

SZÁSZ ISTVÁN TAS

**ÉGI FÖLDI
VÁRAKOZÁSAINK**

ADVENTI LEVELEK

1982-2012-2019

Az Egy haza két ország című sorozat XIII. kötete

Azoknak, akik ma is hisznek
a cselekvő reménykedésben.

Szász István Tas

ÉGI FÖLDI

VÁRAKOZÁSAINK

ADVENTI LEVELEK

1982-2012-2019

BEVEZETŐ

2012

A könyvecske, melyet most az olvasó kezébe vesz, néhány fennmaradt levélen keresztül az elküldött baráti üzenet bensősége adta hitelesség által is, sok egyéb célkitűzés mellett, résnyire próbálja nyitni az ajtót az anyaországban – gyakran minden rossz szándék nélkül is – jövevénynek nevezett erdélyi ember lelkivilágára. Közben ennek a szellemnek a segítségével fésül át egy nem is akármilyen harmad századot.

Ugyanakkor a Trianon által örök sérültté tett magyarok közül a – sérültségükkel együtt mégis erősebb – kívül rekedtek gondolatmenetének megismertetésével próbálja kiigazítani a jövevényekkel, gyűtmentekkel, románokkal (szlovákokkal, szerbekkel, ukránokkal) kapcsolatos tévhiteket. Nem ennek okaival foglalkozna, hanem a szerzőéhez hasonlóan gondolkodók legbelsőbb világának feltárásával próbálja megmagyarázni az eddig megmagyarázhatatlannak hittet, a sokszor megmosolygott máskor ellenségképpé emelt, sokféle manipuláció áldozatává tett egyszerű valóságot. Ezek vagyunk, ilyenek vagyunk, ez mozgat minket, szerintünk közületek is többen lennének ilyenek ha...ha a tévesen történelemnek nevezett idegen érdek nem játszott volna veletek más módon.

Nem a sértettség állapotában hirtelen leírt szavak ezek. Éppen ellenkezőleg, az időben történő ritmusos ismétlődésükkel biztosítják, hogy alakulásában, fejlődésében, a kor kényszerét követve villantanak meg ezt-azt a kisebbik és nagyobbik haza iránti egyazon aggodalom táplálta gondolkodásmódból. Az önző, gyermekét is eldobni kész, táncra vágyó anya iránti sóvárgásból és annak féltéséből.

Ugyanakkor, bár az évek folyamán sokan borongósnak vélték e leveleket, éppen a reményt hirdetnék. No, nem azt az olcsó és a szavak szintjén maradt, hanem azt a reményt, amely arra tesz képessé, hogy Illés próféta szolgájához hasonlóan hétszer is képesek legyünk felmenni ama hegyre, ahonnan a hét éves szárazság után feltűnő első tenyérnyi felhőt megpillanthatjuk. És hétszer hét hittel tudjuk remélni, hogy a küzdelemnek, a cselekvő türelemnek és áldozatvállalásnak gyümölcse beérik akkor is, ha rettentő aszályos éveket kellett átélnünk s a már-már kéznyújtásnyi távolságra közeledni ígért égi áldás sokszor elmaradt.

Az üzenetek időbeli ritmusát az adventi várakozás adja, ugyanis a levelek írója évtizedek óta minden advent idején elküldi gondolatait, kérdőjeleit, megfigyeléseit és reményeit azoknak, akiket barátainak nevezhetett, akik jót tettek vele, vagy azoknak, akik ártottak neki, de azt megbocsátotta. Voltak évek mikor még nem mindenkinek lehetett e gondolatokat postázni. Akkor más módon juttatta el hozzájuk. Valaha onnan írt ide, hogy utóbb innen küldje leveleit oda. Az adventi üzenetek javát azonban még a kézírásos levelezés korszakában elnyelte a posta. Sok kutatással és a számítógépnek is köszönhetően, az utóbbi 30 év adventi üzenetei összegyűltek. A feledés homályából ugyanis felbukkant a felismerés, hogy voltak évek, amikor naplójegyzeteiből küldött el advent idején egyet-egyet. A könyvecske második kiadása, az első megjelenés óta eltelt 12 év újabb episztolái mellett, ezekkel is bővül.

*

E kötet első kiadása egyben első könyvem is volt. Tanult barátok szívós unszolására jelentettem meg annak idején. Azóta már sokkal szorosabb szálak fűznek a másoknak is szánt gondolatok könyvformájú közléséhez.

A szerző

ELSŐ RÉSZ

RÉGEBBI LEVELEK

1882 – 1984

Pápakovácsi, 1982. november 28.

Drága Barátaim!

Az idén is írogattam hézagos naplóm s itthonról hazaszálló gondolataim együtt aggódtak egymástól elválasztott s mégis oly egybetartozó egykori s mai otthonaimért. Azért, melyet elveszteniünk rendeltetett, s a maradékért, azokért, akik kívül rekedve élnek meg ama végtelennek tűnő elképzelhetlent s azokért, akiket még ennek látása sem minden esetben képes meggyőzni a valóságról. Vagyis egyazon világ két orcájának egyazon veszedelmeiről. Meg természetesen a különbségekről.

Eszembe jutnak hát hargitai fenyvesek s kolozsvári kertünk ős fenyői. Innen indult útjára az a naplóm, melyet most adventi várakozásunk idején elküldök tinéktek.

Fenyő és gótika.

Ez a két szó – vagyis mindaz, amit jelent – énem egy darabját képezi.

Okos szót fülelő, könyvforgató siheder koromban már éreztem azt az igazságot, melyet igazán csak erdélyi ember, pontosabban, az Erdélyt ma birtokló Romániát ismerő erdélyi érezhet át, és amit valaha valaki így fogalmazott meg: „Európa határa ott húzódik, ahol a gótika határai vannak”. Sokan vitatkoztak és fognak vitatkozni ezzel, de én érzem az igazságát. A magyarság hangsúlyozott európaisága, a nálunk tudatosan vagy tudat alatt létező „tágabb hazám Európa” érzés, ama viszonzatlan Európa szerelem, és a gótikán túli világ ismerete, élesen húzza meg ezt a vonalat. A nyugati és keleti kereszténység határvonalát. Az, hogy ez a határ sokáig egybeesett a Kárpátok – fenyvesekkel ékes – vonulatával, hogy az égbetörő büszke fa vonalaival a gótikus székesegyházakat idézi, hogy gótikus stílusú szülőházamat az anyám ültette fenyőfák ölelték körül, lehet pusztá véletlen, de ez a két fogalom bennem együtt él.

Erdélyben születtem, a kisebbségi sorsot tudatosan vállaló és formálgató családban. Előző emlékeim ellentmondásos, tragikus évekbe nyúlnak vissza, szorongások, félelmek és képmutatás közepette cseperedtem fel, és eleve legyőzöttként kezdtem az életet, küzdöttem eredménytelenül és aztán visszavonultam reménytelenül. Most teljes kényelemben szenvedek.

Nem tartom magam írásra hivatottnak, de családom fáját a viharvert szirtről, úgy hittem puha kerti földbe plántáltam át, s talán unokáim unokái egyszer megkérdezik, hogyan s miért.

Ha írok magamról is írok tehát, de nem magamért. Tényekről és történetekről, érzésekről és hangulatokról számolok be a múltból – melyeket, ha én és közelállóim nem leszünk, már senki sem idézhet meg – és az örökké múlttá aszalódó, mindenkori mából.

Gondolataimat mélységesen befolyásolja a Tamási Ároni idézet: „Mi végre vagyunk a világon: azért, hogy valahol otthon legyünk benne.” Nos, mi – az átérkezők – már otthon soha nem lehetünk, de utódaink ezt nem fogják tudni. Mégsem szeretném, ha ez számukra már közömbös lenne. Nem miérettünk, hanem őérettük s az igazságért.

Igen, ezeket írtam le még egy téli estén, és ha valaha sikerül gondolataimat összegyűjteni, talán ezzel fogom kezdeni ama gondolatok sorát. Mert kell egy sarok ahol az induláshoz megvessük lábunkat s ez a sarok lehet egy hargitai fenyő büszke törzsének elágazó gyökere vagy a szülőház tornya mögötti szegelt árnyéka.

De nekem lehet akár valamelyik gótikus katedrális támfala, ott a szülővárosban, s a felette kezem munkáját őriző ablakok ólomkeretes szemei.

Ennek az évnek számomra talán ez volt a legfontosabb fejleménye. Elkezdtem valamit, s ezt reabíztram a Teremtőre. Ha Ő is úgy akarja, ezután sűrűbben is leírom gondolataimat.

Hogy sokéves várakozásaim végtelen adventje hozta-e el ezt az elhatározást? Lehet.

Legyen áldott a Ti idei és mindenkori várakozástok is, melynek reménységtartalma egy a magaméval. Áldott karácsonyt, könnyebb új esztendőt is kívánok Néktek:

Tasi

*

Pápakovácsi, 1983. november 25.

Drága Barátaim!

Ismét reánk köszönt az advent s a mi örökös furcsa és csak a remények által táplált várakozásunk kettősségének öröme és bánata. Ugyanis míg egyik várakozásunk évről évre közös örömben teljesül és a Megváltó születését ünnepelhetjük lélekben és testben is – tehát az égiek nem játszanak velünk – addig a másik várakozás, az emberi léptékű, Csokonai nyomán, egyre csak csalfa vak és hamis istenségnek bizonyul.

Mivé lennénk, ha a lelkeinket megváltóra való várakozás vigasza nem erősítene a földi megváltás várakozásának csalódásaiban? Ugyanakkor hinni kell, hogy a kettő nem is olyan messze áll egymástól, s a lelkeket is vigasztaló erőt adóra várakozás közben, érik az idő a lelket hordozó test és szellem felszabadulására is.

Valami azt súgja, hogy a világ meghaladott egy olyan küszöböt, amely után másnak kell következnie. Ma? Vagy holnap? Vagy holnapután? Minden esetre emberléptékű időn belül. Hogy miként? Nem tudni, de jelek szerint folyamatról van szó s nem robbanásról. Folyamatról melyen belül lehetnek kisebb robajok, de egészében véve az evolúció uralkodik a revolúció felett, mert minden más ésszerűtlen lenne azok számára is, akik a világ háttér urai. Mert az operabéli Mefisztót idézve: eladó az egész világ és a pénz az úr ma itt. A kölcsönök!! A gazdaság a gazdagság szolgálatában.

Mindkét oldal félrevezető szavai mögött egy olyan árny settenkedése sejlik fel, amelyik messzire áll az őszinteségtől. Várakozásainkkal tehát legyünk óvatosak és gondoljunk több mint negyed század előtti tanulságokra.

A „veled vagyunk” jelszó az egyik leghazugabb üzenete a világnak. Itt is ott is. Az „érdekelve vagyunk” felismerése vezethet csupán el az igazság megfejtéséhez.

Mi lesz a kis nemzetek sorsa? Képesek lesznek-e összefogni? Ez egy várakozásaink során legtöbbször felmerülő kérdés. Lesz-e ismét megosztó erő? Lehet-e olyan erő, amelyik ezt támogatja, vagy túlsúlyban lesz az ellenérdekelt? Milyen teljesítményre lehet képes a sokféleképpen szertesabdalt kárpát-medencei magyar társadalom? Hogyan tudunk megmaradni, ha semmi sem változik s miként, ha változás jó? Vannak-e ilyen stratégiáink, vannak-e olyanok, akik erre is gondolnak?

A világméretű mozgások oly annyira meghaladják erőnket, hogy csak alkalmazkodni lehetünk képesek, befolyást gyakorolni alig. Ha csak nem adódik alkalom valami nagyot tenni ismét. Németh László vagy Tamási Áron értelmezésében! Nem csupán magunkért.

Tehát legfontosabb kapaszkodónk mégis az évről évre biztonsággal és hitünk szerint visszatérő. Ez az, ami erővel szolgálhat a másik várakozást úgy teljesíteni, hogy az felkészülés lehessen. Bármire!

Ehhez kívánom Mindnyájatoknak 1983 adventjének áldásait. Legyen boldog a karácsony és bölcsen cselekvő az új esztendő:

Tasi

*

Pápakovácsi, 1984. november 25.

Drága Barátaim!

Az adventi várakozás elején, ismét hozzáláttam Néktek szánt gondolataim összeszedéséhez s első percben az a naplófeljegyzésem jutott eszembe, melyet átérkezésünk idei évfordulóján rögzítettem. A hetedikén. Mint majd látjátok arra is gondoltam, vajon mennyire igaz, hogy az ember hét évenként megújul. Lehet, hogy így van testben, de nem lélekben.

Ezeket írtam akkor:

A nap tüzes nyilai perzselik a Bakonyalja dimbes-dombjait. A völgyekben fehér tornyok, békés házak. Benne magyarok. Akár a Kalotaszeg dombjai között is lehetnék ebben a hangulatban (ez hozott ide minket).

De mégsem.

Az, az éppen hét év előtti nap, amikor egy izzadt, ideges és idegen hivatalnok durván ráütötte pecsétjét a szülőházamra, olyan fordulópontra volt, amelyik lehetetlenné teszi örökre, hogy ez a két hangulat azonos lehessen. Egyáltalán lehetetlenné teszi annak a réginek, régi formájában való visszatérését. Eszembe jutnak a verejtékes hetek, pontosabban 17 nap rohanás az életért. Ha nem sikerül szülőházamat átadni a román államnak, remélt – és mindenkor annak tartott – hazám nem fogad be, szülővárosomban pedig bőrdömmel maradok az utcáson, mert saját házamba már nem térhetek vissza. Rohanás az igazolások tucatjai után, izgalom, vita, megalázó helyzetek, jó és rosszindulatú ügyintézők, protekciók, korrupt többségiek. Aztán saját házamra – három hónapra előre – kifizettetik a lakbért, mert annyi idő is kellhet, míg az új tulajdonos beköltözik és a hivatalnak ez alatt jövedelmet kell produkálni, a napokon belül lejárt befogadás miatt pedig, a pecsétet a lakásra ütni hivatott hivatalnok megvesztegetése, hogy ne késsen kénye-kedve szerint napokig. Ott állok a kis torony mögött, vállaimat zokogás rázza. Körülöttem vannak láthatatlanul – apámmal – a ház egykori vendégei, az erdélyi magyarság nagyjai, Kós, Tamási, Dsida és a többiek. Érzem amint a balkán egy újabb arasszal közelebb kúszik, érzem amint életem első – csaknem – negyven éve, eltávolodik tőlem.

Hét év alatt az ember átalakul, hétévente megújul. Vajon igaz? Mert a lelki teher nem csökkent, az ottmaradt föld és lakói iránti aggodás nem csökkent, de csökkent az itt remélt csodában vetett hit, csökkent a bámulat azok iránt, akiket onnan magyarnak hittünk, a minket váró Magyarországnak képeltünk.

Most aggodalmunk kétszeres, látjuk az emitt leselkedő veszedelmet s közben az amott lakmározó fenevadat. És nem tudjuk melyik a rosszabb.

Próbálunk jövőbe látni, jövőt kémleni. Hittel.

Amott a megmaradás reményén túl nem látni semmit. Az is a csodák világába tartozónak tűnik. Értük is csak itt lehet cselekedni. Ott csak a tűrés, itt a feltámadás kényszere, hogy ott is fellobbanhasson a reménység pislákoló tüze. Igen itt kell feltámadni, nagyot, hatalmasat cselekedni. Aztán magunkhoz ölelni a kívülmaradottakat. De nem világ igazságára várva. A magunk emberségből. Ez lenne az egyedüli megmentő csoda.

És ebben az eltompított, rendszerkészre puhított népben nem látom, hogy benne lenne az erre való képesség és hajlandóság... nem látom.

De mégis hiszem erős hittel. „Az nem lehet, hogy...” Kell jönnie megint egy történelmi pillanatnak, amelyet végre mi is megragadunk. Erre kellene felkészülni valamennyiünknek.

Ez a közös várakozás kössön össze bennünket örök és elszakíthatatlan köteléssel és jelölje ki kötelességeinket a következő hét esztendőre is.

Áldott karácsonyt, tisztító új esztendőt kívánok Tinéktek:

Tasi

*

MÁSODIK RÉSZ

AZ ELSŐ KIADÁS LEVELEI

1985 - 2000

ELŐSZÓ

Az erdélyi magyar irodalomban a szépirodalmi levélnek, mint műfajnak régi hagyománya van. A hazavesztés és hazaféltés, a honvágy keserű cserzőlevében ázó lélek felszínre buggyanásai ezek a lírai beszámolók, melyeknek szellemi egén halványan ragyog a remény, a Zágon felé mutató csillag.

A címzett ismeretlen vagy mint a most kézben tartott kötet esetében a nevesített baráti kör, melynek ugyan a posta kikézbesítette e sorokat, de ez a tény a szerző bűvészi fortélya, mert a szóban forgó levelek nem a közlés, hanem a megnyilatkozás ingeréből, érzelmek és elmélkedések vajúdásából születtek.

Ezek – és mivel a szerző orvos, mondjuk ki stílszerűen – a szégyenteljes huszadik század kórtünetei, melyekből a figyelmes és kellő beleérzéssel rendelkező olvasó megfogalmazhatja a kórmeállítását.

Nem akármilyen idült folyamatról van szó.

A „Kiáltó Szó” népe Erdélyben a kommunista diktatúra alatt szinte elviselhetetlen kínzó kamrát vallhatott otthonának. Egy része, főleg az, mely kettős eredendő bűnnel született – középosztálybelinek és magyarnak – kiszökött, vagy hivatalosan kitántorgott a hazának vélt anyaországba. Csakhogy itt a kitárt kar többnyire pantomimnek bizonyult, inkább a közönségnek, mint a megöleltnek szólt. Így született meg a kitelepült erdélyi tudathasadása: melyik immár igazi hazája, ha egyáltalán van ilyen: a trianoni siratófal mögötti szülőföld vagy az őt „bozgornak”, jöttmentnek tekintő mostoha-anyaország?

Ezt a tudathasadást próbálja egészségessé forrasztani az „Egy orvos adventi levelei” szerzője azzal, hogy maga is követi a klasszikus javallatot: „ki szépen kimondja / a rettenetet, azzal föl is oldja.”

A tizenhat levél az 1985-2000 közötti időszak adventjeiben a várakozás és a remény, valamint az éppen búcsúzó év számvetése jegyében született. Mint az erdélyi patakok sziklák alkotta vízlépcsői, minden levél különálló szelvény a maga sajátos fény-árnyék világával; együtt alkotják a folyamatot a váltakozó szakaszok egymást folytató hullámaival.

Minden levél tartalmában felfedezhető keletkezési idejének lényeges jegye. Nagyítsuk ki őket valahogy úgy, mint a számítógép:

- „Ti kik ottmaradtatok /.../ őrzitek a hajlani nem akaró gerinc romlatlan keménységét /.../ Ti, kik itt vártatok reánk, velünk együtt élitek meg a felpuhulás szégyenteljes élményét, /.../ jó ez az állatkerti lét. Természetet utánzó /.../ barlangjainkban kapjuk meg elégséges kalóriákat tartalmazó adagjainkat. Előttünk /.../ a vasrács /.../ Kívülről átnéznek rajta, belülről nem néznek túl azon.” (1985)

- „Rugaszkodjunk el apró generációs perspektíváinktól /.../ Ha ez sikerül, csodát láthatunk, a minden tényt meghazudtoló megmaradás csodáját /.../ mert magmaradunk /.../ mert egész történelmünk bizonyítja, hogy ennek így kell lenni.” (1986)

- „Nem a jelen vegyszerízű magvait csipegetjük, hanem szinte betegesen, tébolyultan keresünk mindent, ami Arra emlékeztet. /.../ – várunk, várunk!” (1987)

- „Nehéz egyedül várni, /.../ s még nehezebb, ha felcsillan a remény. /.../ biztosan halljuk, hogy valami recseg-ropog.” (1988)

- „A várakozások beteljesülése küszöbén, az idő eljöttét kételkedve nézi a várakozásba öltözött, s még több kétkedéssel az, aki fél szívével fél lelkével, fél elméjével még tovább is várakozó kell maradjon. /.../ a megutált és lelepleződött ideológia /hatalom/ még megszerezheti a demokrácia tisztítószer illatú vizein evezvén ugyanezt gazdaságban. /.../ Fel kell építeni egy mindenki számára édes hazát jelentő új országot, olyat, amelyikre a kívülrekedt büszke bizalommal néz, s csodás holdudvarában úgy érzi: érdemes megmaradni magyarnak.” (1989)

- „Napi tennivalóm csupa rohanás, tűzoltó munka, gyorssegély, vigasz, tanács” (1990)

- „Az újrakezdéshez nagy bátorság kell. /.../ Várva-várt időket élve, a pillanat gondjaitól feszítve nem érünk rá örvendezni sem annak, hogy annyi balszerencse közt és oly sok vizzály után, mégis alakul egy szebb kor...” (1991)

- „Mennyit vártunk, és csak álmodtuk azt, ami bekövetkezett, s mekkora csalódások érhetnek még /.../ A történelmi kocka most tényleg jó irányba pöröghetett volna, ha...ha képesek lettünk volna az egységre, a rossz kivetésére /.../ De az is lehet, hogy nem érdemeltünk gyors sikert. Újabb küzdelmek, lelki kínok /.../ vihetnek csak be az ígért földjére?” (1992)

- „...sorsom ma sem lett kegyesebb velem,
/.../ Most még fájóbb élni jöttmentként ridegen
/ Az aki támad, még nem is idegen/
(1993)

- „...a hádeszi út /.../ lényege az emberi nemet megtartó belső értékek és a minket éltető környezetet tisztelő, óvó életforma elsoványodása /.../ A hívő ember adventi várakozása egyetlen vágyat jelenthet /.../ embernek maradni.” (1994)

- „Bizony mondom, lóvá tettek minket. /.../ Már csak a múlt van, már csak a jövőt lehet /kell/ hinni.” (1995)

- „...1996 mindent adott, mindent hozott. Volt fogyás és szaporodás, gyarapodás és senyvedés. /.../ Okosabb lettem és fáradtabb. Bölcsőbb és szkeptikusabb.” (1996)

- „...készen állunk a jövőre és reánk váró harcok megvívására. /.../ 1997-ben véglegesedett bennem a meggyőződés, hogy el kell fogadnom a hazátlan státusát, miközben lelkemben nem vagyok bozgor. /.../ Az idő eliramlott, de még ma is nagy erő van közösségünkben és abban, amit továbbadni csak mi vagyunk képesek.” (1997)

- Ha sikerül túlélünk mindazt, ami a huszadik században történt, akkor biztosak lehetünk benne, hogy a gondviselésnek lehetnek tervei velünk a huszonegyedikben is.” (1999)

- „Sehol a globalizáció megfoghatatlan szelleme nem talált még alkalmasabb alapanyagot a tökéletes és gyors sikerhez, mint a posztkommunista társadalmak megroggyant emberében. /.../ Most /.../ megmutathatjuk, tudunk hajózni e zavaros vízen, s /.../ menteni értékeinket a túlsó part felé. A galamb velünk van /.../ s az első olajág ígérete.” (2000)

Azért időztem el mozaikok felvillantásánál, mert mint az üvegfestmény ónfoglalatú részecskéi együtt sugározzák a sokszínű egészséget.

Ami mindenesetre megjegyzésre méltó az az, hogy a történelmi helyzet által nem egyszer kalodába szorított végtagokkal tehetetlennek tűnő „jöttment” erdélyi értelmiségi sohasem üt meg depressziós hangot, és nem dobja be a kesztyűt az övön aluli ütések nyomán sem, hanem „ahogy lehet” teszi azt, amit tennie kell. Az erdélyi sors alakította génjeibe beépült a túlélés, a megmaradás képessége, eszmevilágában világít a hit, jellemének erős bordázata az akaraterő, szorgalom, kitartás, mely a találékonyság talajára támaszkodik. Felismerhető, hogy az erdélyi magyar „fókuszált magyarsága” kissé más, mint a többségi közeg langyosságában kialakult anyaországiak jelentős részéé. Hogy miért? Erre csak a történelem vésőjének különbözősége lehet a válasz.

Szász István Tas sorsa tipikus. Hogy ki döntött helyesen, az aki áttelepült vagy az, aki maradt az egykori bethlengábori, mára elvadult tündérbertben, arra most ne keressük a választ. Szögezzük le, hogy az áttelepült lelkivilágának irodalmi kivetítése szükséges és sikeres próbálkozás. Az aranytollal kitüntetett közíró levelei megkapóak, és minden líraiságuk mellett dokumentum értékűek.

Az „Egy orvos adventi levelei” az első kötete egy jelenleg hét darabból álló sorozatnak, melynek címe „Egy haza két ország”. A trianoni ítélettel büntetett orvos család története, a kisebbség keresztjét Magyarországon is viselő erdélyi naplójegyzetei, a költő versei és a gyógyító orvos írásai alkotják a többi kötet anyagát, melyeknek megjelenését az első kötet által ébresztett érdeklődéssel várjuk.

Csávossy György

*

Pápakovácsi, 1985. november 25.

Drága Barátaim!

Évtized derekán köszönt ránk a meg-megújuló adventi hangulat. Deresedő koponyáinkban évről-évre, újra meg újra felébred a gondolat. A miért s a meddig, a várakozók nagy kérdései.

Ti, kiket odahagyunk s ti kik itt vártatok ránk, már besoroltatok minket is az új rendbe. S mi is magunkat. A látszatok torának vendégei vagyunk. Köröttünk a durva erő már más köntösbe öltözött, de szemünk ellát még oda, ahol ennek ellenkezője van. Felénk a langyos elégedettség üli ünnepét.

A várakozás érzését megélő kétkedni kezd abban, hogy kik érzik azt véle együtt. Mert az akvárium, az állatkerti életforma kényelme formálja itt a generációkat és marja magát a továbbörökítő savakba. Ti kik odamaradtatok nehéz-szép-ifjú múltunkban élve, úgy őrzitek a hajlani nem akaró gerinc romlatlan keménységét, mint idegenné vált közegben odamaradt őseink jelenkori utódai, a romlatlan nyelvet. Ti kik itt vártatok reánk, velünk együtt élitek meg a felpuhulás szégyenteljes élményét. Mert jó ez az állatkerti lét. Természetet utánzó silány, díszlet, vasbeton barlangjainkban kapjuk meg elégséges kalóriát tartalmazó mesterséges, kommersz adagjainkat. Előttünk számunkra átugorhatatlan pocsolya, melyet a néző pataknek hisz. Rajta is túl a vasrács, melyet csak az veszi észre, aki akarja. Kívülről átnéznek rajta, belülről nem néznek túl azon. S ha mégis inger jó a szabadnak hitt világból, azt utánzatként lesilányítva kapja meg az állatkert lakója. Az autót Trabant pótolja s a nyaralót városszéli deszkabodé egy nadrágszűj alakú parcellán. A Trabant fényesre glancolva áll a diófa alatt és a földet túró – magát tulajdonosnak érző – állampolgár büszkén nézi, hogy mind a tíz fő paradicsompalánta felegyenesedett.

Ti, ott a ridegebb változatban, még őrzitek hajdani magatokat. Jaj, azt ne mondjam (innen kívülről): könnyebb nektek. Az elmélet ezt mondatná, a gyakorlat pedig szégyenpírt lop orcánkra s könnycseppeket szemünk sarkába.

Rezervátumunk látogatói pedig érkezésük irányától függetlenül, más-más módon elégedettek velünk, akár csak mi e vasbeton, vasrácsos művilág boldog és békés lakói. Még szabadon is engedhetnek, s mi behúzott farokkal húzunk vissza zugainkba a verseny fényes világának zavaros élményével, az utánczás fények keltette vágyának – velünk hozott – csalóka és ártalmas kórokozójával agyvelőnkben. Mutogathatnak minket tovább az érkezőknek.

Ilyenkor advent táján aztán elgondolkodunk, s ha gondolataink odáig érnek a mélybe – a dolgok mikéntjét kutató bűvárharanggal – hogy meglátnak valamit az igazságból, hanyatt homlok emelkednének a felszínre. Pedig jobb lenne kissé elidőzni – eszmélő gondolatok közepette – ott alant, kicsit várni a titkos dekompresziós kamarák csendjében, és elkerülni a hirtelen, meggondolatlan felocsúdas veszélyeit. Élünk hát újra és újra az advent gondolatserkentő lehetőségével. Élünk vele, amíg nem késő, amíg nem válik visszafordíthatatlanná torzulásunk s nem teszi feleslegessé mindazt amire várunk.

Áldott karácsonyt és a gondolat életet adó frissülését hozó új esztendőt kívánok néktek:

Tasi

*

Pápakovácsi, 1986. november 28.

Drága Barátaim!

Az adventi hangulat elmélkedésre ringató hullámain, az életre szóló földi várakozás kísértő reménytelensége s a megváltás hitének bizonyossága között játszadózó gyarló elménk, emberi, törpe mivoltunk miatt, emez földi várakozás hosszán kesereg.

Valahol az írásban Jézus az evilágit is nekünk ígérte. Nekünk – a szelídeknek. S ha itteni cselekedeteinkkel elszámolni vagyunk kötelesek, bizony itteni létünk eredményei sem lényegtelenek, tehát reményeink és várakozásaink is jogosak lehetnek. Vándorolunk hát a remény felé s várakozunk. Földi pályánk maradék hossza pedig egyre gyorsabb iramban fogy.

Ennek kapcsán gondolkodhat el az adventi elmélkedő azon, hogy reményeinket mimódon befolyásolja soraink fogyatkozása s főleg nagy öregjeink eltávovása, azoké kik még emlékezhetnek. Mert a mi generációnk is már a várakozás idején nevelkedett s a minket vezetni hivatottak java is a „fogságban születettek” közül került ki. Aztán az emlékezetben fordított sorrendben sorjázni kezd a múlt s kiderül, hogy már szüleink is várakoztak, már ők is egy másfajta fogság szülöttei vagy neveltjei. Hol van hát a kiindulási pont ahonnan mindent számíthatunk, amihez mindent viszonyítani lehet?

Nehéz történelmünkben az ilyen pontok nem is annyira a fényes diadalok – bár ezeknek helye is ott van a megmaradás kelléktárában – hanem sokkal inkább a megmaradásért vívott és annyiszor reménytelennek látszó, sőt a krónikák száraz adatai szerint vesztes nagy küzdelmek, folyamatok, kapaszkodások. Rugaszkodjunk hát el apró generációs perspektívánktól. Nézzük a dolgokat magasabbról, röppenjünk fel lélekben oly magasra, hogy onnan alápillanthassunk az egészre. Ha ez sikerül csodát láthatunk, a minden tényt meghazudtoló megmaradás csodáját mely ott hordja magában a remény erőt adó csírát is. Egymást követő tragédiák és véráldozatok sora, vereségek elkeserítő emlékei váltak csodálatos győzelemmé. Itt vagyunk! De miért ismét kishitűen, reménytelenül, türelmetlenül, halálhangulatban, gödörbe bámuló szemekkel s már csak elvárt megsiratásunkat reklamálva?

Drága várakozó barátaim. Nem fognak minket megsiratni. Nem fognak, mert azok számára kiknek lelkiismeretfurdalás fakasztotta könnyeit szeretnénk magunk felett tudni elsüllyedésünk (elsüllyesztésünk) képzeletbeli és drámai szertartása közben, örömnép lenne az. De hinni kell, hogy nem ezért fog elmaradni az a könnypatak, hanem azért, mert megmaradunk. Mindennek ellenére, és éppen pont azért, és csakazértis, és mert egész történelmünk bizonyítja, hogy ennek így kell lennie.

Reméljetez hát, és várakozzatok bizalommal és felelősséggel, mert hivatása van annak, akit megmaradásra ítelt a történelem. Várjuk a jövőt felkészülten. Várjuk munkával, bölcs cselekvéssel.

Áldja meg az Úristen ezt az adventet és karácsonyt is és hozza közelebb hozzánk azt, amire oly régen várunk.

Tasi

*

Leányfalu, 1987. december 1.

Drága Barátaim!

Itt van az advent, levélíró kedvet ébresztgető gondolataival, hangulataival – várakozás, összetartozás érzéseinek melegágya. Felröppen a gondolat és öregedő szemével időben s térben egyre többet látna, műholdak mesés szabadságával keringve múlt, jelen, jövő és elátkozott határok fölött. Egyik szeme emlékezés, másik szeme fantázia s amint hozzászoknak a látványhoz kiderül, hogy a múltat néző emez több munkát talál mint a jövőbe fürkésző amaz Lassan-lassan aztán emlékezésünk kedves támpontjai is eltűnnek. Vagy bizonytalan sorsú temetőbe utalnak ki nekik szükséglakást, vagy ők is átállanak azok közé, akik otthont már csak emlékeikben kereshetnek. Akik pedig maradtak, fázósan bámulnak ki az idegenülő tájra, szúrós szemű, gyanakvó szomszéd nézi sovány portájukat, hallgatásuk nem a régi mérlegkészítő, erőgyűjtő elmélkedés elégedett csendjét takarja, hanem anyanyelvüket rejtegeti. Szorongva szült magzataik nem ismerik azt a régen volt felszabadult kacajt, kalács illatát, szülők fenyőgallyas sürgölődését, ismerős szavak fesztelen susogását, amiből már nekünk is kevesebb jutott, de a mához mérve mégis elegendő. Ha pedig szárnyainkat becsukva lehuppanunk a jelen fekete barázdái közé, táplálékunk sem a régi. Nem a jelen vegyszer ízű magvait csipegetjük, hanem szinte betegesen, tébolyultan keresünk mindent, ami Arra emlékeztet, Azt idézi, Ahhoz hasonló, Arról tudat.

Nekünk ösztönantennáink csak Arra működnek és más hullámokat is csak úgy érzékelünk, amint a Kárpát-karéj visszaveri őket. Talán el is torzulunk az örökös visszapillantástól, elferdült gerincünk úgy meszesedik sziklakeménynyé. És ezt is büszkén viseljük. A sötétben segélykérő hangok sokasága hallható, és bizonytalan kezünket arra nyújtva, sovány, csontos ujjak kapaszkodnak belé, félve és remélve. Csak azt nem tudjuk, hogy a segélyt nyújtó mozdulat mit igazít el, mit ront. Ülünk kellemesen langyos kemencepadkáinkon, fülünkben elcsattant fejszecsapások dübbennek a Hargita oldalából – várunk, várunk!

Ezt a várakozást áldja meg a Megváltó érkezésének biztos ígérete az idén is számotokra.

Tasi

*

Leányfalu, 1988. november 30.

Drága Barátaim!

Nehéz egyedül várni, nehéz akkor is, amikor már-már hétköznapijaink részévé vált a súlya, s még nehezebb, ha felcsillan a remény. Mert hiszen érezhetjük, hogy reng a minket felnevelő, torzító, meglopó régi s már egy olyan árnyék után leelkednénk, amelyik hitünk szerint ellentéte a régi rossznak, de a valóságban nem tudjuk milyen. Belebámulunk hát a sötétbe és hallgatózunk. A csendet most nem az éjjeli természet hangjai teszik meghitté, másfajta sötét ez, másfajta csend ez és másfajta zajokkal telített. De halljuk, biztosan halljuk, hogy valami recseg-ropog. Ez a romlást jelző hang reményt ad és félelemmel is eltölt. Hiszen reánk omolhat a szörnyű építmény, a természetellenes, embertelen monstrum.

Még tétovázna ujjaim az írógép felett, merjem-e leírni, amit az értelem s a reménykedő szív diktál. És ha leírom merjem-e elküldeni. S kinek? De már érzem, hogy nem lehet megállni. A mi életünkben többször már nem pillanthat ránk a remény. Most vagy soha. Emberéletnyi idő telt el úgy, hogy csak olykor-olykor kísértett a remény. Ha ránkmosolygott és mi visszamosolygottunk rá, drágán fizettük meg. És mégis örökké erre a mosolyra vártunk. Most is ezt tesszük, de talán nagyobb hittel, mint bármikor.

Életünk szebbik felét eltaposta a történelem, ez a soha sem igazságos, soha sem mérlegelő, soha sem logikus. Mert emberek csinálták, s senki sem lehet embertelenebb az embernél. Most talán mégis magára cáfolhat. Ha más nem tévedésből. De inkább isteni kegyelemből. Talán ott fenn megelégtették s visszaveszik a kezébe adott hatalmat. Nem bizonyult alkalmasnak saját sorsának irányítására. Az adventi szent várakozás minden évben felerősítette bennünk a reményt. Felidézte, hogy egyszer már volt mire várni, hogy a legfontosabbra nem hiába vártunk. Miért ne remélhetnénk földi létünk jobbrafordulását, ha már kezünkben van a megbocsátó megváltás örökre szóló menlevele. Hiszen jelentőségében a kettő össze sem mérhető.

Az egyre több jelzést hozó várakozásban veletek vagyunk és hisszük, hogy túl megszokott szép ünnepeinken, vár még ránk egy másik is. Apró embersorsunkhoz szabott, de számunkra fontos és talán kiérdemelt.

Legyen meghitt és boldog a Karácsony számotokra és hozzon az új esztendő új reményt. Itt és ott. Mindannyiunknak.

Tasi

*

Leányfalu, 1989. december 1.

Drága Barátaim!

Nagy és végtelennek tűnő várakozások beteljesülésének küszöbén, az idő eljöttét kételkedve nézi a várakozásba öltözött, s még több kételkedéssel az, akinek fél szívével, fél lelkével, fél elméjével még tovább is várakozónak kell maradnia. Mert amint az új év eljöttét, mint Erdély szülötte – mióta eszemet tudom – kétszer ünnepeltük, azonképpen a várakozások végét is kétszer kell megörvendezni. Az egyik már itt van, alig hiszem, mert – külső formájában legalábbis – nem az, mint amire vártunk. De hogy bévül milyen rejtett kórok veszélyeit hordozza magában azt még nem tudni és az örömmel pillanataiban nem is illik erről beszélni.

A mértékletesség – idejében ébredvén – a fogolytáborok kiéhezett rabjait is megkímélte a bajtól, ha váratlanul hazaérkezvén, terített asztalhoz ültették őket. S munkál a történelmi tapasztalat. A sátán ezer formában újraéled és megpróbálja betölteni feladatát. S ez a Sátán nem csupán a bibliai kísértő, nem Madách Luciferje éles elméjében a tagadás ősi szellemével, nem is Faust útitársa a ravaszul számító Mefisztó. Mert ez személytelen, s egyszerre ezernyi testet ölt és nem azt akarja megszerezni, amitől eleve eltiltatott, hanem saját sokáig élvezett, elveszett hatalmát, paradicsomát akarja vissza. Ez a Sátán mindent felhasznál a cél érdekében, nem riasztja sem kereszt, sem tömjén. Nem csak saját formáját tudja váltani, de a hatalmat is átöltöztetheti. Ha elvászott a megutált s lelepleződött ideológiai, még megszerezheti a demokrácia tisztítószert illatú vizein evezvén ugyanazt a gazdaságban. Mert ez az a víz, ahol a gálya is úr lehet, s maga „a víznek árja” csupán szükséges eszköz, – infrastruktúra.

Közben mi várunk a második ünnepre, s hisszük eljövételét. Mert „lukasszák már a rostát” odafenn. Boldog és beteljesülés ígértű adventünk tehát magán hordozza a belénk táplált óvatosság ünnepontját, de védőerejű figyelmeztetését is. Majd eltelnek az ünnepek és rövidesen elindulunk egy úton. Hosszú és göröngyös lesz ez az út s magunk fogjuk mohóságunkban felszaggatni. Túl hosszú, túl megrontó erejű volt ez a reánk mért várakozás. A vizsgán könnyen elbukhatunk. De végig kell járni s hinni kell abban, hogy az a nép, amelyik ilyen történelmi utat kellett bejárjon nem céltalanul vándorolt az idők pusztájában. Helye van, feladta van, sőt hivatása.

A megváltás reménységének és a családnak ünnepén nemsokára túljutván, ismét itt lesz az új esztendő, s az évszázad utolsó évtizede. Ismét kétszer koccintunk, de lessük ama második ünnep eljöttét is a kisebbik hazával, nem feledve őket, akik a földindulás ellenére helyálltak, kitartottak. A mi dolgunk ezután egészen más lesz, a passzivitásra szokott satnya várakozóból az idővel versenyt futni kénytelen atlétákká kell vedlenünk. Nem lesz könnyű. Nem lesz könnyű, mert a lehetetlent kell most megpróbálni. Fel kell építeni egy mindenki számára édes hazát jelentő új országot, olyant, amelyikre a kívül rekedt büszke bizalommal néz, s csodás holdudvarában úgy érzi: érdemes megmaradni magyarnak.

Legyen áldott és reményteljes az ünnep, és hozza meg az új esztendő azt, amire még várunk. Ezt kívánom nektek igaz barátsággal:

Tasi

*

Leányfalu, 1990. december 2.

Drága Barátaim!

Kapcsolataink hajdan szívós szövetségben újfent a foszladozás jeleit vélem felfedezni, mint most előkerült történelmi zászlókon. Ami mégis és mindenkor összeköt minket, az maga a mindünket tépázó meteorológiai ciklon, mely számunkra egyre „antibb”. Soha ilyen közel nem volt az információforrás, soha így nem áradtak a hírek, mégis csupán a sötétben tapogatózó érzései tartanak hatalmukban.

Az optimizmus már nem életérzés, de honfiúi kötelesség, miként az oly indokoltnak látszó pesszimizmus hangoztatása immár a gyanú árnyékát vetítheti reád. Frusztrált, szétagolt társadalmunkban lehetséges, hogy mindez szükséges és célravezető. 40 (70? 500?) év alatt alakult ki, hogy agyunkban másként motoz a gond? Mit fog ebből megérteni az évtizedekkel, emberöltőkkel előttünk járó nyugat? A nagy hidegháborús vágásban maguk után csalták a keleti barbárt és tallérokat szórva készítették leszállni a sovány csataménról. Hát ez bejött.

Nekünk útszéli jobbágyoknak pedig, most vissza kell fizetnünk a céllal elhintett tallérokat, de még a barbár csontsovány Rosinantéjának árát is. Mindezt csupán azért, mert viskóink éppen ennek az útnak mentén roskadoznak vagy, mert akarunk ellenére, – 45 évre elzalogosítottak?

Földhözragadtabb távlatokra térve, tovább csökken az idő, mit meghitt barátságok ápolására fordíthatunk. Napi tennivalóm csupa rohanás, tűzoltó munka, gyorssegély, vigasz, tanács. A siker reménye fogytán. Félő, hogy valóban hazátlanná válnak otthoni maradékaink. Nem kellene senkinek. Ez lenne a pesszimizmus, minek ellenpárja gyanánt ott a napi cselekvés. A mégis!

Tréfásabbra fogva, kölcsönös barátsági és üdvözlés nemküldési szerződést kellene kötni. Csakhogy akkor mit tudnánk egymásról? Ezek a hírek pedig számunkra egy világot alkotnak, amely eltűnik körülöttünk, ha nincs meg a kapcsolat. Ha pedig eltűnik, nincsen hova visszahúzódnunk a köz és magáncsaták szüneteiben. Nyálazzuk hát a bélyeget.

Advent első vasárnapján hiányotok érzetével, szeretetetekre számítva küldöm a karácsony megváltó üzenetét, tudva, hogy az eddigi legnehezebb év küszöbén kívánok csakazértis: Boldog új esztendőt!

Tasi

*

Leányfalu, 1991. december 5.

Drága Barátaim!

Miközben szorongva figyeljük az eseményeket és a demokrácia adta lehetőségeket, ügyetlenkedve tapogatunk eddig nem volt fegyvertárunkban. Íme, micsoda újdonságok: számítógépnek adom a parancsot, hogy év végi beszámolóimban segítségemre legyen. Már nemsokára 30 éve vagyok az egészségügy rabszolgája, ebből 15 román és 15 magyar gályán nagy gyorsasággal eltelvén (de micsoda különbség a ritmust szabályozó dobverés terén), soha nem sejtett dolgokat érek meg. Az újrakezdéshez nagy bátorság kell. Gyűjtögetjük hát szorgosan. Több változatot kínálnak, de nem biztos, hogy az a jó, amelyikre mi gondolunk. Meg kell vívni a harcot a helyi önkormányzattal és a társadalombiztosítással, és nem kevésbé a zavarosban halászó maffiózókkal. Ők is csak a szabadság gyermekei, testvéreink. Sűrűn merítgetik hálójukat ijedten cikázó csapatunk körül.

A család éli életét.

Egyre több barát került át és folynak az ügyintézésük körülöttük, de ez már egy más időszak. Nem az az ősi-hősi. A segítőkészség apadóban.

Az átalakulás oltárán önként vállalt feladatokkal együtt a szakma és a szürke napi teendők annyira lekötnek, hogy egykor megszokott és Leányfalun sorvadásnak indult levelezésem a csőd fenyegeti, sokszor találgatásokra is lehetőséget adván. Valójában bennem semmi nem változott, csak másak és hajszoltabbak a követelmények és ezeknek megfelelő kényszerű preferenciák jelentkeztek. Várva-várt időket élve a pillanat gondjaitól feszítve nem érünk rá örvendezni sem annak, hogy „annyi balszerencse közt és oly sok viszály után”, mégis alakul egy „szebb kor”, amelyik talán kiveti magából az egykori sorsrontó elemeket. Persze hallom már a választ: vannak helyettük mások. Ez igaz, de nyitott kapuk is látszanak egy óhajtott világ felé.

A közelgő, számadásra készítő évvége előtt ismét megmerítkezhetünk az egymásra figyelő barátság vizeiben, és nyugtázzuk fogyó létünk naplólapjait. Reméljük, van még annyi, hogy egy új startnál, ha nem is az első sorban, de ott legyünk. Talán még egy-két veterán kört is leróhatunk levezetésül, egy történelem által elrontott maratoni után.

Karácsony és az új esztendő hozzon nekünk békességet, szeretetet, egészséget és szerény kis emberszabású kívánságaink teljesülését. Ezek között pedig a találkozást, hogy némelykor lehessen legalább egy levegőt szívni. Soha nem múltó barátsággal és szeretettel:

Tasi

*

Leányfalu, 1992. december 23.

Drága Barátaim!

Az idén megkértém adventi levelemmel, nem is jut el idejében hozzátok. Talán, mert minden más is késni látszott. Mintha lankadna, fogyna az erő. Mintha valami nem úgy működne, ahogy szeretnénk. A nagy leselkedők várják a visszavágót és nem tétlenkednek. S a szomorú, hogy nem az ő erejük, hanem azok gyengesége lehet a döntő, akik a jó szerepkörében léptek fel. De vajon jók-e ők, vagy inkább mondjam úgy, hogy olyan jók-e mint azt szeretnénk.

Mennyit vártunk és csak álmodtuk azt, ami bekövetkezett s mekkora csalódások érhetnek még, ha nem lesznek résen, akiknek ez a dolga s, ha dolgozik az elhintett mótely közöttük. Megérhetjük még, hogy a felemelt fejek újra leszegik tekintetüket? Megérhetjük még a báránybőrbe bújtak lakomáját? A gazdaság és gazdagság éppen úgy, mint a jobbítónak kikiáltott, de valójában mindenre kész szó, kezükben van.

Zavaros minden, s csak azt látni, hogy jó és rossz határa valahol máshol húzódik, mint azt a tömeggel érzékeltetni akarná bármely oldal. De ezt a nagy szétválasztást, Wass Albi bátyánk égi rostái sem voltak képesek elvégezni eleddig. Kinek-kinek magának kell eldöntenie kiról-kiről, hogy mit ér. Ezt pedig csak a tettek alapján. Mert nagy ígéretések évtizede előtt állunk. „Bizony mondom néktek”. A történelmi kocka most végleg jó irányba pöröghetett volna, ha...ha képesek lettünk volna az egységre, a rossz kivetésére s a jó vagy jót áhító, jóra törekvő megbecsülésére. Talán még nem késő. A magyar egység minden másnál többre képes. Csakhogy ezer év alatt oly ritkán mutatta meg erejét.

Most, most a második ezer küszöbe előtt kellene észhez térni. Összefogni, befogadni, bünt banni és megbocsátani, önös érdeket feledni és kinyújtani a kezét mindenki arra érdemes felé. Most kellene. De ne álmodozzunk.

Az új világ gyarló vonzása gyarló, semmivé silányított önmagunkra erősebben hat, mint a történelem tapasztalatának belső szava. Nyersanyaggá leszünk a tőke falánk hordájának terveihez. Jól előregyűrt, puhára dagasztott, buta pöffeszkedő, kelésre kész nyersanyag. Fűtik már a kemencéket, melyekből pirosra sülvé kerülünk ki asztalaikra. Félek, hogy felfal a világ.

Talán kellene egy 40 évnél régebbre visszanyúltni képes generáció. De már nincs. Csak egy-egy szent szörny csatangol a magyar pusztában. De az is lehet, hogy nem érdemeltünk gyors sikert. Újabb küzdelmek, lelki kínok, sikerek és megaláztatások tapasztalatai vihetnek csak be az ígéret földjére? Ha van számunkra ilyen.

Intő, figyelmeztető volt ez az adventi várakozás. A Megváltó születése biztos már. Személyünkben ingyen megbocsátás lett az osztályrészünk. De a nemzetnek meg kell még küzdenie ezért.

Kívánok mindnyájatoknak szép és áldott ünnepeket és egy feltisztulás felé vezető új esztendőöt.

Tasi

*

Leányfalu, 1993. december 6.

Drága Barátaim!

Itt ülök, másként nem tehetek, mondhatnám az egyházalapító után szabadon. Egész éves „ülésem” volt. A körzet számítógépes átállítását egyedül végeztem, és ez erre az évre is kikapcsolt a magánéletből. Ezzel a levéllel kísérletet teszek a visszatérésre, bár kilátásom van egy még kacifántosabb 94-re, ha sikerül vállalkozásba mennem. (Ez a privatizáció halovány földi mása, melyben nincs tulajdon, tőke, profit, hitel, amortizáció és inflációkövetés). Íme, mely magasságira emelkedék az üzleti nyelvezetnek. Egyelőre azonban dörzsöltebb ellenlábasai vannak az ügynek, s inkább ezek nyelvezetnek.

Maradván tehát a hitben, hogy megtérhetek barátim közé, kezdetnek szétküldöm az ősz főmet borító gyér hajzat árnyékában születő gondolataimat, a manuálok szerint számon tartott biológiai öregedés első esztendejének végén. Tehát jogom van a meszesedés jeleit is felmutatni, egyelőre mérséklelesen.

SZENT MIKLÓS ESTJÉN

Megint év végi számadásra készülök
 (Úr Isten! Hány éve annak, hogy őszülök)
 Fáradni kész kérgem idéz emlékeket,
 (De ma még észleli rajtuk a lékeket)
 Mikulásként újra fehér havon jártam,
 (Mint az az egykori, akit annyit vártam)
 Az unokák víg zsvivaja elcsendesült,
 (A fehér estében múlt-jelen szembesült)
 Barátaim! Küzdöttünk annyi éven át,
 (Hinnénk, hogy keményen álltuk is viharát)
 Tűnt harcok emléke a múltból visszaint,
 (Nagy szükségem lenne Tirátok most megint)
 Mert a sorsom ma sem lett kegyesebb velem,
 (Véget sosem érő már ez a küzdelem)
 Most még fájóbb élni jöttmentként ridegen,
 (Az aki itt támad, még nem is idegen)
 Tévelyegsz a gyászos harcmezőn tétován,
 (Mint egy Stendhal-i hős riadt öreg lován)
 Kinek higgy, kinek ne, kit gyűlölj, kit szeress,
 (Igaz szavú vezért, barátot hol keress?)
 Ki itt az ellenség s mi csupán kép - kreált?
 (Hihetem, hogy az ki bűnös volt félreállt?)
 Örökségünk ez a közös tudat - nehéz,
 (Hogy tud fájni amint az a közönyre néz)
 Fáj a múltba merengeni bármi áron,

(Annyi gondunk maradt, ott túl a határon)
 Mert aki a földön otthon lenni óhajt,
 (Torkára forrasztnak érte szálló sóhajt)
 Végzed apró munkád, magad bölcsnek hiszed,
 (Különc vagy ezért is, gyanú terhét viszed)
 Hogy küzdj és bízva bízz, mi erről tanultunk,
 (Pajzsunk és fegyverünk egyben közös múltunk)
 Így hát marad nekünk továbbra is a harc,
 (Ősz fejünk s életünk lehet érte a sarc)
 Adventként élünk át várakozásokat,
 (Hiszünk és remélünk, új Messiásokot)

Áldott Karácsonyt és beteljesítő új esztendőt kívánok:

Tasi

*

A rendhagyó levélhez, ennek a zaklatott évnek a sajátosságaként, az egészségügyben érdekeltek vagy az iránt érdeklődők számára két beszédrészlet is csatlakozott.

Az egyik egy részlet a május 28.-án Szentendrén rendezett évfolyam találkozón mondott üdvözlőbeszéből:

Kedves Kollégáim!

Az ifjúság – bár csúf fellegekkel takart – de számunkra mégis rózsaszín csúcsairól a völgy felé haladásunk egyre nagyobb iramban folyik. Ennek megfékezésében igen jó szolgálatot tesznek a találkozások, a jövőnk s jellemünket meghatározó események közös tanúival és szenvedő alanyaival. Az életkorunkra immár kötelezően jellemző bölcsebb gondolkodás arra int, hogy csak a szépre emlékezzünk, s a többit tekintsük hűvös tárgyilagossággal – vagy ami még annál is jobb – iróniával.

A világ vezetésére való törekvés megoldhatatlanul kontraszelektív jellege minket sem kímélt meg, s mint annyi előző generáció mi is méltán mondogatjuk: pont mi kellett ebbe beleszülessünk? De hát az ember eddig is, ezután is mindég bele fog születni valamibe, valamibe, amibe benne van az elődök sok gyarlósága. Ha magunkba tekintünk, tudjuk jól, utódaink sem járnak jobban. Adja Isten, hogy ez idővel másként legyen.

A közös emlékezés, a gondolkodás nehéz terhe (nem véletlen a gond szó hasonlatossága?), a kor sokasodó kérdőjelei, a korunkból fakadó felelősségtudat növekedése, és sok más, indokolja, hogy olyan baráti beszélgetéseken szűrjünk át mindent, amilyenek csak az ifjúság barátságainak bizalmasságában születhetnek. Találkozónk célja főleg ez.

/.../ teljes joggal érezhetitek itthon magatokat. Szeretnénk, ha ez Kárpát-medence szerte természetes lehetne mindnyájunknak, anélkül, hogy bárkit is sértenénk, csorbítanánk, rövidítenénk. Bár a Szent-Istváni intelem haszonélvezői nem lettek annak követői is, a magunk portáján sepregetve sem lehetünk elégedettek annak az új korban, új helyzetben formálódó befogadó szellemével. Azonban bizvást állíthatjuk, hogy ennek a szellemnek a hanyatlását nem a mi jelenlétünk okozta, hanem az előbb említett kontraszelektív legújabb kori lovagjai élesztgetik kicsinyes és alantas célok érdekében. Egészében véve pedig a különféle hanyatlások sem akkora méretűek, inkább csak a tollnokok fűjják fel ennyire, hiszen ha körülnézünk, a szomszédokban mindenütt nagyobb bajok vannak. Jelszavunk legyen hát a tevékeny optimizmus, és úgy mostani, mint eljövendő itt tartózkodásaitok során érezték és tudva

tudjátok, hogy ebben az országban itthon vagytok, itt jogaitok vannak és nem csupán a kettős kötődés szubjektivitásából fakadóan.

Isten hozott hát Benneteket itt, Szentendrén és Leányfalun, a nagyobbik hazában, mely történelmünkre jellemző fanyar paradoxonnal és egyedülálló módon – valójában a kisebbik.

Leányfalu,
1993. május 28.

És egy részlet az Erdélyi Orvosok Győri Találkozására írott felszólalásból:

Attól az óvatosságtól indítván, mely a baráti találkozóból kényszerű nyilvánosságot kreáló helyzetben a felszólalást belengi, már ki is derült, hogy az áttelepülés nem mindenben érte el célját. Ma sem vagyunk könnyedek és gondtalanok. A félremagyarázhatatlanság utólagos igénye, írott szöveg használatára késztet.

Tudjuk, hogy vannak számunkra fájó momentumok, mint pl. a diszkriminatív álláshirdetések és a rólunk keringő rosszízű hírek. Ezek, mint annyi hasonló az élet más területein azt eredményezik, hogy az ingatag és évtizedek felkészületlenségétől szenvedő közvélemény veszi a lapot. „3000 erdélyi orvos veszélyezteti az orvos munkanélküliség rémétől fenyegetett hazai orvostársadalmat, ráadásul felkészületlenek, törtető” stb. 16 év itteni tapasztalata azonban azt súgja nekem, hogy nem kell ezeket a tényeket és jelenségeket túlértékelni. Nem kell azt hinni, hogy a valódi és értéket képviselő véleménnyel rendelkezők is így gondolkodnak. A közvéleményt könnyen lehet, hogy gyakran csoport vagy egyéni érdekből manipulálják, eljátszva az őshonos kollégák hős védelmezőjének szerepét. Annak érdekében, hogy céljuk – a megosztás – ne sikerüljön, nem szabad felvinnünk az odavetett kesztyűt. Ezt a tisztátalan csatát nem lehet igazán úgy sem megnyerni. Lehet itt a sértett fél jogán hősi pózokban tetszelegni, okos nyilatkozatokat publikálni, könnyezni vagy öklöt rázni, csak éppen nyerni nem. A győzelmet a csendes munkálkodással töltött, és nekünk dolgozó idő hozhatja meg.

Mindannyiunknak tudva kell tudni, hogy munkánk, magatartásunk, minden cselekedetünk, akárcsak egykor a szülőföldön, nem csak a személyes megítéltetésünk alapját képezi, hanem egész közösségünkét, ezért e felelősség tudatának kell áthatnia bennünket. Bizonyos formában most is kisebbségben vagyunk. Erről azonban nem kell beszélni. Dolgozni kell és így bizonyítani, hogy a közös cél, az egészséges magyar nemzet nem ismer ilyen vagy olyan diplomával rendelkező orvost, gyógyszerészt – csupán becsületes magyar szakembereket. Ha az irodalom művelése lehet egységes a magyarul beszélők feletti égbolt alatt, miért ne lehetne egységes az orvoslás gyakorlása is, ha az író egy egységes irodalom szolgája, miért ne lehetne az orvos is egy egységes orvostudományé, s még pontosabban, mindkettő egy egységes nemzeté?

Ezért hát ne keseregjünk, és ne csüggedjünk, ne érzékenykedjünk és háborogjunk, hanem a „hass, alkoss, gyarapíts” egyszeregyének – hétköznapi természetességgel gyakorolt – megvalósítása kössön össze és ne azzal törődjünk, hogy vannak, akiket nem a haza fényre derülése vezet cselekedeteikben, hanem inkább az, hogy ne derüljön fény arra, mit mentettek és mentenének haza. Ők azok, akiknek jó, ha minél több sánc barázdálja a társadalom szellemi ugarát.

Minket azonban csak egy nagy cél érdekelhet: az erős, vonzó, demokratikus, tekintélyt sugárzó Magyarország felépítése.

Leányfalu,
1993. október 15.

Leányfalu, 1994. november 27.

Drága Barátaim!

A hádeszi úton újfent megállván a naptár adventet jelez, de ébredszik-é ama megújító, irányt igazító várakozás melege kebelünkben? Ilyenkor nemesebb énünk maradéka szólal meg és szólít a harc fölös vívása helyett igazabb cselekvésekre. Ezeknek sorában pedig igencsak elől áll a szívbeli barátságok melegének élesztése. Ennek okán szólítalak benneteket egy néhány csendes percet igénylő, de erőt adó emlékezésre, közösen megélt örömeink, gondjaink és szárnysegetten is vakmerő reményeink jogán és okából.

Immár nem fér kétség hozzá, hogy környezetünk – s vele mi magunk is – az ezredéves emberi (tehát az isteni) törvényekkel ellentétes irányba halad. Amikor pedig ezt írom, távolról sem gondolok már politikára, pártokra, bűnösökre és ártatlanokra, hóhérokra vagy áldozatokra, kiknek ruházata vattázott, avagy szögesdróttal paszományozott. Hanem gondolok azokon fölül álló alapvető értékek megcsúfolására a napi boldogulás, siker, hatalomba kerülés stb. érdekében. Miközben a napi politika alsóbb szintjén különféle szenzációkkal és botrányokkal terelgetik el figyelmünket az igazi folyamatokról, maguk a figyelemelterelők sem veszik észre, hogy ez az egész hatalmi és talmi játék előlük és előlünk egyszerre fedi el, és így szabadjára engedi a „nagy romlás” legyőzhetetlen vírusait. Ez az a pont, ahol nevetségessé válnak a pártállás, a magasztosnak hirdetett elvek és elvtelenségek, a legkülönbébb alapokon bizonyítgatott megosztottságok és kiderül, hogy jók és rosszak, hatalmasok és gyengék, bűnösök és ártatlanok mind egy úton vagyunk egy szörnyű meredélyen, melynek végén a visszafordíthatatlan romlás vár reánk.

Íme, a hádeszi út, melynek adhatunk más és más nevet, említhetjük a legkülönbébb módokon közelítvén, de lényege az emberi nemet megtartó belső értékek és a minket éltető környezetet tisztelve óvó életforma elsorvadása, elsorvasztása úgy, hogy még kísérlet sem történt egy ezt pótolni képes modell kidolgozására.

A hívő ember adventi várakozása gondolatérlelő, és nem oktan elmélkedésre ad alkalmat. Megteheti ezt más is, ki-ki a maga módján, de azonos céllal, mely egyetlen vágyat jelenthet számunkra: embernek maradni. Isten kegyelméből! Teszem hozzá én.

Szép Karácsonyt és egy emberibb új esztendőt kívánok nektek!

Tasi

*

Leányfalu, 1995. december 02.

Drága Barátaim!

Van, amiről nem lehet levelezni és van, amiről nem érdemes. Azért mégis levelezünk. Én pl. ebben az évben ezt a gondolatfüzért küldözöm szét barátainak. Tulajdonképpen sokkal többről szeretnék szólni, de ezt csak szemtől szemüvegbe lehet. Erre hozzon alkalmat az a boldog új esztendő ! Ebben a lehangoló, arcpirítóan ocsmány világban, egyebet sem kellene csinálnunk csak kapcsolatot keresni azokkal, akiknek érdekel a sorsa meg a véleménye. Ehelyett mit csinálunk? Erről kellene alaposabban elgondolkodni.

Összefoglalva: a kanóc egyben sistereg hátul, elől meg én égek. Valami fogy! Valami lesz belőle? Az unokákon kívül kevés a bizonyosság.

Amint kipillantok, ismét hópelyhek táncolnak a kert kopár képén, pörögve, puhán pottyannak a faközöld füvekre. S még nyomtalanul. A naptár szeszélye folytán ritka rövid advent még nem közelgett el, de hangulata éledez. Unokáim raja már Mikulás-lesre jár. Én pedig, mint megrögzött nosztalgiázó, puhafehér, fenyőfás, orcát csípő havasi levegőjű, otthoni utcát látok. Hogy mire is jó alámerülni régmúlt, sohamár hangulatok simogatásában? Erre úgy hiszem elég igazolás az az egyre sivárodó szó, hogy: jelen.

Mivel pedig feltett szándékom szerint nem szeretnék a rosszkedv év végi kútforrása lenni, rögvest jelzem, hogy ez a jelen nem jelenti a jövőt is. Valahogy a múltra támaszkodva kellene átlendülni a remélt jövődőbe, kímélve sokat látott lábbelinket, mai saraktól. Mert a jövőt remélni kell.

Az utóbbi hetekben munkám közírásra kényszerített és így időt szántam egy kis felmérésre, melyet magammal kezdtem, s úgy próbáltam szélesebb körökre kiterjeszteni. Arra a meggyőződésre jutottam, hogy nehéz és kemény helyzetekben bővelkedő fiatalságunk a megítélhetőséget, a jó és rossz elkülönítését illetően sokkal egyszerűbb volt a mánál. Ott éles kontúrok húzódtak. Csak az lépett az ingoványba, aki akart, vagy aki gyenge volt.

Nem mondható el ez a máról. Ősereg igazságok roncsai, szent jelképek sárbarántott törmelékei, örökkévalónak hitt értékek dirib-darabjai között, botladozó lábunk lépést nem talál. Az ember olykor sakktáblabéli lóvá szeretne lenni, hogy meglépje az előtte álló feladathoz szükséges vargabetűt. Bizony mondom, lóvá tettek minket. És ha legalább csitkók lehetnénk, erősek, ficákolók, csillagrugdosók. De sajnos már hullatjuk fogunkat, lankadnak lépteink, miközben a lerugdosott csillagok ismét fenn ragyognak, új és idegen értékek körül keringvén és színeiket változtatván – bolygók módjára – s a rend hamis látszatával. A költő sem így gondolta jóslatát a soha le nem hullóról. Lóvá tétetett, jóvátehetetlenül a géniusz is. Vigasztalódjunk. Már csak a múlt van, már csak a jövőt lehet (kell) hinni.

Magunk a fokozatos visszavonulás egyengetésével foglalatostokodtunk az eltelt szorgos év során. Bosszúságaink sora megszámlálhatatlan, de egészében véve hálások kell legyünk az Égieknek mindazért, amit sikerült megoldani. Mindez így szép is lenne, csak a háttér zavaros. Hiába „rázzuk a tabulát”, hiába vakarjuk, nem lesz tiszta.

Belső rendünk és tisztaságunk azonban, éppen a levél elején emlegetett emlékek talaján, megmaradhat.

Kívánunk szép karácsonyt és áldott új esztendőt .Gondoljatok „néha-néha ránk”.

Tasi

*

***Kelt Leányfalun, 1996-ban,
- nem egészen önkéntes száműzetésünk 20. évében, advent idején.***

Drága Barátaink!

Még soha ilyen gyorsan nem iramlott el az esztendő, még soha nem éreztem a rohanó idő szorítását ennyire. Még soha nem értettem így meg azt, hogy milyen közel áll egymáshoz a jó és a rossz, a sikeres és a sikertelen év fogalma. Mert 1996 mindent adott, mindent hozott. Volt fogyás és szaporodás, gyarapodás és senyvedés. Volt öröm és bizakodás és volt benne bánat, reménytelenséggel. Benne volt az egészséges erő és önbizalom, és benne volt a betegség és esendőség megtapasztalása. Okosabb lettem és fáradtabb. Bölcsőbb és szkeptikusabb. De mentem előre Isten segedelmével a választott úton.

Sajnos, nem is ezek a gondok, hanem az anyai országban oly szokásos fúrások és támadások következtében egészségi állapotom megromlott. Ez számomra szokatlan, de belenyugvással fogadott változást jelentett. Persze az iramon változtatni egyelőre nem lehet. A felvállalt közügyek nem teszik lehetővé a szüneteltetést.

A találkozásokat ebben az évben is a temetések jelentették. Lassanként azonban már temetésekre is ritkábban fogunk járni, ahogy megfogyatkozunk, mint a találkozásra imigyen ürügyet szolgáltató alanyok. A korra jellemző bizonytalanságok közt vergődve búslakodunk vagy reménykedünk, és lessük a kapaszkodásra alkalmas szalmaszálakat. Hogy optimizmusunk vagy pesszimizmusunk hány dioptriás lencsével áldja meg szemlélődésünket az nagymértékben hat ki munkánkra, teljesítményünkre és egyáltalán – mindennapi életünkre.

Ezért aztán gyakorta fohászkodunk a nagy optikushoz, adna nekünk néhány dioptriával jobb szemlélődő képességet. És Ő ad.

Mi pedig gyarló tudásunk szerint, tesszük a dolgunk.

Kívánunk szép Karácsonyt, eredményes küzdelmekben gazdag új esztendő, hozzá hitet, erőt, reményt !

Tasi

*

Leányfalu, 1997. november 30.

Drága Barátaink!

Az ünnepi üdvözetek és év végi számadás időpontja egybeesik a november végi – december elejére is jellemző – szürkeséggel és borongással. Ilyenkor reánk telepszik egy év küzdelmeinek, csalódásainak súlya. Ha mindezt összevetjük az „egyéb külső ingerek” közismert hatásaival, már készen is áll annak magyarázata, hogy miért nem csak a kicsattanó derű jellemzi év végi beszámolóimat. Ugyanakkor azonban éppen az advent, a kegyelemteljes várakozás hangulatának kellene eluralkodnia rajtunk. A kiút reményének, mi több hitének mindennél nagyobb erejével.

Íme, egy újabb paradoxon, emberi gyarlóságunk élő bizonyítéka. Nem tudunk ellenállni kishitűségünknek, és egyszerre csökken hajlandóságunk a hit táplálta optimizmusra és a szekularizálódott világunkban pozitív gondolkodásnak nevezett életszemléletre. Próbáljunk hát visszatérni erre az ősi, de legalább annyira modern nézőpontra, és ennek jegyében értékelni az eseményeket.

Újabb esztendő megpróbáltatásai és küzdelmei ellenére, tapasztalatokban gazdagabban, bölcsebben, elhanyagolhatatlan élmények birtokában, gondolkodásra, írásra képesen készülök beszámolni barátaimnak. Azoknak, akik velem együtt túléltek ezt az évet és maguk is készítik már a mérleget. Gondok sokaságával birkóztunk meg és jelentős részüket megoldottuk. Élünk, vagyunk, számolni kell velünk, készen állunk a jövőre is reánk váró harcok megvívására.

Így már egészen más képet szemlélünk, pedig semmi sem változott meg visszamenőleg. A táj most is ugyanaz a novemberi szürke, amelyen azonban felsejlenek az elmúlt év futó képei. Látjuk amint előtte októberi színekben pompázott, a nyár bágyadt pasztelljét hordozta, a virágok évadjának szépségében tobzódott, vagy éppen a szívet-lelket megnyugtató szűz-fehér hótakaró alatt pihent. Olyanok ezek a képek akárcsak magánéletünk váltakozó periódusai, attól függően, hogy éppen sikerek vagy csalódások, nekiveselkedések vagy magunkba roskadások, szikrázó küzdelmek, vagy a csendes visszavonulás jellemezte azokat.

Mint születésem idejénél, helyénél és neveltetésemnél fogva örökös „Trianon traumatizált” magyar, minden napi gondom, minden engem érintő esemény fölött ott terebélyesedik ez az átoksúly. Mi vagyunk azok, akiknek pályájukat akarva – akaratlanul is ezzel a külön terheléssel kell befutniuk. Rájöttem, hogy ez ellen nincs orvosság. Vinni kell, és mivel ennek is vannak pozitívumai, azt amit lehet, át kell adni azoknak, akik azt hiszik, hogy lerázhatták magukról a nemes terhet. Ez egy elfogyhatatlan valami, átadod és ezzel nem csökken a saját terhelésed. Sőt. Ez egy életmód, gondolkodásmód, ez nem egy területi kérdés. A határok megrajzolása csak elindított valamit, amit már ideje lenne, hogy valaki arra hivatott – sok rész kíséreltet után – a maga teljességében tekintsen át. Attól tartok, ez egyik feltétele megmaradásunknak.

1997-ben véglegesedett bennem a meggyőződés, hogy el kell fogadnom a hazátlan státusát, miközben lelkemben nem vagyok bozgor. Ez nem egyes emberek hibája, nem is az enyém. Történelmi sors. Ezért kell elfogadni. Vinni, cipelni, de nem rejtegetni. Ebből is lehet erényt kovácsolni. Panaszkodni nincs kinek. Tehát céltalan.

Barátaim! Ég az első adventi gyertya, kinn az ágak nedvesen csillognak a kiszüremelő fényben. Unokáim az ablaknál leskelődnek. A jövő itt nyüzsög körülöttem.

Gyűljünk össze mi is gondolatban, és néha megborzongó hátainkat vessük egymásnak. Az idő elszaladt, de még ma is nagy erő van közösségünkben és abban, amit továbbadni csak mi vagyunk képesek.

Ennek reménységével kívánok mindenkinek áldott és kegyelemteljes ünnepet, bölcs mérséklettel vezetett és erőinket jól beosztó új esztendő. Hitet, bizakodást és a becsülettel megvívott küzdelem elégedettségéből, az egymás melegének biztonságérzetéből is fakadó nyugalom örömét.

Tasi

*

Leányfalu, 1998. november 19-22.

Drága Barátaim!

Esztelen gyorsasággal telt el ismét az év és most megint itt ülök lelkileg lemeztelenítve, dideregve, a kor tehetetlen áldozata – akár ti. Csendesesen sajnálni kezdem magam. Egy darabig széken kezem ezen, aztán édesbús hangulatok telepednek rám és felöltöztetnek didergésemben. Megint és megint visszatér az az ármányos, feloldhatatlan, megoldhatatlan, mások által talán megérthetetlen gonosz körforgás melybe, ha beleszédülsz, mint a legcsalább kábítószer kötöz magához, és nem tudsz tőle-belőle szabadulni. A honvágy, a nem létező otthon vágya, az állandóságérzet kapaszkodójának óhaja, az örökös összehasonlítása a mával annak, ami már nincs. És ekkor elemezni kezded ezt a valamit a múlt alagútjában. Elemezgeted, és mire jutsz?

Beköszönt, mi több bekövetkezik a legrémesebb megvilágosodás, hogy ha őszinte akarsz lenni magadhoz, ki kell mondanod a felismerést: a mi – lassan lelépésre felkészülni kénytelen – generációnknak olyanban sem volt igazán része, ami után sóvároghatna a hagyományos honvágy hullámhosszain. Ezt legfentebb a mindenkori ember, mindenkori ifjúság utáni nosztalgiaja tetszik pótolni. Csakhogy ez más. És készen áll az életrajzunk.

Elvették az otthonunkat, hazátlaná tettek, hazátlanként engedtek el és fogadtak, hazátlanok vagyunk folytonos útközben állapotunkban is, és ráadásul, miközben állandóan

elvették a jelenünket, elfogyott múltunk jussa is. Most pedig már maradék jövőnket lopják. Azt a jövőt mely tudják nem biztos, hogy mindegyikünknek jelenné válik, ezért (vagy talán ilyen céllal) mohón már előlegben elveszik, s még azt sem átallják, hogy erre vonatkozó jogunkat is megkérdőjelezzék. A magamfajta pedig félve mutatja meg magát, szorongva fedi fel kilétét, s ha nem ezt teszi, durva röhej, sandaság, gyanakvás, előítélet övezi.

Mondhatnátok, hogy milyen jagon állítom mindezt most, mikor több évtizedes késéssel életem eddigi legsikeresebb – de alighanem rövid – periódusát élem? Nos, az az érdekes, hogy éppen ez ad rálátást mindenre, jobbat, mint a múltban megtapasztalt alulnézetek. Felületesen ítélve személyesen semmi okom nem lenne az elégedetlenségre, vagy például a félelemre. Mégis a dús menüt sótlanná teszik jogos hiányérzeteim, s a konkrét formájában eltűnedezett félelem ott él lelkembe égetve, mint a zománc. Emlék, mely olyan, mint a hazajáró lélek. Hisz neveltetésünkhöz tartozott. Ha nem egyéb, álmomban kísért.

Olyankor pedig, mikor a sikert vagy a pillanatnyi örömet ízlelem, soha nem kerül el a kétely. Jogom van-e hozzá? Nem másoké ez a juss? És ott lebeg mindezek fölött a másik árny, a mindenki által ismert és – beismerve vagy tagadva – rettegett, múltó idő.

Későn kezdődött el a második felvonás, akkor, amikor más már a negyediket abszolválja és már a lesminkelésre gondol. Bizony a smink az megkopott, verejték és könny pásztázza s rajta a partnerek ujjlenyomata. Az utolsó felvonásokat átírva, kurtított formában, felgyorsítva kell bemutatni. Aztán függöny. Itt nem szokás tapsolni. És ha valaki megpróbálná – minek? Akik pedig a felújítás szereposztásában helyet kapnak, tanulnak-e mindebből? Mit tanultunk mi eleink a magunkénál is befejezetlenebb, képtelen életéből?

A bicsak pedig akkor nyílik ki a zsebben, mikor eszedbe jut, hogy a nagybetűs történelem nem valami megfoghatatlan erő, melyet tisztelettel elfogadsz és beletörődve tönkjére hajtod megfáradt fejed. Nem bizony, nem az. Hanem nagyrészt a jelenben is élő vagy nemrég még mozgó, megfogható, hozzád hasonló parányok barkácsmunkája. Silány tákolmány, melyet nem a bölcsék tapasztalata, hanem az oktanok és ferdék, az ármányosak és érzéketlenek, az önzők és nagyravágyók, az értéktagadók, a lelki színvakok alkotnak és formálnak nap, mint nap.

Végül marad mindünknek egy csendes barangolás a tagadás ősi szellemét karonragadva, s utána a még csendesebb belenyugvás a nagy felismerések sorozatát követően. Aztán jön az utolsó kapaszkodó, amit nekünk szerencsére Madách megfogalmazott.

S ismét ott állunk a kihangosított nagy lozinka alatt. Igen. A küzdelem folytatódik addig, míg térdre rogyunk, mint bányaöszvér a járatban. Lehet, hogy ezek a sötét gondolatok nem illenek az évvégi kézzszorítás rövid összefonódásába, de úgy hiszem, a valósággal szembe kell nézni és a tavaly említett, pozitív szemléletet építő nézőpont csak akkor érvényesülhet, ha nem dugjuk homokba a fejünket. Ezért aztán némi habozás után mégis maradok első elhatározásomnál, és ezeket a belsőből felszakadó gondolatokat nem cserélem ki egy pestiesen „jópofizónak” nevezett szöveggel.

Ez utóbbiból egy csipetnyit mégis küldök. Tegnap egy nagy kongresszus protokollszobájából kifelé, a szakma jelesei előretuszkoltak. Finoman említették, hogy ősz fejem tisztelete immár dukál nekem. Ekkor jegyeztem meg önkritikusan, hogy bizony, aki mint én, a hatvanat is elrúgta – illendő, hogy megkezdjék az „aggklimatizációt”.

Most pedig amint illik, ismét megpróbáljuk felröppenteni felétek a jókívánásainkat szárnyuk alatt vivő kék madarakat.

A szép Karácsonyt, az áldott új esztendő, a szellem világosságát kívánjuk egymásnak, némi kinek-kinek korához illő, szolid testi ráadással. És a barátság fel-felizzó parazsának melegét. Magunkat éltető, Istennek tetsző dolog ez.

Leányfalu, 1999. november 19.

Drága Barátaim!

Miközben fut alólunk az élet, a század, az ezred, és a nagy fordulóra készülünk, elgondolkodhatunk mindezen, értelmén és lehetőségein. Egyelőre azonban, attól eltekintve, hogy az élet számos területén ez alkalom lehetne az újrakezdésre, mindennek nem sok valódi jelét, de annál több megideologizált változatát látom, hallom. Hogy mi emberek, európaiak, magyarok, értelmiségiek újra tudunk-e valamit is kezdeni azt nem tudom megmondani, de abban biztos vagyok, hogy a most mindenhol – szinte kikényszerülő – számvetés hasznos is lehet, s talán-talán dobbantója egy esetleges valódi újrakezdésnek. Reménykedjük tehát a kerek számok mítoszában.

S, hogy magam is ezt teszem arra jellemző a tudatalattiból indukált cselekvés. Ezúttal nem egy ködös, vagy fehérítő advent előtti estén írom szokványos év végi soraimat, hanem egy verőfényes reggelen. Kertemben, napfényben szikrázik a hó. A fel-feltámadó szél kis libbenésekben emel magasba egy-egy maréknyit belőle. A csillogó parányok felröppennek, hogy a szem számára eltűnjenek a semmiben. A valóságban azonban visszatérnek a nagy egészhez és valahol máshol, egyazon hótakarót gyarapítják, számunkra észrevehetetlenül. Magamfajtanak ez a napfényes és játékos kép könnyedebb lehetőséget ad a visszapillantásra, és nagyban csökkenti annak megszokott és eddigi tapasztalat szerint szinte kötelezően drámaira szcenírozott képét.

Mert felkapott minket a szél közös fagyunkból és miután egy pillanatra így – az egésztől elválva – jobban láthatóvá lettünk, beleüledtünk megint a nagy egészbe. Ki-ki a maga helyén s ki-ki a maga pillanatában, a maga szellőjével, napsütésével és nézőivel, rálátóival, megítélőivel vagy éppen ítélkezőivel. Most pedig, hogy az a század, melynek lakói voltunk véget ér, megpróbálunk egy számunkra idegenebb, de barátságosabbnak remélt újban még kicsit vendégeskedni. Ha Isten is úgy akarja, vissza is élve vendégszeretetével. Hogy miért kapott fel minket a szél? Tudja azt a fagyban csillogó hópehely? Tudhatja-e, hogy idejekorán latyaknak szánták, vagy átmeneti olvadás után jéggé fagyva őrzi majd magában a rövid röppenések, csillogások emlékeit? Érvényes ez mindenkire. Arra, akit messzire vittek a szelek éppen úgy, mint arra, aki fel-feldobott kő módjára látszólag ugyanoda esett vissza, de az alatt rohanó és változó-változtató idő már lehetetlenné tette ezt. Időben, térben megrepültük pályáink javát, s most szeretnénk, ha utódaink puha – jövőt ígérő – takarásában tudnánk láthatatlanná válni a felszín alatt, úgy, hogy kristálygyökereikkel belénk kapaszkodhassanak és szilárdabbak lehessenek, mint mi voltunk.

A század utolsó éve esetünkben sem hazudtolta meg magát. Volt benne küzdelem bőven. Eredmény és kudarc, s főképpen pedig tanulság.

De félretéve az elmélkedéseket inkább ismét visszatérek a küszöbön álló adventnek – 2000 év nyomatékával is megerősített – üzenetéhez. Várákozunk, mert van kire és mire várákozni. Ki-ki embersége szerint felmérve azt ami elmúlt, próbáljon bizakodással és hittel tekinteni előre. Ha sikerült túlélnünk mindazt, ami a huszadikban történt, akkor biztosak lehetünk benne, hogy a gondviselésnek lehetnek tervei velünk. a huszonegyedikben is. Mi csak tegyük a dolgunk.

Kívánjunk hát áldott ünnepeket kétezredszer is, és kívánjunk boldog új évezredet a nemzetnek, boldog új évszázadot az országnak, boldog új esztendőt hópehely magunknak:

Tasi

Leányfalu, 2000. december 3. Advent első vasárnapján

Drága Barátaim!

Hosszú várakozásokban eltelt életünkben az idei év rövid adventet ígér. De ez csupán a naptár játéka. Várakozásaink végtelenek s reményeink sovány csomagocskája is teher kezd lenni. De tartjuk magunkat. Hiszünk a soha sem hiábavaló küzdés, az örökké szükséges példahordozás időtálló erejében. A falu közepén ott áll a megújulás jelképeként, erdélyi minták sugallta új templomunk és az istenhangú harangok megcsendültével akár a Kós Károly bácsi barázdált arcára emlékeztető kalotaszegi földön is képzelhetjük magunkat így december elején, az első hó előtt, szomorú évforduló után s örökszép évfordulóra várván.

Kétezer éve valóság már a remény, ha hittel párosul. S ebből ezer már a miénk is. Ez a két kerek szám most nagyon fontos útravaló.

Világok keletkezését és múlását hozó huszadik század után akár az új Antikrisztust is jelenteni kész globális ötlet árnya, már kúszik a szennyezett és lukasra tépett égboltra. S mi ismét az új tan legjobb tanítványai lehetünk, ha mindenkor előttünk s nevünkben tolakodó alkalmi percemberek tőlünk idegen szelleme legyűri szelíd elfogadásra és örök erőlködésre termett, magába annyi jót felhalmozni képes, mégis megmaradni tudó, befogadó, elfogadó, ötvöző és éppen pozitív tulajdonságai miatt félelmet s irigységet keltő s mégis oly szánalmasan gyarló szíveinket. A nagy terelés megkezdődött s éppen akkor, mikor a báránybőrbe bújt farkas, kinek nem csak húsvont, de szellemünk is kellett volna, már negyven évig puhított, készített, torzított a maga céljaira. Sehol a globalizáció megfoghatatlan szelleme nem talált még alkalmasabb alapanyagot a tökéletes és gyors sikerhez, mint a posztkommunista társadalmak megroggyant embere. Úgy bánhat el velünk, mint gyurmával az animációs művész. De mögöttünk a két kerek számmal, melyeknek misztikuma Benne s bennünk testet öltött, nem kell elcsüggednünk.

Most végre megmutathatjuk, hogy nem csak fejjel a falnak – ide löjtek hurrázással – vagyunk képesek előre rohanni, hanem a történelem által belénk örökített szívóssággal és megmaradáskészséggel élve is tudunk hajózni e zavaros vízen s vinni, menteni értékeinket a túlsó part felé. A galamb velünk van. Az igazakat magunkkal visszük. Bárkánk ajtaját majd az Úr csukja be mögöttünk. S ebben a szelíd, atyai mozdulatban már benne lesz az Ararát s az első olajág ígérete.

Hit, kitartó erő és okos szerénység vezessék a bárkaépítőket. Minket, – egy új veszedelem felé rohanó világ Noéit. Erre gondolatok valahányszor nehéz napra ébredtek.

Istentől áldott, boldog, békés, nagy évfordulós karácsonyt kívánok enyéimmal együtt, és erőt az új-meg új próbatételekhez, melyek eredendő módon magukban hordozzák az alámerülés, de ha álljuk a próbákat, akkor a felemelkedés örök lehetőségét is. Hozzon a 2001. év találkozást, találkozásokat és azt a boldog meggyőződést, hogy semmi sem volt hiába. Ebben kell hinnünk valamennyiünknek.

Ragaszkodó szeretettel: Tasi

HARMADIK RÉSZ

AZ ÚJ ÉVEZRED LEVELEI

2001-2012

ELŐSZÓ

Az episztolának régi hagyománya van a magyar irodalomban. Gyökerei a XVIII. század első felében találhatók, akkor vetette papírra híressé vált irodalmi leveleit Mikes Kelemen, aki a száműzetés keserű kenyerét ette Rodostóban. Tudatosan nevezem az episztolának ezt az alakját irodalmi és nem költői levélnek, mely az irodalomtörténetben szinonimája az episztolának, mert az utóbbit versformában alkotta meg szerzője és nem prózában.

Annak ellenére, hogy Mikes levelei akár iskolát is teremthettek volna, nem igen akadt szépirodalmi munkásságának követője. Talán mert ritkán ismétlődött meg a száműzetésnek keserves történelmi helyzete?

A huszadik század végén Szász István Tas közölte kötetben 1985 és 2000 között írt tizenhat adventi levelét, ezek jelentettek új és eleven színfoltot a magyar irodalom bőven termő mezején. A cím nem volt csak szimbolikus, az aranytollas publicista, költő és orvos-író e leveleket valóban advent előestéjén fogalmazta meg és azokat a megszólításban nevesítetlen barátainak küldte el. Mint minden advent, ezek is a várakozást tükrözték, a szinte kétségbeesett reményt, a csak azért is túlélés megtartó ösztönét, feltétlen hitet Istenben és a nemzet küldetésében. Minden leírt sor mély barázdát szántott az olvasó lelkében.

Az erdélyi származású író a hűtlen hűségeselek csoportjához tartozik. Azokhoz, akik elhagyni kényszerültek a trianoni határokon kívül maradt szülőföldet, hogy az anyaországban, ahol nem egyszer jöttmentnek tekintették őket, fogszorítva, görcsösen küzdjenek a nemzet megmaradásáért határon innen és túl.

Szász István Tas most az újabb adventi leveleket is tartalmazó kötettel jelentkezik. A kötet első részében az időközben a címzetteknel – még a komputer világ előtti időből – megtalált 1982 és 1984 közötti három levelet közli, ezt követi az első kiadásból ismert 1985 és 2000 között írott tizenhat levél, majd ebben a harmadik részben a 2001-től kezdődően 2012-vel bezárólag született tizenkettő. Összesen tehát 30 esztendő episztolái.

Keserű évek, közönyös nappalok, csillagtalan éjszakák, elherdált lehetőségek, a globalizált világ cethalgyomrában vergődő nemzet évei ezek. A levelek írója minden fájdalmát, le nem nyelhető dühét a szív legmélyebb bugyraiból szökőforrásként önti elénk, számadást készít és önvizsgálatra készítet.

A levelek, mint az első kötetben is, hűen tükrözik az illető év gondját-baját, kordokumentumok, melyekből érdemes idézni.

„Annyi minden történt, ami a magaméhoz hasonló gyökerűek számára fájdalmat és megaláztatást hozott /.../ a magunkfajta nem képes félvállról venni azt, amikor minket nemzetünkben, magyarságunkban csúfolnak meg, vesznek semmibe./.../ Hiszen környezetünkben egyedüli „stabilitást jelentőként” szerénykedve, békéskedve, alázkodva, óvatoskodva, őszintéskedve élvén, azt vesszük észre, hogy a vizsályt keltő, az arcátlan, az erőszakoskodó, a nagypofájú képmutató, a hazug farizeus a végén mindig jobban jár, mint mi.” (2000)

„Mi egy várakozó nemzet vagyunk./.../ Hiszen a türelem, a megmaradás, a tűrés, a befogadás képességének /.../ tőlünk ma is elvitatott erőnyei bizony nem cselekvő erőnyek. /.../ Mivé lettünk, jaj, mi történt velünk! /.../ Arctalan harsonások fűjják az indulót nemlétező

sikerek ünneplésére, álorcákat viselők terelgetnek a reményeik szerint őket majd jutalmazó vesztünkbe, nem sejtve, hogy a mi elveszejtésünk a maguk és utódaik végét is jelenti.” (2002)

„Zürzavar, hitek omlása és tévhitek ébredése, erkölcsi és anyagi züllés, világvége hangulat uralkodik el az ország felett./.../ Egy nemzetért lobogó aggodalom, az alapvető emberi igazságérzet fellázítása, becsületes életeink megcsúfolása az, ami kínok kínjaként gyötör./.../ Ma már magyarai vezetőink fognak össze fejünk fölött a már régen pusztulásunkra esküdöttekkel a magyarság elveszejtésére. S ma már azt is várhatjuk, hogy ennek felismerése és számonkérése törvény által lesz büntethető./.../ Hinni kell igazságunkban./.../...hogy igazságunkhoz jogunk is van. /.../ Hinni kell a szeretet erejében. /.../ És végül /.../ hinnünk kell egymásban.” (2003)

„ Immáron ideje lenne beismerni, hogy küldhetett ránk a történelem tatárt s törököt, Habsburgot és orosz, de legnagyobb történelmi mélypontjainkat saját csőcselékünk fölénk kerekedése hozta meg. /.../ Rádásul a minket kizárólag érdekből, és távolról sem történelmi igazságszolgáltatás gyanánt visszafogadó Európa nem bizonyul annak, mint akinek keblére sóvárogva vágyakoztunk./.../ Nem hősök, nem mártírok kellene a XXI. században /.../...hanem szorgos apró munka céltudatos egymásra figyelő cselekvés...” (2004)

„ Kisebbségben van a nemzet saját hazájában./.../...mert /.../ a befolyás, az anyagi lehetőségek és az abból fakadó erő terén felette élőködők ma erősebbek. /.../ Ki kell állni! /.../ Fegyverré váljon a becsület és a felvállalt fegyvertelenség. /.../ Mert a végső ostrom közeleg...” (2005)

„ /.../ hihetetlennek tűnő események után próbálom összeszedni gondolataimat, melyeket /.../ elsősorban is lelkem legmélyén vert szét a harmadik Magyar Köztársaság általam is fenntartott rendőrsége. /.../ Nem véletlen, hogy nem a kisebb számú /.../ radikálisok megfélemlítése volt a főcél. Azokat a békés nagy tömegre – az ország úgynevezett másik felére – kellett ráhajtani és azzal összekeverni, hogy aztán beindulhasson a gépezet. A magyar rendőr ugyanazt tette, mint a hodáki lerészegített román. Vakított. A hodáki /.../ nagy írónkat fosztotta meg fél szeme világtól s utóbb kiderült életétől is. A magyar rendőr célzott lövéssel dolgozott. Legnagyobb ellensége a magyar kisember volt./.../ Attól /.../ félnek megbízói. /.../ Az értelmiség – a kolbászszegény egytál lencse reményében – részben bizony eladta magát, közülük sokan még a tudatos árulást is felvállalták. /.../ Pedig 48 és 56 szikrái is értelmiségi fejből pattantak ki s lobbantották lánggra a kisember folyékony gázzá préselődött keservét...” (2006)

„ Felettünk Isten szabad ege és kegyelme. Talpunk alatt őseinknek az egész Kárpát-medencét betérítő csontjai, kezünkben az ő csontkezükből kihullott tapasztalat fegyvere. Köröttünk egy önmagát felfalni képes neoliberais téveszme, globalizálódó világ. És előttünk a küzdelem. A küzdelem reménye, lehetősége és kötelessége. /.../ A megváltás közeleg, de nem lehet osztályrésze ölbe tett kezeknek. A nemzet hajójának fedélzete vár. Ott a helyünk.” (2007)

„ A neoliberális világnak, minden ahhoz tartozónak a bírálata is bűnnek számít és üldözendőnek./.../ Először lelkünket vették birtokba, aztán szellemünket kötötték gúzsba, s mára eljött a test életképességét korlátozni szándékozó cselekvések ideje, a gyógyítás lehetőségeinek szétverése. Maradt még a ház, a lakás./.../ Most a jelzalogválság eredményeként azt készülnek kihúzni az emberek alól, s ahol van, ott a földet is./.../ Nemzetünknek képesnek kellene lennie a Szent Korona fényéhez, a minden embert befogadó és védelmező, ma is legkorszerűbb egyetemes igazsághoz való felemelkedésre. Arra, hogy ne csak saját sérelmeivel legyen elfoglalva, hanem nagyot mervén próbáljon meg úgy megújulni, hogy az egyetemes emberiségnek is példát mutasson.” (2008)

A következő levélhez csatolt vers vége egy könyörgés: „Most csak annyit adj Uram,/ hogy felmérni legyünk képesek / megmaradásunk csodáját.” Idézetek a levélből:

„Hány átmeneti hazán keresztül, hány ezredév borzalmait túlélve érkeztünk meg a Kánaánnak hitt Kárpát-medencébe./.../ Csak éppen a türelmünk fogyott el. Pedig láttuk ŐT. Láthattuk Árpád, Szent Istvánunk és IV. Béla szemével. És a Nagy Fejedelem éles tekintetével. Kossuth és Széchenyi zsenijével. A Tizenhármak, Bethlen István, Teleki Pál, Nagy Imre áldozatával. És életüket, vagy egész éltüket áldozó nagyjaink cselekedetével. Láthattuk, hogy megmaradhatunk.” (2009)

„...annyi hitben és reményben eltelt advent után, most szemeinket valóban a hegyekre emelhetjük, a magasságok felé./.../Rettenetes éveket élt meg az emberiség és nemzetünk. A legnagyobb rettenetet éppen a lelkekben véghezvitt rombolás jelentette. Hatalmas munka áll azok előtt, akik felvállalják ennek helyrehozását. Mert nem az adósságcsapda, nem a reánk helyezett pénzügyi szivattyúk, nem a visszatérni óhajtó sanda, komprádor hatalom a legnagyobb veszedelem, hanem a bennünk lakozó, sokrétű erkölcsi válság./.../ Most földi adventünk is meghozta a megváltás reményét./.../ Ne hagyjuk magára a tisztának hitt erőt, a reményeink szerint megtalált igazakat./.../ Még nincsenek olyan sokan. Még nincsenek elegenden. Mögöttük a helyünk.” A mellékelt versnek ez a befejező része: „December reménye el ne hagyj,/ velünk örökre itt maradj,/ oldott kívénket egybe kösd,/ és hagyj utánunk örököszt.” (2010)

„...ez évben sem az egyének, hanem a nemzet érdekei mozgatják meg évvégi összegezést óhajtó gondolataimat. A közösség érdekei, azé a közösségé, amelynek földi ésszel szinte elképzelhetetlen igazságtalanságokat kellett elszenvednie. Olyanokat, amelyeknek pusztá felidézése, sőt amelyek következményeinek naponta megélt megaláztatásai /.../ pusztítják Trianon óta sebzett lelkünket. S ami e csapdahelyzetnek rémes sajátja, elszenvedik tudtukon kívül /.../ azok is, akik nem ismerik e sebeket, vagy akik ismerik, de elmenekülnek azok látása elől, sőt azok is, akiket örömmel tölt el ez a kín./.../ El kell kezdenünk egy józanész vezérelte világra való felkészülést, mégpedig elsőként. Meg kell találnunk a megőrizendő értékeket és meg kell jelölnünk azokat, melyeket homokzsák módjára kell kivetnünk a szél kergette és időnként a földhöz verődő hőlégballonunk gyenge kosarából. /.../ Mindezt pedig okosan, ésszel s minél több hittel. /.../ Tettekre és áldozatokra készen.” (2011).

„Az emlékezni tudás, vagyis a bölcs nem felejtés. És mellette a régi – mégsem használt – felismerés, hogy mi generációról generációra mindent újra kezdünk. A panaszkodást is, de ugyanúgy a meddőnek tűnő s mégis makacs küzdelmet, meg a saját káron termett tapasztalat kényszerű aratását, – melyet aztán nem gyűjtünk, az emlékezés eljövendő időket szolgáló lelki-szellemi hombárjaiba. /.../ Akik ezt a levelet olvassátok, jól tudjátok milyen támadásokat kellett kibírnia hazánknak./.../ Egy önmagát pusztító Európa támadta az egykor őt védő és ma is egy a jelenleginél igazabb utat keresni óhajtó önfíát. Vagy talán nem is lehet ezt mondani, mert a támadó tulajdonképpen nem is Európa volt, hanem az annak nevében cselekvő álarcos erő. /.../ ...nagy lelki tusák és alámerülések közepette ne csupán várakozzunk, hanem cselekedjünk is.” (2012).

Az idézetekből, mint Pompei csodálatos mozaikköveiből áll össze a felejthetetlen öszkép, a hittel, reménnyel és humanizmussal színezett ábrázolása a nemzet szinte öngyilkossághoz vezető utolsó évtizedének és az utóbbi két évben sebzett szárnyaival lassú, de szemmel látható felemelkedésének.

A Szász István Tas itt közölt episztoláiból leszűrt következtetést a magam szavaival így fogalmaznám meg: Merni és akarni kell. Merjünk és akarjunk nagyok lenni. – Ne legyünk csak kirándulók. A természetet nem elég csodálni, de óvni, védelmezni is kell. – Ha ezt az intelmet metaforának fogjuk fel, úgy a védelmezés kötelessége szent örökségünkre, a hazára

is vonatkozatható. A haza és a nemzet megmaradásáért értelmesen és lankadatlanul cselekedni nap mint nap, ez az adventi levelek legfőbb üzenete.

Csávossy György

*

Leányfalu, 2001. november 27.

Drága Barátaim!

Különös érzésekkel fogok bele adventi gondolataim leírásába az idén, hiszen e sorok írásával egy időben kerül a könyvesboltokba az utóbbi 16 évben írott hasonló levelek gyűjteménye. Ráadásul mellette, második kötetként ott lesz családom s életem története, helyesebben az ezzel kapcsolatos események és tények leltára, a tőlem telhető legnagyobb pontossággal.

Ez az izgalom, most mintha megzavarna az igazi elmélyülésben, mint karácsonyi ajándéokra várót zavarhatja izgatottsága a fontosabbik várakozás igazi áhítatában. De az utóbbi idők eseményei azért gondoskodnak arról, hogy ha elmélyülni nehezebben is, de mélypontra kerülni annál könnyebben legyen képes. Annyi minden történt, ami a magaméhoz hasonló gyökerűek számára fájdalmat és megaláztatást hozott. Mert ti tudjátok a legjobban, hogy a magunkfajta nem képes félvállról venni azt, amikor minket nemzetünkben, magyarságunkban csúfolnak meg, vesznek semmibe.

A világ megrázó, és nem csupán kétféleképpen magyarázható drámai eseményei is eléggé elgondolkodtathatnak. Hiszen környezetünkben egyedüli „stabilitást jelentőként” szerénykedve, békéskedve, alázkodva, óvatoskodva, őszintéskedve élvén, azt vesszük észre, hogy a vizályt keltő, az arcátlan, az erőszakoskodó, a nagypofájú képmutató, a hazug farizeus a végén mindig jobban jár, mint mi. Most mikor – mint Európa jótanulója – azt reméltük, hogy végre megkapjuk a méltó jutalmat pöffeszkedő tanárainktól, kiderül, hogy az osztályisméltó, uzsonnalopkodó, lógós és árulkodó ugyan azt a jutalmat kaphatja, mint mi?

Miközben tízmillió ember hordozza a remélt felemelkedés céljából ismét rámért terheket, miközben másik három-négymillió – éppen a terrorizmus évtizedeiben – észre nem vett, és példamutató türelemmel viseli gyötrelmeit, egy hátrapillantani nem akaró, előrepillantani nem képes Európa játszadozik velük. S nekünk ezt még csak ki sem szabad mondani, minden megalázó deklaráció, minden reményt ölő kijelentés után a mi politikusainknak kell a legnagyobb szorgalmatossággal mentetgetni az elkövetőket. Nekik még erre sem kell erőt pazarolniuk. Nehéz advent ez a magyarnak. És akkor még nem is gondolkodtunk el azon, hogy ha a nagy remény mégis valóra válik, akkor mi lesz? Lesz-e ennek valódi értelme, valódi lesz-e befogadásunk, avagy mire befogadnának lesz-e még ki befogadjon?

Mostanában többször leírt gondolatommal folytatom várakozások idején születő eszmefuttatásomat. Mert a legszebb várakozás, az Advent, a remények-reménye azt tanítja, hogy élt valaki, aki megszületett, hogy meghalhasson mindenkiért. És most, éppen a szent várakozás idején kell a világnak attól rettegni, hogy meg kell halnia valakiért? Profánul keveredik a szent és a szentségtelen várakozások sora. Keveredik és kevereg bennünk. Nosztalgikus várakozások, szépséges remények, szorongások és félelmek, gyanakvások és gyanúsítások, kétségek és bizonyosságok, harag gyilkos érzelme és megbocsátás gyógyító simogatása fortyog lelkünkben, mint valami boszorkánykonyhában. Mert sejtünk, mert tudunk valamit, amit nem lehet kimondani, mert érezzük tehetetlenségünket s ez a gondolkodó ember számára maga a halál.

És ez az a pillanat, amikor a mindent elvesztés érzésének súlyával küzdő ember mégis a legközelebb kerül az igazi adventhez. Mert minden más hamis, minden más gonosz, minden más megaláz Isten adta emberségünkben, magyarságunkban. Egyedül a kisedre várás, székesegyházaink, kápolnáink, ősi kis templomaink betlehemi jászlainak gyermekien naiv és mégis örökérvényű melege és vigasza az, amibe kapaszkodhatunk.

Adjon hát erőt mindnyájunknak ez az advent, s ez a karácsony is, mint annyiszor, fogyó éveink során.

Tasi

*

Leányfalu, 2002. november 24.

Drága Barátaim!

Régmúlt keserves írások sorakoznak könyvszerető polcok lapjai közé rejtve azokról a várakozásokról, melyek eleink sorsát kísérték az ezerszáz éve ismerősebb, s ki tudja hány éven át ködbevesző magyar sorspályán. Mi tudjuk igazán, hogy folyton csak vártunk. Az, hogy évente meg-megszólaló leveleimet az advent jegyében küldöm, nem egyéb, mint a génjeink polcain is ott sorakozó, testünkké vált várakozások bizonyítéka.

Mi egy várakozó nemzet vagyunk. Nem hosszútávú terveket szövő, okos cselszövényeket megvalósító, önmagát helyzetbe hozni próbálkozó nemzet. Erényeink is a passzivitás felől láthatók inkább. Hiszen a türelem, a tűrés, a befogadás, vagyis a megmaradás képességének annyit vitatott s tőlünk ma is elvitatott erényei bizony nem cselekvő erények. No persze tudom ennek ellenkezőjéről is elvitatkozhatnánk. Mi is az, ami cselekvő s mi az, ami szenvedő? No meg a szenvedésre képes cselekvés, a szívós munka. Tulajdonságunk ez, avagy nem? S hát hogyan állunk az egymást oly cselekvően bántani tudás képességével. Meg, hogy melyek hosszú távú, s melyek pillanatnyi – most felvett – erényeink, hibáink és melyik közülük a meghatározó?

Gondolkodik az advent előtti vasárnapon – egyházi évet zárván – a templombajáró. Aztán a kicsiny templomból felszáll a zsoltár: „Szűkölködünk nagymértékben, segedelem nélkül.” S már olvassa is a lelkipásztor az ígét (Ésaiás 5.). Az azt hallgatót meg leginkább e sorok ragadják meg belőle: „A seregek Urának szőlője pedig Izráel háza és Júda férfiai, az ő gyönyörűséges ültetése: és várt jogörzésre s ím lőn jogorzás; és irgalomra, s ím lőn siralom!”

Bizony barátaim, közülünk valók, azok kik e példabeszéd szerint most orozzák a jogot és készítik végső siralmunkat. Közülünk valók. Az idő múlásával pediglen egyre többet találunk közöttünk, ki vélük munkálkodik. S aki pediglen nem, arról sem tudjuk jót, s főleg jól cselekszik-e? Mivé lettünk, jaj, mi történik velünk! Hol s merre lehet a reménység, a világosság, a tompákat ébresztő szikra, a megvilágosodás felé vivő kijárat? Arctalan harsonások fűjják az indulót nemlétező sikerek ünneplésére, álorcákat viselőik terelgetnek a reményeik szerint őket majd jutalmazó vesztünkbe, nem sejtve, hogy a mi elveszejtésünk a maguk s utódaik végét is jelenti. Azok meg akik ezt azzal tagadják, hogy nem is közülünk valók, elvágiák magukat az őket is tápláló gyökereinktől. De akkor már késő lesz.

Pedig mehettünk volna emelt fővel arra, ahol egykor megígért hálát feledő, vagy néhány generáció előtt még elvárható büntudatukról ma már mit sem sejtő népek közössége vár. Mehettünk volna felfelé díszes lépcsősoraikon, és mi oldozhattuk volna fel őket. Helyette percemberké, sötét érdekcsoportok, mocskos ármány vonszolnak a bűzös hátsó ajtók felé, ezzel is jelezve egy új gyarmatosítás kezdetét. A nemzetünket annyiszor megújító magyar

parasztság maradéka lesz az első áldozat isteneik előtt. S aztán jöhet a többi. Félek, hogy 1526 és 1920 mellé felzárkózik 2002 is.

Mégis – nem egyszer – örvendezhettem volna ebben az évben. Iróniája a sorsnak, hogy most gondolta alkalmasnak ismét az időt, törleszteni régi szűk esztendőkért. Elkészült könyveim mind megjelentek és szépen gyülekeznek az újabb kötetek anyagai. Körülöttem a megbecsülésnek és a szeretetnek jeleit is bőven észlelem. Pont most. Most amikor az öröme alkalmatlan állapotban élem a napokat. Hol oltott be minket a történelem az önsorsrontásnak ezekkel a szérumaival? Még mi vár ránk s mennyi az, ami hátra van a rosszból? Vagy másra nem is számíthatunk? Jövőre lehet, hogy ismét a cenzúrát kell kerülgetnem borítékba zárt soraimmal, s a szavakat az egykor oly jól megtanult öncenzúrával? Észbontó, ami ma körülvesz. A gyűlölet tagadása lett a gyűlöletbeszéd.

S mégis élünk, tesszük napról-napra a dolgunkat családban, közösségekben, nemzetben. A nekünk adatott apró cselekedetekkel. Felnézünk az égre és elmormoljuk ama zsoltár második sorát is: „Reménykedünk. Örök Isten Te légy segítségül.”

Ő adjon hát néktek is áldott karácsonyi ünnepet és megmaradást az új esztendőben. Ismét.

Tasi

*

Leányfalu, 2003. november 14.

Drága Barátaim!

A nemzeti megnyugvást remélő, ám újfent csak helybenjárásnak bizonyuló hosszú menetelésünk, a pusztában veszteglésre kényszerült és reményüket vesztő bibliai vándorok helyzetét idézi. Zűrzavar, hitek omlása és tévhitek ébredése, erkölcsi és anyagi züllés, világvége hangulat uralkodik el egy ország felett. Az adventi reménykedés és bizakodás, az ebből sarjadó bizonyosságba vetett hit maradt csak nekünk? Mert bizony az evilági tények csak kint és keservet ígérnek. Rosszabbat, mint a testi kínok, rosszabbat, mint a lélek mindenki számára ismert bánata. Most nem csupán személyes létünk apróbb-nagyobb gondjai nyomják megpróbált lelkeinket. Egy nemzetért lobogó aggodalom, az alapvető emberi igazságérzet fellázítása, becsületes életeink megcsúfolása az, ami kínok kínjaként gyötör. S leginkább az, ami reménytelenségünk fő forrása. Mert bár a helyes út látható, nem látszik az erő, mely képes azon végigvezetni megcsalt, félrevezetett, ármánytól vak nemzetünket. Van egy-egy lángoszlop, de nem látható annak igaz és áldozni kész serege.

Krónikásaink hangulatába öltözve jajonghatnánk: mivé lettünk, ó, Magyarok Istene!

Mi, elcsángáltak, kiknek gyökerei átnyúlnak a csonka határok alatt, eleddig még hazajártunk és kiegyenesedett gerinccel jöttünk vissza, hogy aztán itt ismét felvegyük a küzdelmet a gerinchajlító ügyek s ellenfelek mezején. Mára azonban oda, tiszta forrásaink vidékére is eljutott a métely. Szép új szótárunkat bővítve: kigyűrűzött. Ha hazamegyünk, ott is a bizonytalanság kérdőjeleit teszik elénk a baráti asztalokra, és ott tükröződnek azok a számunkra oly kedves szemekben is.

Miközben okosak és mindentudók érvelnek és vélekednek, miközben kinyilatkoztatnak és magasról küldik nekünk bölcsnek hitt nyugtató üzeneteiket, a való élet mást mutat. Abból szinte minden mi nemzetünk jövőjét menthetné, veszélyben forog. Ma már magyar vezetőink fognak össze fejünk fölött a már régen pusztulásunkra esküdöttel, a magyarság elveszejtésére. S ma már azt várhatjuk, hogy ennek felismerése és számonkérése törvény által

lesz büntethető. Az ellenünk horgadó gyűlölet pusztá felismerése is tilos lesz már nekünk? Arcul csapnak, s téged büntetnek, ha feljajdulsz.

A maradék hazát körülfogó hét határ harapófogója nem kényszerül erőlködésre. Verítéket sem kell hullatnia. Páholyból figyelhetik, amint saját nemzetünkben fölének kerekedett kiszolgálóik biztosítják az általuk oly régen remélt nemzethalálunkat.

Básta, Haynau, Andropov idegenek voltak. De ezek? Hiszen ezek akárhogy is, de belőlünk vétettek! Igaz lenne a mondás, hogy ha saját akaratunkból ilyenek uralkodnak felettünk, akkor ezt is érdemeljük?

Ismét egy advent tehát, melynek várakozásunk közben reményt és bizakodást kellene hoznia. De soha nem volt ennyire világos, hogy már csak itt kereshetjük reményünket.

Képesek leszünk-e hinni ebben? Mert ha igen, akkor még semmi sincs veszve. S ha fejüket csóválják most azok, kik az emberfeletti irányában nem tudtak, vagy nem akartak mindeddig megnyílni, őket is figyelmeztetem: nem csupán vallásos prédikáció ez. A hit nem csak vallásosság kérdése. Nekünk e nagyon is földi küzdelmünkben a hit igen sokféle oldalát kell megismernünk és elorozhatatlan fegyverként magunkban hordoznunk.

Hinni kell igazságunkban.

Hinni kell abban, hogy igazságunkhoz jogunk is van.

Hinni kell, hogy jogainkat, mások jogait csorbítatlanul hagyva is, képesek lehetünk gyakorolni.

Hinni kell abban, hogy eddigi történelmünk, megmaradásunk csodái igazolják rátermettségünket és elhivatottságunkat. Azt, hogy dolgunk, sőt talán küldetésünk van ebben a világban.

Hinni kell az ennek megvalósításához kapott képességeinkben.

Hinni kell, hogy elegenden vagyunk a hitetlenek megtérítéséhez.

Hinni kell a szeretet erejében.

És végül, mindkőzt talán a legfontosabb: hinnünk kell egymásban.

Ti, kik e levelet olvassátok, kiknek postai borítékban, elektronikus úton, avagy újságok oldalain érkezik meg, ti ezt mind értitek. Értitek, mert a barátság, vagy egy sok éves olvasói közösség gyűjtött egy akolba minket. Nagy a mi keservünk, nagy a mi elbizonytalanodásunk, a fájdalomunk, és figyelmeztetően vijjog veszélyérzetünk.

Gondolkodjunk hát el most a szent Karácsony küszöbén, az adventi gyertyák lobogásában feladatainkról. Hiszen a magunk módján mind tehetünk valamit. Ha mást nem, a minket gyűlölők felé felmutatott példánkkal. És a gyengék gyámolításával. Ennek a hitnek a továbbplántálásával. Meg kell erősítenünk egymást, mert elérkezettnek látszik az idő a végső küzdelmekre. És ez a küzdelem nem lesz könnyű, nem lesz kíméletes irányunkban, nem lesz igazságos, nem fog egyforma fegyverek birtokában zajlani, és nem tárgyilagos bírák fogják vezetni. Sem itthon, sem körülöttünk, sem a minket a várakozásainktól egészen eltérő okokból fogadó Európában, sem a globalizálódó nagyvilágban, sem gyengülő önmagunkban, sem beteg társadalmunkban, sem sérült környezetünkben nem számíthatunk szövetségeseinkre.

És mégis elegenden kell legyünk, mint csészényi kovász a kenyérben.

Higgyünk tehát advent megújító erejében!

Higgyünk egymásban!

Az erőt és kitartást adó hit biztonságát és melegét sugárzó, boldog és megáldott ünnepet kívánok tinéktek.

*

Leányfalu, 2004. november 4.

Drága Barátaim!

A nagy kerékgyártó által kicsinyben és nagyban is 12 küllőre osztott időkerék – egyre gyorsuló forgása közben – utolsó közét mutatja számunkra. Ismét közeleg az Advent, ismét eljött az elmélkedések évadja. Előbb október keserves és dicsőséges emlékei mozgatják meg a gondolatot, s utána a reményre szomjas szív, az örökös adventet élő lélek készlet elmélyülésre.

Mögöttem 66 adventi várakozás, s a tudatosan megéltek száma is jóval túl a félszázon. Vajon mindahány csalódás is volt? Mondhatjuk-e ezt csupán azért, mert személyes és közös, aktuális és történelmi megmaradásunk csodáját feledteti vélünk az a nagy nemzeti szégyen, melyet most élünk meg, s melyet magunknak szereztünk? Immáron ideje lenne beismerni, hogy küldhetett reánk a történelem tatárt s törököt, Habsburgot és oroszot, de legnagyobb történelmi mélypontjainkat saját csöcselékünk fölénk kerekedése hozta meg. Ezek között is voltak esetek, mikor e tömeg és az azt magának ravaszul kinevelő, majd ármányosan mozgó hatalom, idegen erők oldalvizein előzte meg az éppen gyengélkedő nemzeti minőséget, az éppen szűk esztendőket élő nemzeti elitet. Most azonban a magyar nemzet olyan mélypontot él meg, melyet el kellett volna kerülnie.

Vajon valóban annyira szűkében voltunk a történelmi léptékű gondolkodásra képes vezetőknek, mint azt az eredmény mutatja? Ha igen miért? S ha pedig nem, akkor mi okozta, hogy nem érvényesülhetett szavuk, befolyásuk?

Vajon a Trianon okozta gerinctörés és a második, ezúttal tudati Trianont jelentő puha diktatúra volt az ok? Esetleg együttesen? Miként juthattunk oda, hogy 56 szellemi és lelki életmentő infúziója sem bizonyult ennél erősebbnek?

Ha legújabb kori történelmünknek utóbbi másfél évtizedét vizsgáljuk, hozzá kell tennünk ehhez még valamit. Nagy kitárulkozásunk a világ felé és a bennünk keletkezett vákuumok szomjas szívóhatása bizony az általunk szabadnak nevezett, s hitt világból is mást szippantott be, mint amire vártunk. Ráadásul a minket kizárólag érdekből, és távolról sem történelmi igazságszolgáltatás gyanánt visszafogadó Európa nem bizonyul annak, mint akinek keblére sóvárogva vágyakoztunk. Süllyedése és megdőbbentő színeváltozása pedig éppen most van felgyorsulóban. Egy hanyatló birodalom kebelezt be minket, s félek, hogy szép szavai mögött maga is tudja, hogy csupán elkápráztatott gyarmata lehetünk, haldoklásának – újfent önmagát feláldozó – elodázója. Valaha a külső ellenség ellen védelmeztük, most belső rothadása miatt bekövetkezett gyengeségét próbáljuk ideig-óráig enyhíteni. Még az a biztos vigaszunk sincsen, hogy túlélését, s véle túlélésünket is szolgáljuk ezzel.

A Kárpát-medence magyarsága előbb vagy utóbb együtt lehet a nagy hazában, de a nagy haza minden érdeke, minden gondolata, minden szokása, joga, erkölce idegen tőlünk és attól a helyzettől, melybe éppen legerősebb tagjai taszítottak minket 84 és 60 évvel ezelőtt.

„Harangvirág szívünkkel” azt érzékeljük, hogy bár lehet az „finom remegés az erőn”, mégis rá kell jönnünk: minden eddiginél jobban egyedül vagyunk, hogy az a néhány előny melyet előttünk lobogtatnak bizony számos olyan önmegtartóztatást követelő, alapvető érdekeinket keresztező tiltást takar, amelyek betartása még nehezebbé teszi a megmaradásunkért folyó küzdelmet. Magunkra vagyunk utalva. Egyedüli kapaszkodóinkat

közös önmagunkban kell keresnünk. És éppen ezért ezt támadják meg azok, akik gyengeségünket akarják.

Ilyen történelmi pillanatban a választható irány csakis a minőség jelentőségének felismerése, és az annak útjában álló minden akadály elhárítása lehet. Az a minőség pedig, amelyik a magyarság és az ennél valamivel tágabb fogalmat jelentő, de ettől elválaszthatatlan magyar nemzet megmaradását biztosíthatja, ma sem nélkülözheti a keresztény hit és a nemzeti tudat egészséges, több ezer éve természetesen befogadó és toleráns, minden ma reászórt szennyet magától értetődően taszító és kizáró jelenlétét.

Az az erkölcsi zuhanás, amelyiknek tanúi, részesei és szenvedő alanyai vagyunk, együtt jár az ország, a társadalom feldarabolódásával. Nem csak egy hatalmas, de ezernyi apró árok barázdálja lelki térképünket. Legvégső eredménye pedig, az úgynevezett atomizálódás, több értelemben is megvalósul. Az ál-liberális gondolatól a globalizációig, számos vonzás és taszítás ösztönzi ezt a veszedelmes folyamatot.

Ki és hol tud és mer ma ilyen gondolatokról beszélni úgy, hogy ne tartsák demagógnak, szélhámosnak vagy örültnek? És mégis mondani kell.

A magyar tragédiák és dicsőséges hagyományok gondolatait ébresztő ősz az advent követi. Felismeréseinket is egy erős, cselekvő várakozásnak kell küzdelemmé emelnie. Nem hősök, nem mártírok kellene a XXI. században! Nem világrengető tervek lefegyverző látomásai szükségesek most, hanem szorgos apró munka, céltudatos, egymásra figyelő cselekvés, minden, ami a minőséghez, istenadta tehetségünk tökéletes kiaknázáshoz vezet. Az erőt meg az éledő nemzeti tudatnak, és advent hitének, bizakodásának kell megadnia nekünk.

Ehhez kívánok néktek egészséget, türelmet, szeretetet, jövőben hinni képes – és e pillanatban különösen – megbocsátó szívet. Most, a szent ünnepek alatt, s utána az új esztendőben, és tovább, a reánk váró – küzdelmeket követelő – évek során.

Tasi

*

Leányfalu, 2005. november 8.

Drága Barátaim!

Nehéz ködök ülik meg a novemberi estét, gyermeki emlékezetünkben mégis fehérle havas adventek emléke kísért szelíden. Nehéz gondolatok nyomasztják hangulatunkat, de fehérlik olykor múltunkból, s az óhajok szárnyán előre vetül, egy tisztán és szikrázva csillogó, csilingelő szánon vágató, és gyermekkacajos jövő képe is. Ebbe kapaszkodva viseljük el a ködös és borzongató hétköznapiakat, és a szürkeségbe, borongásba taszított ünnepeinket is. Itt az anyaországban s a közénk eresztett határokon túl is, hiszen jól tudjuk, hogy a valóságban mennyire képtelenség e kettőt szétválasztani, s mennyire összefügg a szétszakított Kárpát-medence magyar sorsa.

Várunk! De milyen ez a várakozás? Cselekvő? Áldozatos? Példamutató? Vagy csak amolyan ősi magyar csodaváró, majd lesz valahogy. Igen, belátom, magam is olykor azt érzem, hogy itt már csak a csodák világából várhatunk segítséget, de közben hiába húz az ármányosan ránk bocsátott mesterséges közöny és reménytelenség a tehetetlenség érzésének kiteljesedése, vagyis a biztos vereség felé, jól tudjuk, hogy le kell gyűrni ezt, és mindenkinek tennie kell a maga dolgát. Azt, amit valahol mindenki érez, hogy számára lett kiosztva. Amihez ért, amiben eredményes lehet, amit szívesen tesz.

Kisebbségben van a nemzet saját hazájában. Nyugodtan mondhatjuk így. Egyrészt, mert bár nem ismerjük a valódi arányokat, de a hatalom és a befolyás, az anyagi lehetőségek és az

ebből fakadó erő terén felette élőködők ma erősebbek. Másrészt a nemzetet tagadó, még e szótól is félni tanítottak többsége sem elveszett, vagy leírandó „emberanyag”, csupán ugyan azon erő által művileg vezérelt, megtévesztett, tudatlanságra ítélt magyar.

Mivel ellensúlyozható ez az erő? Hiszen olyan fegyverzete van, amelynek birtokában, vállalt és kinyilvánított fegyvertelenségünkkel gúnyosan néz szembe. A felsorolt előnyeiket ráadásul a teljes gátlástalanság, és az erkölcsi normák terhének teljes hiánya is fokozza. Velük szembe áll a saját normáit betartva küzdők tábora, amelyik az ellenfél hibáinak felelősségét is magára kénytelen vállalni. Kénytelen, mert a helyzet drámai, az idő sürget, és a szakadék előttünk tátong.

Mint civil értelmiségiek, mint minden sároktól ódzkodók, hajlamosak lennénk megbújni saját szellemi kuckóink langymelegében, de hiába próbáljuk, mert durva szelek és erős lelkiismereti vívódások fogják megzavarni annak kellemesnek remélt légkörét. Ki kell állni! Ki kell, mert sajnos kevesen vagyunk, s mert napról napra kopik a nemzet jövőjét biztosító létforma igénye, homályosodnak a szemek, és maradék látásukat elterelni csalóka és hívságos, talmi értékek leselkednek minden vonzásukkal. Képzeljük el, hogy mi lesz itt, ha azok, akiknek megmaradásáért aggódunk, nem is fogják ezt igényelni. Ha már nem érdekli őket a holnap, ha az egyén kiteljesedésének hamis jelszavát skandálók elvezetik őket a nemzeti önfeladás végső állomásáig? Miközben az idejében ébredő nemzetek ezzel ellentétes irányba haladnak.

Sokan azért vesztenek lendületet, mert nem látják elég tisztán az élen haladókat. Mi több, kételyeik vannak azok között egyesek tisztaságában is. Történelmi tapasztalat szól arról, hogy van ilyen. Azt is tudjuk azonban, hogy a gyakorlati élet, a mindennapi harc, s főleg egy döntő ütközet során nagy baj a kétely. Bizonyára vannak gyengék és gyarlók, sőt gyanúsak is ott, ahol csupa daliás és gáncsnélküli hőst szeretnénk látni. De ne feledjük, hogy nincs idő tétovázni, s hogy ennek a hangulatnak a keltése jórészt külső hatás, a belső megosztás módszerének eredménye. Ami pedig valódi, az minden közösség statisztikai átlagának velejárója. Nem ezen kell aggodalmaskodni. Jó tudni, de már nincs idő a belső vacakolásra. A kürtök megszólaltak, a paripák prüsszölnék. Kémek és megbízottak surrannak a hajnali homályban, és a pirkadatban eltűnnek az őrtüzek fényei. A dombokról vizslató távcsövek lenszéi csillannak meg. Figyelnek minket. Fegyverré kell válnia a becsületnek és a felvállalt fegyvertelenségnek, csodát kell tenni. Még egyszer fel kell mutatnunk az igazi értékek erejét és minden ravaszságot átlátva, az arra való megfelelő válaszokat is megelve, kitűzni Dobó István fekete koporsóját falainkra. Mert a végső ostrom közeleg, de sehol a felmentő csapat.

Saját erőnkől kell megvívunk ezt a harcot, kiállunk ezt az ostromot, mely eldönti, hogy megmaradunk-e annak, amik voltunk, s részben még vagyunk,- vagy eltűnünk a liberális jövő érzéketlen és önző olvasztójában.

Minden harc előtt elcsendesedik a katona. Magába száll és átgondolja múltját, úgy indul megküzdeni a jövőért. Ezt teszi a kényszerű szellemi tartalékos is. Erre hívogat most az advent. Kívánok hát nektek mindent feloldó adventi elmélkedést, Istent és árvának hitt magyarjait szolgáló erőgyűjtést, hogy eljussunk a bizonyáig, és meggyőződhesünk arról, hogy nem vagyunk, hogy mégsem vagyunk árvák.

Adjon az Úr áldott szép karácsonyt nektek, a családnak, a hazának, az egész megbolydult világunknak.

Tasi

*

Leányfalu, 2006. november 8.

Drága Barátaim!

Idei adventünket megelőző hihetetlennek tűnő események után próbálom összeszedni gondolataimat, melyeket részben szemtanúként, részben a képernyőre meredve, de elsősorban is lelkem legmélyén vert szét a harmadik Magyar Köztársaság általam is fenntartott rendőrsége. Ha testemen csattantak volna a kardlapok, talán hamarabb józanodok ki, mint így, az elképzelhetetlen képek és vérlázító bizonyítékok hatása alatt.

Brassó és Csík között az első tükörjégen halad velem a nyári gumikon gördülő naiv anyaországi gépkocsi, olykor átláthatatlan hózáporban. Gondoskodó baráti kéz próbál eljuttatni egy gondoskodó baráti házba, de erre a jelek szerint alig van esély. A cél, egyelőre csak halvány, mi több egyre halványuló távoli remény. Aztán egyszerre úgy néz ki, hogy mindennek vége. Ott állunk a kocsi mellett félcipőben, az éjjeli hóviharban. Érdekes módon nem a rémület telepszik reám, hanem gondolkodni kezdek. Választhatunk volna más időpontot, esetleg más utat, másfajta gumiabroncsot. Rajtunk is múlik a baj, amelybe keveredtünk. Most azonban csoda történik. Roncsot szállító szerelőkocsi, és egy öt kísérő személyautó áll meg mellettünk. Vidám, nyugodt és tagadhatatlanul székely fiatalemberek ugranak ki a kabinból. A december 5.-én cserbenhagyott fiataloknak esze ágában sincs törleszteni. Ja, nyári gumi! Szól az egyikük. Szálljanak ki, szakember vagyok, majd én felviszem a kocsit a tetőre s utána ez az ember – mutat kollégájára – átkíséri magukat a hegyeken. A sikeres művelet után kedvesen nyújt kezét és szemrehányást sem téve továbbmegy.

Ezek után, a minden helyzetben nemzetben gondolkodni kénytelen erdélyi elme már általánosra is vált. Most amikor a legcsekélyebb mértékben is lehetetlen a becsületes magyar párbeszéd szintjén megszólítani azokat, akik országunkat e veszedelmes útra vezették, most van itt az ideje magunkba tekinteni. Választhatunk volna-e más útra terelő vezetést, létezett-e számunkra más ösvény, esetleg más eszköz a kényszerűen nehéz meneteléshez? S ha igen, bűnös-e ebben az egész nemzet, vagy sem?

Az utóbbi évek tapasztalata már mindenkit meggyőzhetett arról, hogy a nemzetnek egyik fele részben közönyös, részben pedig tudatlansága, neveltetése vagy ügyesen felkínált érdekei miatt vak. A társadalmat tüzzel-vassal atomizáló és önérdekre okító neoliberalizmus, a globalizációs fogyasztói gondolkodás eszközével települt a fejekbe, s mint a szivacsos agyvelőgyulladás, lassan zabálja fel a tekervényeket. Na de a másik, a látók tábora mit tesz, s mekkora valójában? Kétségtelenül létezik, hiszen a kis különbségekkel elvesztett parlamenti, sőt a hatalmat meg nem rengető egyéb választásokon még többséget alkotni is képes tömeg letagadhatatlan tény. Csak a nyertesek nem akarnak tudni róluk. Illetve nagyon is, ha élő tömeg formájában jelennek meg az utcákon, tereken. A módszert is megtalálták megfélemlítésükre. Nem véletlen, hogy nem a kisebbszámú (de a provokáció pillanatáig heteken át békésen szervezett) radikálisok megfélemlítése volt a fő cél. Azokat a békés nagy tömegekre – az ország úgynevezett másik felére – kellett ráhajtani és azzal összekeverni, hogy aztán beindulhasson a mindenkit megfélemlítés szörnyű gépezete. A magyar rendőr ugyanazt tette, mint a hodáki lerészegített román. Vakított. A hodáki – durva vagdalkozással – nagy írónkat fosztotta meg fél szeme világtól s utóbb kiderült életétől is. A magyar rendőr célzott lövéssel dolgozott. Legnagyobb ellensége a magyar kisember volt. Attól egyelőre még jobban félnek megbízói.

Hogy a magyar kisemberek becsületes tömege félelmetes, azt nagyon is értem. Közben azonban a magunkba tekintést gyakorolván arra gondolok, hogy vajon mennyire jelent veszélyt a gonoszra a magyar értelmiségi, a tisztánlátói képesek csoportja? Ismét észlelem az értelmiség árulását, melynek oka ugyanott lelhető fel, ahol a fogyasztói társadalom által elcsábított tömegek buta önzésének említett gyökerei. A kádári örökség nem múlik el. A

kihalni vélt szellem generációt vált, s újra éled. Hiszen a vidám rabokkal telt barakknál egyetlen keleti táborhely sem készítette jobban fel lakóit a globalizáció vidám rabságára. Az eladósodás, mint a hatalom megtartásának módszere, újfent tettenérhető. Az értelmiség – a kolbászszegény egy tál lencse reményében – részben bizony eladta magát, közülük sokan még a tudatos árulást is felvállalták. Mások viszont egymással vitatkozva, meddő okoskodással töltjük időnket. Beszédeket mondunk, cikkeket és elektronikus üzeneteket írunk és olvasunk, s meghalunk a jól megmondtam, jól megmonda elégedettségével. Erre pedig az országvesztők már nem is figyelnek, legfeljebb titkosszolgálatuk gyűjti be az anyagot, arra gondolva, hogy a diktatúra egy még arcátlanabb pillanatában majd jól foghat.

Így telnek hát a magyar értelmiség évei, kis és nagy árulások meg önáltatások közepette, az eredménytelenség jegyében. Pedig 48 és 56 szikrái is értelmiségi fejekből pattantak ki s lobbantották lángra a kisemberek folyékony gázzá préselődött keservét. Vagy akkor a nemzet egysége még nem volt ennyire megbontva? Az árokásók akkortájt nem tudtak olyan tökéletes munkát végezni, hogy még az ásás és az ásók használatának tényét is másokra testálják.

Elgondoktató az egykori kommunista elit és a mai posztkommunistának nevezettek közötti különbség is. Akkor mintha több lett volna számukra a látszólag betartandó játékszabály. Mai utódaik – egy úgynevezett rendszerváltást követően – olyan erősnek hiszik magukat, hogy nyugodtan hazudják le a napot és a csillagokat is az égről. Azt a vöröset kivéve. Azt ott látta a megveretett utcai járókelő a rendőrőrs szekrényének tetején, mint ereklyét.

Eltelt egy újabb nehéz év és tovább haladtunk visszafelé. A haza sorsa nem hogy jobbra fordult volna, de már emlegetni is nevetség tárgya. Aki emlegetni merészeli az magyarkodó megszállott, populista, szélső jobboldali, vagy amit akartok. Hova vezet ez az út? Okolható érte csupán a nagyvilág, mely a globalizációs célok vezérelte Európán keresztül abban érdekelt, hogy olyan kiszolgálói legyenek mindenütt, mint akik nálunk uralkodnak? Vagy ideje ismét és ismét magunkba nézni, kegyetlen őszinteséggel, könnyű álmot nem tűrő igazmondással?

Én azt hiszem, ez utóbbi lehet az egyetlen út a magyar értelmiség előtt, s akkor kiléphet közönyéből, drága áron kialkudott olcsó tespedéséből, ráébredhet felelősségére, s arra, hogy a jeges úton haladva az elszórt homokszem is életmentő lehet és elvezethet a közös baráti ház melegébe, eljuttathat a nagy összelelkezés várva várt pillanatáig.

Gumilövedékek és gumibotok hideg és hazug világában közlekedve azonban nem árt megválasztani a megfelelő gumiabroncsot is. Mert az út még jó ideig jeges lesz, és a hóvihar meg a ködök, ködösítések ideje sem járt még le. A megsemmisítettnek hitt munkásőr páncéltörők mellett a lejárt könnygázgránátok is ott vannak az arzenálban – és hatékonyak! Remélem csupán egy ideig! Mert örökérvényű szavatosság nincsen a világon.

Lám az advent – akaratunkon kívül – ismét kettős várakozásban köszönt reánk. A megszülető Megváltó hitének azonban mindkét várakozásunkat könnyűvé kell tennie. A kettő nem miattunk vált mára elválaszthatatlanná. Egész létünk átpolitizálódása sem a mi hibánk.

Legyen hát mindkét várakozásunk erős hittől áthatott és bölcs megoldásokon gondolkodó, karácsony ünnepe pedig csodás erejével törje fel atomizált világunk örökkévalónak képelt jegeit, hogy új erővel kezdjük el a 2007. esztendő.

Tasi

*

Leányfalu, 2007. november 16.

Drága Barátaim!

Kitekintek a szürke latyakos novemberbe és az elmúlás megannyi üzenetét hordozó október után, hangulatom csak tovább süllyed. Hányadszor küldöm Nektek adventi gondolataimat? Magam sem tudom már, hiszen jórészt a „számítógép előtti” korszakba nyúlik vissza az az igényem, hogy barátaimmal megosszam szellemi prófuntomat, s emlékezetem szerint ezt minden évben megtettem. Prófuntot mondok, mert kenyerünk e téren is fekete és harci volt mindenkor, hiába reméltünk nemzetünk munkájának jutalmát jelképező lágy fehér cipókat, s mellé csillogó és zamatos szőlőfürtöket. S arra is jól emlékezem, hogy sokan és sokszor válaszoltatok nékem több reménykedést kérve számon, míg mások maradék reményeimre vontatok kétségbe.

Bizony ez az állapot jellemezte életünket, munkával, küzdelemmel s remények dédelgetésével teli évtizedeinket. Megküzdöttünk és elbukva is újra talpra álltunk, a reánk mért csapásokból is megtanultunk gyarapodni, és ezerszer megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek. Csakhogy az az ország nem jött még el, a kísértések még nem múltak el, és főképpen nem szabadultunk meg ama gonosztól. Hogy mi volt az atyai akarat? Hát bizonyára ez. S, hogy azért-e, mert még nem bocsátattak meg a mi hetediziglen is érvényes vétkeink, vagy azért... igen ez talán a vigasz pillanata, mert az „azt bünteti, kit szeret” emberi ésszel oly nehezen érhető igazságának, – értelme, célja van. Hiszen éppen mi tapasztaltuk meg, hogy szenvedéseink által előre léptünk, s bár voltak, akik elbuktak és voltak, akik elhullottak a próbatételek során, mi megmaradók mégis és világ csodájára felálltunk, eldobtuk mankóinkat, levetettük tetszhalotti lepleinket, újra láttunk és jártunk, éltünk és előről kezdtünk mindent. Vagyis a reményt és csalfa vak reményt számonkérő válaszokat leltározván mégis az előbbi kerül ki győztesen. Hiába nyomaszt a novemberi kép, hiába ejt kétségbe egy ország, egy nemzet csatagos menetelése a felszedett kövezetű sáros úton, hiába szegélyezik azt keresztre feszítettek, és hiába vetnek kockát köntöseinkre az árulók és a bambák, az út végén, a barlangsír kövén mégiscsak egy üres lepel hever, és hirdeti a győzelmet a gonosz felett.

Mert túl a hitünk nyújtotta vigaszon, túl minden hasonlaton, túl a történelmi meg a saját tapasztalat nyújtotta felismeréseinken is, ott lebeg az igazság és az ésszerűség, a rend erejének kiegyenlítő hatalma. Igen: „az nem lehet, hogy”... Semmi sem történhetett hiába. Mi hordoztuk keresztjeinket, vívtuk apró harcainkat, gyűjtöttük a nemzet nektárcseppjeit, hangyaszorgalommal cipeltünk testünknel, lelkünknel látszólag nagyobb terheket, és mindez nem válhat semmivé. Néha látszólag úgy tűnik, megtörténhet, de a legváratlanabb pillanatokban bukkan fel a bizonyosság, hogy a jó, a tiszta, az előrevivő, az búvópataként is megmarad és felszínre tör.

Csüggedésünk ma látható mélységei talán éppen azt a pontot jelzik, ahonnan már csak felfelé van elmozdulás. A fenékhez csapódás ereje fog felfelé lendíteni, s bár tudom, hogy ez fájdalmas, netán kockázatos is lehet, mégis hiszek benne, hogy előbb vagy utóbb megtörténik. A rossz, ami körülvesz, már nem írható le jelzőkkel s nem is érdemes szavakat keresni vagy azok fokozatait ragozni. Van, amikor a gonoszság már önmagát emészti el, és ma ezt a pontot közelítjük. A gátlástalanság nagy előnyeit a becsület és tisztaság önkorlátozó ereje eddig nem tudta ellensúlyozni, a „neki mindent szabad” magatartás eleddig előnyt jelentett, de ez elképzelhetetlen, hogy a végtelenségig képes fenntartani önmagát. S mivel a hatalom és az erő megtartásának módszereiben csak a megengedhetetlen tárházából képes fegyverkezni, előbb vagy utóbb ez a lehetőség kimerül. Közeleg a mindenki számára világos lelepleződés pillanata. Nem tudhatjuk melyik percben. Nem is lesz könnyű. Ami utána reánk vár talán az lesz a leginkább embert próbáló, de ezt is túl kell élnünk. Nem sok nemzet van a földkerekségen, amelyik ebben nagyobb gyakorlattal rendelkezne.

Felettünk Isten szabad ege és kegyelme. Talpünk alatt őseinknek az egész a Kárpát-medencét betérítő csontjai, kezünkben az ő csontkezükből kihullott tapasztalat fegyvere. Köröttünk egy önmagát felfalni képes neoliberais téveszme vezette, globalizálódó világ. És előttünk a küzdelem. A küzdelem reménye, lehetősége és kötelessége.

„Ne csüggedj el kicsiny sereg”, szól ismét a zsoltár. És erre buzdít ez az újabb adventi várakozás is. Egy távoli part halovány csíkja feldereng. A megváltás közeleg, de nem lehet osztályrésze ölbe tett kezeknek. A nemzet hajójának fedélzete vár. Ott a helyünk.

Tasi

*

Leányfalu, 2008. november 1.

Drága Barátaim!

Életre szóló várakozásunkban ismét elérkezett a megszentelt adventi hetek ideje. Olajág termő hegyeinket az emberi mohóság viharai tarolják, völgyeinkben pedig özönvízre szánt népek botorkálnak, hordozván a gonosz erők által kitervelten és neveltetésszerűen rájuk bocsátott mesterséges vakság következményeit.

Válságban van a világ, s még inkább annak válságra szántjai. Mi is. Szeretnénk legalább megsejteni, honnan fújnak a gonosz szelek, s merre van vidéke a háttérből irányítóknak, de kimondani azt nem lehet. Még rágondolva is annyiféle rémet sejt meg a gondolkodásra még képes ember, hogy elmenekül saját sejtései elől. Mert mára már az igazság kimondásának tabujára neveltek népeket, s nemzeteket.

A neoliberális világnak s minden ahhoz tartozónak a bírálata bűnnek számít és üldözendőnek, érte könnyen billogot égethetnek reád. De hiába vagy óvatos e téren, útban lehetsz más okból is, és ha kell, megtalálják a módját, hogy szalonképtelenné vagy akár semmivé válj.

Ami igaz körülöttünk, annak nincsen maradása. Hazugságokból épült világ hazugságpalatóját lakják a hazugságvilág helytartó lakásai nálunk és szerte a világban. Most azonban már a jelzalog alatt roskadozó viskókra fáj a foguk. A „világ csendőre” birodalmában már árverezik a kisemberek portáit. Már nem állhatnak ki ők sem kertjeikbe a gyerekekkel reggeli zászlófelvonásra. Ilyesmire készülnek felénk is. Először lelkünket vették birtokba, aztán szellemünket kötötték gúzsba, s mára eljött a test életképességét korlátozni szándékozó cselekvések ideje, a gyógyítás lehetőségeinek szétverése. Maradt még némi önállóság, a ház, a lakás: az én házam az én váram. Most a jelzalogválság eredményeként ezt készülnek kihúzni az emberek alól, s ahol van, ott a földet is. Mehetünk! Mobilitásra biztatnak, korszerűtlennek nevezik szokásainkat, földhözragadtnak csúfolnak, feleslegesnek tartják a falut. És ezt saját vezetőink mondják. És teszik. Ha így megy, akkor a föld földönfutóinkkal lesz tele, de ez a föld nem a mi földünk lesz már. Futásunkért is fizetnünk kell majd.

Rettentő előképek. Ismét borulátással vádolhattok. De a tények, az események, a tapasztalat mást mondanak. Egyetlen erős várnak már csak az Isten maradt. S csak újra és újra mondhatom: ha ő velem, kicsoda ellenem!

Igen, most jött el a nagy paradigmaváltás ideje. Sokféle szempontból kell megtörténnie, s ezért minden eddiginél nagyobbak kell lennie. Hiszen nem csupán a pénzcsinálta pénz világát volna szükséges térfigyelő kameráink látókörébe vonni, de ezzel egyidőben a fogyasztói társadalom csalóka előnyeit is kénytelenek leszünk elfelejteni. Létünknek ismét közelebb kell kerülnie a természethez, létformánknak le kell egyszerűsödnie. És erre nem áll

készen az emberiség. Ettől igencsak eltávolították csalfa szöszegő illuzionisták. A kör bezárul. Rá kell jönnünk, hogy várakozásaink nem mulandó javak megszerzéséről szólnak. És nem önmegvalósításunk kizárólagossága az élet vezérfonala. A világ rákényszerül a fogyasztói társadalom felülvizsgálatára, a természetesebb életmódok felértékelésére és a szolidaritásra.

Amint az egyre nagyobb tudás – a rend csodájába mélyebben bepillantva és a véletlenek végtelen sorának képtelenségét felismervén – a természetfeletti fel és elismeréséhez vezetett, azonképpen – a rendet tagadva és soha sem véletlenül, hanem tervszerűen rombolva – a mindenkinek fölé emelkedni óhajtó gonosz az ember fennmaradásának egyre nagyobb kérdőjeleit odáig szaporította, hogy már csak a természetfölötti képes a létünkhöz nélkülözhetetlen rendet helyreállítani. Egyfelől bonyolult gondolatok egyszerű tapasztalati tényekről, másfelől a feltétel nélküli hit.

Íme, az adventi várakozás nagy lehetősége. Okoskodások helyett az égre pillantani és onnan várni segítséget. Nem feltétel nélküli megoldást, hanem erőt és képességet várni, a megoldásokban jó eszköznek bizonyulni. Ez lenne feladatunk az általános emberi dolgok területén, lét és nemlét, pusztító jelen és gyógyító jövő dolgában. Hiszen az Alkotó eddig sem hiába tette dolgát.

De van nekünk egy másik szent feladatunk is. Nemzetünk a várakozók között az egyik legtöbbet várakozó, legtöbbet szenvedett, próbált vagy büntetett nemzet. Az emberiségről leírtak után kötelességünk erről is gondolkodni. Saját, feledhetetlen és csak reánk bízott feladatunkról. Ami itt történik, tudjuk jól, hogy ama nemzetek feletti erő befolyása alatt folyik. Ismeretes, hogy minden munkaképes magyarnak havi 140.000 Forintot kellene befizetnie, ha adósságainkat és azok kamatait szeretnénk letudni. Az sem titok, hogy az átlagkereset 120.000 Forint. Erről többet nem is kell mondanom. Gazdasági megoldás már nincs. Csakhogy ezzel nem lehet felelősségünket könnyedén lerázni. Nem lehet depressziókba és anómiába süllyedve a falnak fordulni, mielőtt „úgyis meghalunk”.

Advent most is kiutat fog mutatni, de meredek és fárasztó lesz. Lemondást és nagy erőfeszítést kíván végigjárása. Hatalmas lelki, szellemi tartalékok mozgósítását követeli meg. És a feltétlen hitet. Egy olyan hitet, mely nem egyik-másik vallás, egyik-másik világkép elfogadását jelenti, hanem azok közös, egy-igaz sarkcsillagának folytonos és közös elfogadását. Földléptékű földünkön, emberléptékű emberként, lelkes lényhez méltó lélekkel, a világmindenség csodájának felelősségével kellene élnünk. Ennek kvintesszenciája a hit.

Nemzetünknek képesnek kéne lennie a Szent Korona fényéhez, a minden embert befogadó és védelmező, ma is legkorszerűbb egyetemes igazságához való felemelkedésre. Arra, hogy ne csak saját sérelmeivel legyen elfoglalva, hanem nagyot mervén próbáljon meg úgy megújulni, hogy az egyetemes emberiségnek is példát mutasson.

Nagy feladat. Kiválasztottaknak való.

Annyit emlegettük, hogy ilyenek vagyunk. Annyit tettünk és véreztünk azért, hogy ezt bizonyítsuk. Annyit tettek azért, hogy mindezt feledjük. Most itt van az idő. A Nagy Idő! Az újabb figyelmeztetés. Advent elhozta a paradigmaváltás lehetőségének üzenetét. Valahol Valaki felemelte ujját. Ha eddig várakoztunk, most cselekednünk lenne ésszerű. Cselekedni! Vagyis hittel, bizalommal és kitartóan munkálkodni.

Áldott karácsonyt kívánok:

Tasi

*

Leányfalu, 2009. október 25.

Drága Barátaim!

Advent közeledtével hallgatom a vasárnapi ígét, és az ismét hozzánk szól. Szól és megtöri a szörny idők által reámtelepített hallgatás kényszerét. Hiszen ideje lenne a számvetésnek. Mi történt velünk az eltelt esztendőben? Hamar rájövök, hogy levélnyi terjedelemben lehetetlen mindent összefoglalni. Ha mégis ezt kellene tennem, inkább a történetek eredménye horgad fel előttem, mint hatalmas kérdőjel. A mindenfelé tapasztalt reményvesztettség, a közöny és a tudományosan reánk szabadított tespedés. A nyomorult kis sors, a mindennapi féltése. A piszkos és didergető s mégis langymelegnek hitt valami őrizgetése.

A bibliakalauz rendje szerint az aranyborjú történetét hallgatjuk, s a bölcs és oly aktuálissá váló magyarázatot. Van hát remény!

Mózes türelmét és hitét vesztett népéért könyörgött. Nem hiába. Csakhogy hol van nekünk Mózesünk? És hány Mózes könyörgése érhet fel a mai megsokszorozott bűn tengeréből az égig? Vagy ha akadna Mózes, van-e még hegyünk? S megkötött-e ama szövetség? Mert ami bizonyos az csak a tengernyi bűn! Az aranyborjú, mely még a jelképiségében erőt sugárzó bikának is csupán karikatúrája. És nekünk elég. Ott áldozunk neki, ahol csak lehet, és ott folyik körötte észveszejtő és önpusztító orgiánk.

Saját gyengeségünket ugyan miként és kiknek sikerült kihasználni, hogy idáig jutottunk? Jól sejtjük, egyre inkább tudjuk! S mégis s most is sikerrel ködösítik látásunkat. Ha meg is látjuk, csak egy irányba nézünk, pedig sokfelől leselkedik reánk az ármány. Csak mese ez, csak múltakba vesző írás? Hiszen AZ ÍRÁS nem mindenkinek nagybetűs. De elsilányított történelmi és ehhez is nélkülözhetetlen bibliai ismereteket élesztgetve gondoljunk saját vándorlásunkra. Hány átmeneti hazán keresztül, hány ezredév borzalmait túlélve érkezünk meg a Kánaánnak hitt Kárpát-medencébe. Hány „egyiptomi sereg” pusztult el üldözésünk közben. S ha a tenger nem is nyílt ketté előttünk, de tengernyi vész vízoszlopa közt bolyongtunk ezernyi éveket. És amikor szomjaztunk akadt ki vizet fakasztott, és ha nem volt tűzoszlop, hát csoda-szarvas vezérelt Meotisz tájain. És Sionunk is lett a Kárpát-karély által.

Csak éppen a türelmünk fogyott el. Pedig láttuk ŐT. Láthattuk Árpád, Szent Istvánunk és IV. Béla szemével, és törökön általmentő fejedelmek, gubernátorok bús-bölcs szemével. És a Nagy Fejedelem éles tekintetével. Kossuth és Széchenyi zsenijével. A Tizenhármak, Bethlen István, Teleki Pál, Nagy Imre áldozatával. És életüket vagy egész éltüket áldozó nagyjaink cselekedetével. Láthattuk, hogy megmaradhattunk. Utolsó szörnyű halálos ítéletünk Trianon, bár még hatva hat, de bárdja már többször is lepattant nyakunkról, mint a nagy Hunyad fiáéról. Félünk, persze félünk mi. Akadhat, ki újra szól: hóhér sújts! Már nincs joga, de ő úgy hiszi. Hiszi és teszi, hogy önmagát mentse, és a megszerzettet általmentse. Ezért akarja hinni és hitetni. S ebben partnere a külső világ érdeke.

Hitet tehát abból kellene mérítenünk, hogy itt vagyunk, hogy mégis élünk. Ehelyett, járjuk haláltáncunkat az aranyborjú karikatúra körül s összetörve hevernek kőtábláink.

Mi táncolunk! Mi!

Hát persze, hogy vannak bűnösök. Ismert és ismeretlen táncoltatók. De mi! Mi! Mi mit teszünk? Hol vad orgia, hol mindent pusztító tespedés a tettünk. Pedig csak hátra kellene tekinteni, s aztán előre lépni. Lassú, megfontolt, erős léptekkel. Kőtáblákat hordozó hittel. Magasra tekintő reménnyel.

Akkor minden ármány magától lenne semmivé!

Legyen áldott karácsonyunk:

Tasi

KILENCVENEDIK

Te benned bízunk
 eleitől fogva,
 Boldogasszony Anyánk
 régi nagy patrónánk
 járt közbe nálad Urunk,
 hogy áldd meg a magyart.
 Ezer éve száll magasodba
 az itt lenn fájdalmasan zengő
 s ott fenn hallani remélt
 himnuszok könyörgése.
 És mi még itt vagyunk.
 Megmaradtunk.
 Közben pedig eltűnt mind,
 ki nem talált könyörgő szóra
 zengő, keserves himnusra
 az egyetlen csillag
 mutatta magasság felé.
 Most csak annyit adj Uram,
 hogy felmérni legyünk képesek,
 megmaradásunk csodáját.

*

Leányfalu, 2010. november 21

Drága Barátaim!

Még alig hogy hulló, szelíden roppanó, szépségesen színes levelekben gázolva, megemlékezhattünk nemzetünk és családunk halottairól s megéltük a nálunk annyi dicső és fájó emlékekkel ékesített és terhelt október-novemberi emlékezések esti merengéseit, s lám már reánk is köszönt advent. Köszönt áldott heteinek imádságos napjaival és legcsodálatosabb ajándékával: a reménnyel!

Éppen ötven éve küldöm adventi üdvözleteimet. 25 évig csak röviden s majd újabb 25 éven át – a fejlődés PC néven számon tartott, hol hasznos, hol elátkozott eszközének köszönhetően – hosszabb, s a gépi agy által, maradandóbb formában. És végre elmondhatom: más ez az advent! A világban sokfelé értenék, és sokfelé csodálkoznának ezen.

Mert voltak, akik ilyen-olyan okból kiérdemelt – vélt vagy valós – nyugalmuknak köszönhetően, az advent szentségét valóban csak a Megváltóra való várakozásnak szentelheték. Nem úgy mi. Hiszen ki tudja megmondani hány éve-évtizede annak, hogy a mi várakozásunk kettős. Akarva, akaratlanul. Számunkra a pusztas szó, hogy várakozás, avagy reménykedés, a legfontosabb égi mellett, egy földi árnyékát is hordozta. Halvány földi mása volt ez annak az örökkévalóságról szólónak, de közeli és most megélt. Ezért bizony erős.

Hogy mennyire nevezhető ez gyarlóságnak, bevallom, nem tudom. Csak sejteni merem, miszerint a kettő olyannyira összefonódott, hogy egész életünket ebben az elválaszthatatlan kettősségben éltük le. Kézenfekvőnek is nevezhető, mert földi létünk és ama örökélet felé vezető hitünk szabad gyakorlásának lehetősége is e reményekhez fűződött. Nem tudtuk hol vannak az igazak, csak tapogatóztunk utánuk és a mindennapokban az igazakat üldöző hatalom gyűrt maga alá. S a két véglet, a hit megcsúfolói és üldözői, meg a hitből élő igaz emberek között, ott feszült, lebegett, a félig szent, félig szentségtelen, de minden pillanatban leszakadni kész függőhíd.

Hogy kik és merre keltek át ama hídon, még ma sem tisztázott, sőt az sem, hogy mikoron leszakadt, kiket vitt magával az alatt zavarosan kavargó folyóba? Csak az világos, hogy annyi hitben és reményben eltelt advent után, most szemeinket valóban a hegyekre emelhetjük, a magasság felé. Arra, amerre életünk magyar terének fehér templomtornyai – mint ősi útjelzők – mutatnak, s ha van, aki nem látná, azt harangjaik hangjával is figyelmeztetik: az igaz ember hitből él és mellette ott van hatalmas adománya a remény és hasonlóan hatalmas és mindenre választ adó tartalma: a szeretet.

Ez utóbbi aztán tovább sodorja gondolataimat a múlt felé, arra, amerre a haza szeretetének – hasonló módon hosszú ideig – szégyenkalodába záratását éltük át. Mert Isten és a család után valóban ott van a haza. Az a haza, mely otthont biztosít az Istenben bízó családnak, vagy korszerűbben és a napi valóságot ismerve, tehát a fogalmat tágabbra nyitva: az Istennek is tetsző módon élő családnak. Ugyanis a hit ajándéka már-még, nem juthatott el mindenkihez. Ezért kell ezt az ajándékot advent idején továbbadnunk. Szóval, példával.

Ezek a gondolatok pedig szinte olyan közel állanak ma a hétköznapi valósághoz, mint a bibliai időkben. Rettenetes éveket élt meg az emberiség és nemzetünk. A legnagyobb rettenetet éppen a lelkekben véghezvitt rombolás jelentette. Hatalmas munka áll azok előtt, akik felvállalják ennek helyrehozását. Mert nem az adósságcsapda, nem a reánk helyezett pénzügyi szivattyúk, nem a visszatérni óhajtó sanda, komprádor hatalom a legnagyobb veszedelem, hanem a bennünk lakozó sokrétű erkölcsi válság. Az ennek megoldása felé vezető út pedig elválaszthatatlan advent reményt adó útjától. A reményhez hit kell, a reményhez cselekvés szükséges. Mert az nem jelent csendes meditációban eltöltött életeket, hanem jelenti a munkát. Munkát a családért, a hazáért. S ez a munka akkor ér valamit és akkor öröm, ha szolgálat, ha belülről jövő meggyőződés hatja át.

Tudom magas elvárás ez a mai elanyagiasodott és durva önzésre nevelő világban. De minden ember életében eljön a pillanat, amikor észre kell vennie, hogy nem ezek az utak vezetnek arra, amerre tudva vagy tudtán kívül maga is igyekezne. Mert a boldogulás még nem boldogság s a földi boldogság még nem kapu az öröklét felé. Most, amikor a haza sorsa borotvaélen táncol, amikor merészen szembe kell fordulnunk egy torz világgal, amikor nincs más út, mint a bátor kiállás, amikor tudjuk, hogy ez az egyetlen olyan lehetőség, amelyik még esélyt jelenthet a megmaradásra, sokaknak furcsának tűnhet a transzcendens ilyen erőteljes aláhúzása.

Csakhogy térjünk vissza az időben csupán egy évet és látni fogjuk, hogy nem volt már más remény a változásra, csak az Örökkévalóban vetett hit. Akkor ezt így mondtam: eljött az idő, amikor az ég és a föld összeér. Amikor az ember, ha csak egy kicsit is képes volt gondolkodni, azt láthatta, földi erő már nem segíthet. Most úgy tűnik megkaptuk a várt segítséget és földi adventünk is meghozta a megváltás reményét. Szemeinkről lehullott a hályog.

Ha azt akarjuk, hogy ez a remény valósággá legyen, önmérséklet, türelem szükségeltetik valamennyiünk részéről, de ugyanakkor éles szemű odafigyelés, hogy a múlt hibái ne ismétlődjenek. Hogy azok, akiket a Fennvaló – a mi szavazatainkkal – emelt magasba, méltóak maradjanak a feladathoz. Mert körülöttük sokan vannak rövidlátók és kapzsi lelkűek, akik a maguk azonnali hasznát keresik. Sokat árthatnak, ők s nagy erőket vehet el az ellenük

folymatott hadakozás. Figyeljünk rájuk! Ne hagyjuk magára a tisztának hitt erőt, a reményeink szerint megtalált igazakat. A hitből élöket. Még nincsenek olyan sokan. Még nincsenek elegen. Mögöttük a helyünk. Erőnek és figyelmeztetésnek.

És velük együtt, legyünk szerények. Advent várakozásának csendessége, de ingyen kegyelemből kapott reménye is erre int. Mert egyedül Istené a dicsőség!

Szép, meghitt, áldott karácsonyt kívánok:

Tasi

DECEMBER REMÉNYE

December reménye el ne hagyj,
október emléke kőbe fagyj,
november négy, tégy vallomást,
hogym testünkben lánctalpak vágtak csapást.

Mert elfeledve az igazság,
az mit csak tények fénye ád,
s míg várunk csendben kisdedet,
december huszonegy megvezet,
az év e sötét napja itt,
ki ismeri még azt, akit
nekünk hozott, s utódait:
a jajt, a bajt, s mi undorít,
a mi már a meredélyre vitt,
az ármány, hazugság és vakhit.

December reménye el ne hagyj,
egy elgyötört nemzetért itt maradj,
és orgonák hangján énekelj,
míg felsír a kisded s véle kelj
hadra mindenért mi túlerős,
mit hiába vív megannyi hős,
nagy glóriás és halk szerény:
munka, kitartás és erény.

És ragyogtass felénk csillagot,
égess a gazra billogot,
mert olyan gyenge már szemünk,
hogym ránézni is alig merünk,
s mit megéltünk évekig: félelem,
most itt van ismét a végeken.

December reménye el ne hagyj,
talpon maradni erőt adj,
hogym felnyíljanak a szemek,
s megértsék, hogym már nem lehet,
tovább hinni a képtelent,
és nem tudni, hogym mit jelent,
minden, amit e kor teremt,
s amit elpusztít abból mi volt,
becsületünket, min nem volt folt,
és hitünket abban, ami lesz,
hogym rajtunk erőt mégsem vesz,
a hazugság s a kapzsiság,

mi nemzetünkben rendet vág,
végzetes rendet, pusztítót,
s minket egymásra uszítót.
December reménye el ne hagyj,
velünk örökké itt maradj,
oldott kívénket egybe kösd,
és hagyj utánunk örököszt.

*

Leányfalu, 2011 adventjére készülvén

Drága Barátaim!

A napfényes hetek emlékeit lopakodó ködök lepik el s a késő őszi elszegényedő pompája már fagyosan szikrázó hermelinpalástok után nyújtózkodna. A múltó év élményeit betakarító tekintet íve elér a túlsó határra, s alatta bizony ott nehézkednek a fényeket takarni kívánó párák. Még kellemetlen lehetetük is érezhető.

Miközben a belőlünk éledt bátorságra és ezzel egyidejű, de ugyancsak köztünk termő gonosz ármányra figyelünk, remények és aggodalmak közt tévelygő keserves lelki tusáinkat feloldja a várakozás szent hangulata. Ismét itt van az advent. Ismét megszületik a remény, sőt a bizonyosság. Embernek a hit általi örökélet, nemzetnek a megmaradás – hit által szerzett küzdőképességre alapozott – erős reménysége.

És szól az ige és figyelmeztet. Lásd a titkot, a bűneid miatt előled rejtőzködőt, azt, amelyik egyszer már testet öltött és most is veled van, csak bűneid hályoga eltakarja szemeid elől. Lássad az Urat!

Az Ő kegyelméből küldhetem immáron fél évszázada Tinéktek adventi leveleimet s ez évben sem az egyének, hanem a nemzet érdekei mozgatják meg évvégi összegzést óhajító gondolataimat. A közösség érdekei, azé a közösségé, amelynek földi ésszel szinte elképzelhetetlen igazságtalanságokat kellett elszenvednie. Olyanokat, amelyeknek pusztaság felidézése, sőt amelyek következményeinek naponta megélt megaláztatásai is elemi felháborodást ébresztve pusztítják Trianon óta sebzett lelkünket. S ami e csapdahelyzetnek rémes sajátja, elszenvedik ezt tudtukon kívül és ezer formában és az életnek számos területén azok is, akik nem ismerik e sebeket vagy akik ismerik, de elmenekültek azok látása elől, sőt azok is, akiket örömmel tölt el ez a kín. Igen még ők is megszenvedik, hol itt, hol ott, hol ilyen, hol olyan formában. De rejtett szándékok, pusztító gyűlölet, alaptalan bosszúvágy által hajtva nem tudják, nem akarják felismerni.

Nevezték ezért már hazánkat népek Krisztusának, bár ezt már előbb kivívta magának a lengyeliség, s éppen az ő példájuk mutatja, hogy a legnagyobb mélységekből is lehet talpra állás. Hiszen őket volt idő, hogy letörölték a térképről s most, ím, már azon igyekeznek politológusok, hogy középhatalmi státusra törekvésüket elemezzék (kárhóztassák).

A közösség Advent azonban ismét csak üzen. Várakozásban születő, várakozásban nevelkedett, várakozásban megöszült korosztályoknak üzen. Vegyétek észre az Urat, higgyétek erős hittel azt, hogy: „az nem lehet ...”. Nem lehet, mert mindennek oka van és célja és a mi kálváriánk valami olyan hihetetlen módon – szinte csak – szenvedésre kiépített út, hogy az nem lehet a véletlen műve. Ha pedig nem az, akkor végig kell járni. Ha pedig végig kell járni, mert egy számunkra kijelölt út, akkor azt is tudnunk kell, hogy amennyiben úgy járjuk végig, amint azt kell, csak siker lehet a vége. Vagyis egy nagy megtisztulást követő megmaradás.

És ez az a pillanat, amikor azokhoz is szólnunk kell, akik nem a hit felől, de a keresztény emberhez hasonlatos jószándékkal közelítik ezt a nagy gondot, ezt a roppant feladatot. Nekik sem mondhatok mást, legfeljebb másként fogalmazhatom meg ugyanazt. Ismerem őket. Sokan vannak és egy történelmi korszak után kialakult réteget képviselnek, sok-sok értékkel. Hazafisággal, nemzettudattal, szorgalommal, becsülettel és a hívőkkel együtt minden undorítót undorodva kerülve. Nos, ők is láthatják, hogy ami velünk történt az meghaladja a józan ész minden képzelőerejét. Látják a nagy kísérletet, annak bátorságával és gyengéivel együtt. És látják azokat is, akik hatalom visszaszerző erőlködésükben mit sem törődnek a nemzet közösségének érdekeivel. Nekik is tudni kell, hogy elérkezett a nagy megmérettetés pillanata, hogy nem lehet semmit sem elintézni sopánkodással, elméletek bizonygatásával, időben, térben való ide-oda mutogatással, szűklátókörű önös érdekek szemüvegén át ítélkezvén, hanem csak és csak munkával, kitartással, egymás iránti jószándékkal, bizalommal s főleg áldozatvállalással. Ez utóbbi pedig mindenkor a legnehezebb. Mert nem helyettesíthető szavakkal.

Közben azonban – éppen sajátosan nehéz történelmi sorsunkból kifolyólag kapott ráadásaként – egy nekünk szánt és egymagában is hatalmas történelmi feladatnak is eleget kellene tennünk. Meg kell találnunk annak a módját, hogy a homogenizáció buta vágyálmában nevelkedett szomszédok megértsék, miszerint céljuk elérhető, de hiábavaló, mert velünk együtt zuhannak a történelmi semmibe. Esély a megmaradásra csak együtt lenne. E gondolatnak az elplántálása eddig utópiának bizonyult, de mégis elkerülhetetlen célkitűzés.

Egy világrend reng körülöttünk. Új korszak viharos hajnalán élünk. Ráadásul olyan térségben, ahol igényeinket nálunk gazdagabbak alakították, ahol igényeink ezt a szintet soha el nem érhetik, mert rövidesen azoknak is le kell mondaniuk erről, akik ezt eddig (jórészt a mi kárunkra) még képesek voltak fenntartani és kielégíteni a maguk számára.

Múlt, jelen és jövő ígéretei és rossz példái (reklámjai) által félrevezetve, értékeinket elhullajtva, tehát éleslátásunkat is elvesztve állunk itt és azokban kell bízunk, akiknek romeltakarítás közben kell elhítenniük velünk, hogy kevesebb igényt is lehet okosabban beosztani. Hogy a fogyasztói társadalom hatalmas csalóka álmait mi már soha el nem érhetjük. Hogy a képernyők felerősödve ordító hazug reklámjai egy pusztuló világ karikatúrái. De nem is lenne igazán jó azokat az álmokat elérnünk, mert a röviddel utána elkerülhetetlenül bekövetkező nagy zuhanás még fájdalmasabb lenne.

El kell kezdenünk egy józan ész vezérelte világra való felkészülést, mégpedig elsőként. Meg kell találnunk a megőrizendő értékeket és meg kell jelölnünk azokat, melyeket homokzsák módjára kell kivetnünk a szél kergette s időnként a földhöz verődő hőlégballonunk gyenge kosarából. Első pillanatra mindez egy rettentő látomásnak tűnhet, de ha előttünk élt generációkra gondolunk s arra, hogy ennek a látszólagos visszalépésnek semmit sem kell érintenie a valódi értékekből, akkor másként állhatunk hozzá.

A mi munkánk tehát az, hogy ebből a történelmi balsors, emberi kettősmérce, kapzsi igények és haragok által körülvevett országból, ismét élhető hazát építsünk a most következő kor szellemét előre megsejtve, annak megfelelően, annak számunkra előnyös szabályait jól kihasználva, azt elfogadva, sőt mindennek elébe menvén. Mindezt pedig okosan, ésszel s minél több hittel. Mert az adhatja ehhez a nehéz és egyelőre nem sok megértés kísérte munkához a legnagyobb támogatást.

A pénz vezérelte korszak a nemlétező pénz szakaszába lépve elindult saját vége felé. Az értelmes munka vezérelte korszak elindítása már a mi dolgunk. És most nem elég azt mondani, hogy: „és ez nem is kevés”. Mert tudjuk, hogy ennél több. Sokkal több. Rettentően nehéz, sokféle és óriási erőfeszítést igényel. De az emberiség e váratlanul nagy útelágazásánál állván ez lehet az egyetlen irány. A másik kettő a pusztulás vagy az, amelyik nem is létező csalfa délibáb.

Advent szent várakozása az idén ezt a felismerést nyújtja nekünk. Az örök élet reménye mellett, földi életünk berendezésének új módozatait kell kidolgoznunk. Elöl haladva, de másokkal együtt. A Megváltóra váró nemzetnek és minden becsületes magyarnak most ebben a várakozásban is kell élnie. Tettekre és áldozatokra készen.

Kívánok erőt adó adventet és áldott a karácsonyt!

Tasi

*

Leányfalu, 2012 adventje előtt

Drága Barátaim!

Ismét korán kezdem adventi levelem megírását. Okkal. Részben, mert a túlélést szolgáló óhajtó emlékezés és emlékeztetés terén végzett munkám mintha igazán ebben a zaklatott évben érett volna be, s ennek örvendező összegzése sürget leülni, másrészt, mert egy Ravasz László emlékét ébresztgető prédikáció mintha éppen erre rámutatva erősített volna meg, önkéntelenül is továbbgondolásra serkentve. Az a mondat valahogy így hangzott: ha tudom, mire emlékezel, – tudom ki vagy. Továbbgondolva pedig ezt írtam le: ha emlékezünk, – tudjuk, kik vagyunk. S rögtön utána: ha tudjuk, kik vagyunk, – tudjuk mi a dolgunk. Végül pedig: ha tudjuk mi a dolgunk, – megmaradunk.

Igen az emlékezés. Az emlékezni tudás, vagyis a bölcs nem felejtés. És mellette a régi – még sem használt – felismerés, hogy mi generációról generációra mindent újra kezdünk. A panaszkodást is, de ugyanúgy a meddőnek tűnő s mégis makacs küzdelmet, meg a saját káron termett tapasztalat kényszerű aratását, – melyet aztán következetesen nem gyűjtünk az emlékezés eljövendő időket szolgáló lelki-szellemi hombárjaiba.

Felénk az emlékezést könnyen tévesztik össze a keservben merengő nosztalgiázás világfájdalmával s így az máris feleslegessé, mi több, károsná nyilvánítható. Pedig az emlékezés igencsak komoly alapja a jövő építésének. Mert ama prédikáció igeszakaszában emlegetett bibliai kövek, melyeket a száraz lábbal átkelők – e csodára emlékeztető oszlopot építendő – a Jordán kettévált medréből emeltek ki, olyan kövek, melyekből szilárd alapok épülhetnek az Isteni ígéretre való örök emlékezésnek – megmaradást jelentő – épületéhez.

Visszatérve azonban a korai levélírás indoklásához, erre sarkall az is, hogy adventi leveleim újabb s régebbiről megtalált darabjaiból talán sikerül kiadni egykor volt első kötetem második, azóta kétszeresére bővült kiadását, e sorokat pedig egyben annak zárására is szánom. Ha sikerül ezt az újabb kiadást közreadni nagy öröm lesz számomra, hiszen sokan vannak kik nem kapták meg e leveleket, de arra is figyelniem kell, hogy nem tudhatom lesz-e alkalmam tovább gyarapítani ezek sorát, mert ehhez éveim számának szaporodása is szükségeltetne.

Leveleim, ha még emlékeznek erre a címzettek, valóban a fenti kövek módjára próbálták szolgálni az emlékezést. Egyrészt rögzítették a sorra közösen megért évekből fakadó érzéseket, hangulatokat s ezeket tápláló eseményeket, másrészt helyel-közzel előremerészkedtek és próbáltak bevilágítani ennek a végtelennek tűnő alagútnak bizonyult harminc esztendőnek a sötétjébe. Hiszen a kijárat fényének megpillantása még ma is messze van. Olybá tűnik, mintha valakik folyton-folyvást fűrnék előttünk a véget érni nem akaró járatot. Mintha folytonos sötétségre akarnának ítélni, mi több vakságra. Vakond létre.

Bizony ilyen helyzetekben igencsak fontos az emlékezés, a tapasztalat kincses hombárjainak megnyitása s a belőlük való táplálkozás, sőt új érzékszervek kifejlesztése.

Ha ennek az évnek az eseményeit idézem fel, akkor a magyar emlékezetnek nem csupán az eddig is kutatott egy, de két fontos és talán úgy is mondhatnám, hogy a gondviselés különös és megtisztelő akarata által reám osztott területét sikerült visszahoznom a köztudatba.

Az egyik, ama előre tervezett, a negyven éve folyó és a Hitel szellemi körének tárgyi és szellemi örökségét konzerváló, illetve életre keltő munkám révbeérkezése volt. A másik egy ezzel szorosan összefüggő s mégis külön kérdéskör, a megszüntetésekor 103 éves EMGE, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület – a román nacionál-kommunizmus ravasz húzásával – öngyilkosság formájában megvalósított kivégzése (t.i. a Magyar Népi Szövetség közbeiktatásával), mely egyik első sikere lett a romániai magyar érdekképviseletek összeűzésére tett tudatos és ravasz erőfeszítéseknek. Mindkét téma alig ismert területe volt a nemzeti emlékezetnek s mindkettő igen fontos tapasztalatokkal szolgálhat a jövőre nézve. Mindkét téma szorosan kapcsolódik családom történetéhez is.

A Hitel szellemi körének egykor rögzített s aktualizált gondolatai valóságos tankönyvként működhetnének. Az EMGE végnapjainak története viszont arra figyelmeztet, hogy mennyire megoszthatók voltunk és vagyunk, mennyire könnyen lehetett és lehet közöttünk idegen érdeket kiszolgáló egyedeket és csoportokat találni, milyen sok közöttünk a vak és az emlékezetzavarban szenvedő, a félreevezethető, s fegyverként használva ennek mekkora a pusztító ereje, hiszen nem egyszerűen rajtunk áthatoló lövedék módjára rombol, hanem dumdum golyóként testünkben robban és roncsol helyrehozhatatlanul.

Ha saját erőfeszítéseimre emlékezem, elmondhatom, hogy 2012-ben a Hitel múzeuma élni kezdett, megtelt látogatókkal, megszervezhettem az első nagy Hitel konferenciát, a szellemi kör elnyerte a Magyar Örökség Díját s bekerült a nemzet emlékezetének Aranykönyvébe. Ami pedig az EMGE történetét illeti, számos jó és rosszhiszemű tévhitet cáfolván, végre elmondhattam és kiadhattam a leghitelesebb feljegyzések és adatok alapján feltárt egyedüli igazságot.

Ez az év elsősorban erről szólt számomra, de közben – aki akarta – az így feltárt tapasztalat azonnali hasznosítására is sort keríthetett, hiszen újra reánk tört a történelmünket végigkísérő külső és belső ellenség. Egyidőben, sőt összehangoltan!

Akik ezt a levelet olvassátok, jól tudjátok milyen támadásokat kellett kibírnia hazánknak, s ezek a támadások igazságosnak csak a nagyon elfogult szemlélődők számára tűnhetnek, azok számára, akik a haza kára árán is keresik a hatalmat, s ami azzal jár. Az idegen érdek szolgálatának bűnét is felvállalva. Egy önmagát pusztító Európa támadta az őt egykor védő s ma is a jelenleginél igazabb utat keresni óhajtó önfíát. Vagy talán nem is lehet ezt mondani, mert a támadó tulajdonképpen nem is Európa volt, hanem az annak nevében cselekvő álarcos erő. Olyan erő, mely nem csak a mi, de egész kultúrkörünk pusztulása árán is az őt létrehozó és uraló hatalom érdekeit óhajtja szolgálni.

Összeesküvés elmélet, kiált erre egy ismert hang az álarc mögül. De már elkésett. Mert az ami történt, már túllépte azt a határt ameddig a maszk eltakarhatja valódi arcát. A középtávú, sőt a gyöngített emlékezetben is ott torlódik a leleplező tények sokasága. Lám, ismét csak az emlékezni tudás képességének fontosságához érkeztünk.

Emlékezzünk tehát! Figyeljünk és emlékezzünk. Ne várjunk újabb saját keserves tapasztalatokra. Emlékezzünk! Mert a hazugság ereje, az irányított tájékozatlansággal és az emlékezet tüzzel-vassal való gyengítésével társulva, roppant szakadékok felé vonz.

Maga az advent is emlékezés. Minden advent alkalmával emlékezzünk egy olyan várakozásra, amely beteljesült. Amely elhozta a teremtett ember számára legfontosabbat. A folytatás ígéretét. Adventet nevezhetnénk az emlékező várakozás kivételes időszakának is. Mert míg többnyire az Úr által joggal elvárt feltétlen hit erejéről beszélünk, az ugyancsak megmaradásunkat szolgálni hivatott tudomány is egyre inkább közelít a bölcs hinni akarás felé. Így lehet az advent mindenkié.

S itt álljunk meg még egy pillanatra.

E megszentelt égi várakozás és minden jogos földi várakozásunk beteljesülése, de még pusztá reménye is arra kötelez, hogy nagy lelki tusák és szellemi alámerülések közepette ne csupán várakozzunk, hanem cselekedjünk is.

A már ingyen kegyelemből elnyert üdvösség és a remélt földi ígéretek elnyerése egyaránt kötelességekkel jár. S ezek a kötelességek embertársaink, családjaink és közösségeink s a belőlük épülő nemzet szolgálatára szólítanak.

Emlékezzünk csak! Hatalmas birodalmakat hordott már hátán ez a föld. Megdönthetetlennek és öröknek tűnőket. S e kötelességek elfeledése, az emlékezethiány, valamennyit a tényleges feledés süllyesztőjébe lökte.

Ha viszont ezeknek a kötelességeknek a frigiditását hordjuk magunk előtt, kettéválnak majd előttünk a legvadabb vizek is és száraz lábbal indulhatunk megszentelt céljaink felé.

Úgy legyen!

Emlékező várakozást, és utána áldott ünnepet kívánok Mindnyájatoknak.

Tasi

*

A TOVÁBBIÁKBAN AZ AZÓTA ELTELT ÉVEK ELKÜLDÖTT DE MÉG MEG NEM JELENT LEVELEI KÖVETKEZNEK

Leányfalu, 2013. november 15.

Drága Barátaim!

Már az adventet megelőző hetek is a várakozás érzésével töltik el azokat, akik felvállalták ama gyönyörűségeket, ami magyarságunk megváltásával jár. Október a nemzet közösségének hol gyászos, hol pedig felemelő napjait hozza el, aztán novemberre fordulóban a nemzetet alkotó kisebb közösség, a család emlékezik azokra, akiknek köszönheti, hogy most emlékezhet, - s halottait látogatja. De ideje ez a gondolatok rendezésének is, az év végéhez közeledvén, s az új esztendőre gondolván.

52 év adventi leveleiből Isten segítségével ismét sikerült egy kis kötetet összeállítanom és a múlt útvesztőiből 30 esztendő üzeneteit összegyűjtenem. Számítógépem memóriájából meg baráti fiókokból érkeztek vissza a valaha így vagy úgy oda eljuttatott sorok.

S most, ismét advent közeledvén, megtoldhatom az ötvenharmadikkal.

Furcsa módon ott írom a levelet, ahova nemsokára küldeni is fogok belőle. Ismét hazahívott a szülőföld. Szítál a Corona gyorsvonat a novemberi éjszakában, a csodálatos magyar teljesítménnyel – háború közben – épített székely körvasút sínjein. Mintha ébreszteni, riasztani akarná bennem a gondolatot. És az ébredzik is. Éj közepén ülök fel a hálókocsi magányában, s ölemben egy papírlappal, ezúttal kézzel kezdem leírni, amit ama ébredező diktál.

Mennyire összefügg a kisebbik s a nagyobbik haza sorsa. Mennyire nem akarták ezt eddig elismerni, s milyen jó, hogy ma már ott legmagasabban is kimondják ezt. Már csak azt kellene világosan kijelenteni, hogy az erős anyaország nemcsak védeni képes, de az elszakítottak homogenizálásának is legfőbb ellenszere, mert 1986-os önmagamát idézve: szükséges az a „megtartó rácsodálkozás”. Az, amelyik felemás időkben paradox módon még létezett, s amelyet 23 éve rombol az új, a globalizációs gazda. Rombolja a fejekben és

rombolja az anyaországra telepített neoliberális komprádor szellemmel. A vonzásból lassan már szinte taszítás lett.

Most azonban történik valami. Adva a lehetőség az összmagyar döntésre. Reménykedek, hogy nem csupán lehetőség, de sokan élni is fognak vele. Reánk parancsolt határon belül és kívül. Így lenne normális. Ez jelezné, hogy van még magyarságtudat, s van még józan ész.

Idegtépő fél esztendő közepette fogjuk várni megmaradásunk reményének újabb állomását, ám ez csak akkor nevezhető végállomásnak, ha a külső pénzhatalom és belső gátlástalan kiszolgálói nem lesznek képesek többségünk újabb megtévesztésére.

Mert, ha minden a reményünk szerint történik, akkor koporsós nagy pillanataink harmadikjához érkezhetünk el.

Az első 1956 volt, amikor azt a bizonyos szöveget sikerült beverni a kommunista rémuralom koporsójába.

A második, amikor valódi koporsók és egy üres mellett hangzott el a végszó.

Ez a várt harmadik, egy látszólag más, de szándékában mindenképpen veszedelmesebb erő koporsóját készítené elő. Úgy, amint azt hatalmas írónk, Német László remélte, törpe politikusunk, Kovács László által utóbb megtagadott nagy reménységgel. Nagyot kell cselekednie kicsiny meggyötört országunknak, vezetőinek, de elsősorban választás előtt álló népének. Saját sorsunkat helyes irányba igazítva, kontinensünk zuhanását kell megfékeznünk. Mert nem menekülhetünk meg attól függetlenül.

Láthatjuk, tudhatjuk tehát, hogy nem lesz könnyű az oly annyira remélt győztes választásunkat követő út sem. Nem lesz könnyű, mert egy öngyilkost kell lebeszelnünk örült cselekedetéről. Egy gyarmattartó szellemét továbbhordó, s azt most éppen rajtunk gyakorló nyugatnak és vakon homogenizálni akaró szomszédságunknak egyszerre kellene felismernie, hogy a mi utunk a jó, a helyes, a megmentő. Vagyis az övék is!

Bizonyító ereje van annak, hogy a világ háttérhatalmasságai jól felismerték ezt. Őket elsősorban nem is ennek a kis országnak a menekülésre tett lépései zavarják, hanem sokkal inkább az így felmutatott példa. Az a példa, amelyik meglepő módon napról napra több követőre talál. Ezért a kettős mérce, ezért a legkülönbélebb területeken megmutatkozó támadások sora ellenünk. A nálunk elszenvedett gazdasági veszteségeik ehhez viszonyítva kevésbé fontosak nekik. És ez felmérhetetlen veszélyeket rejt magában. Úgy ők, mint a hatalomba mindenáron visszatérni akaró kiszolgálóik képesek lesznek bármire a választási győzelmükért. Kapkodnak, hibáznak, nevetségessé válnak, lelepleződnek, de jön a segítség kívülről és működik a professzionista megtévesztő hadjárat a szavazatokért. Csakis azokért. Mert a rájuk szavazók éppen úgy áldozataik lesznek, mint azok, akik átláttak a szitán.

Levelem javát már megírtam, s még csak a nemzeti sors nagy fordulója körül motoznak gondolataim, a földi várakozás kényszere eluralkodik rajtam. Pedig van egy másik, az örök és csalódást soha nem hozó égi.

A megváltó születésével, s keresztalálával megszületett a megváltás reménye is. Mindnyájunknak. Várakozóknak s megtévesztetteknek egyaránt. A nemzeti egység még hiányzik, de az a másik már biztos ígéretként vár valamennyiünkre.

S hogy most mennyire összefonódik a kettő, a földi és az égi, azt bizonyítják napvilágra került tervek (melyek nem összeesküvés elméletek agyrémei) arról, miként húznák ki alólunk a remény reménységét is. S nem csupán az anyagiakat, de a templomot s az iskolát még nagyobb igyekezettel.

Ha mindezzel tisztában vagyunk, éreznünk kell a közös felelősség súlyát.

Az égi várakozás beteljesülésének bizonyosága nem ment fel ez alól, mert földi útjaink képességeink szerinti végigjárása a mi feladatunk.

Erőt adó adventet és békességes áldott karácsonyt kívánok mindnyájatoknak:

Leányfalu 2013. november 15.

Tasi

*

Leányfalu, 2014. november 23.

Drága Barátaim!

1962 óta küldöm adventi leveleimet, küldöm a barátok és kedves ismerősök – Istennek hála – egyre gyarapodó, és sajnos közben természetes úton fogyatkozó táborának. Emlékezetemben felbukkan a kis szilágysági falu dombja, ahol évszázados, vályogból rakott rendelőmben, az ősi templom tövében, hol erdélyi országgyűlések is zajlottak valaha, petróleumlámpa mellett rajzolgattam képeslapjaimat, hogy aztán borítékba rejtve továbbítsam azokat legkedvesebb barátaimnak, azt remélve, hogy a cenzúra nem bontja fel. Ma már számítógépen írom a leveleket és önmagamat kellene cenzúráznom, hiszen még ebben a körben is egymást keresztezik a vélemények.

Közben évről évre meghatározó maradt az egykor megtapasztalt kettős várakozás. A nemzeti megmaradásért aggódó bizonytalan, s a mindent felülíró üdvösség ígéretének újrászületésére várakozás bizonyossága. 52 esztendőn át kísért annak földhözragadt keserve, öröme, tapasztalata, s a megváltás felismerésének vigasztalóan szárnyaló ereje.

Az aggodalom immáron nemcsak az elszakított szülőföld(ek), de az összes elszakítottakért felelős maradék Haza sorsáért egyaránt nyomaszt. Magyar sorsunk is globalizálódott. Egyre inkább összefonódik az anyaországi, a trianoni árva és a világba kergetett, vagy bolondított magyarok jövője földrészünk és a világunk jövőjével.

A tavalyi levelemben emlegetett, és attól tartok még sokáig legfontosabb üzenet, a Németh László által korábban felvetett „merjünk nagyok lenni”.

Vagyis próbáljunk tenni ama földrész és világ megmentéséért – akár képtelennek is ítélni – gondolata mára még kiáltóbb valóság. Egyetlen út és reménység. Mert a vesztébe rohanó keresztény gyökerű Európa fenyegető felszámolását nem élhetnénk túl. Hamis tehát a vád, hogy nem akarnánk Európát. Éppen mi, akik vérünkkel váltottuk meg szabadságát megannyi alkalommal, s megannyi módon? Csakhogy most e földrész túlélését nem a test, hanem a lélek megmentése jelenthetné.

Európa lelkének megmentése összetett célkitűzés, és nem katonai, vagy gazdasági hatalom kérdése. Spirituális feladat elsősorban. Erre pedig Isten segédelmével egy kis nép is alkalmas lehet.

Ugyanakkor tudom, hogy ezen a tételen a liberális olvasó csak mosolyog.

Nekünk azonban ezt kell hinnünk, erősen hinnünk. Mert más kiút már nem látható. Esetleg egy könnyített változat akkor, ha szövetségesekre lelünk. Erre nagy szükség lenne. Akár meggyőződések, akár pusztán érdekeltek azok, lendíthetnek az ügyön. De ez már nem a lélek, hanem a politika tudományának és bölcs gyakorlatának kérdése. Az pedig természeténél fogva – mai formájában – sokkal süppedékenyebb terület, mint spirituális feladataink szépséges mezői, de létező és elkerülhetetlen.

A pragmatizmus gonosz kényszere alatt e két látszólag ellentmondásos tevékenység valahol egymást erősítve fonódik össze egy elrontott, de reményeink szerint mégis javítható világ forrongó katlanában. Fontos lenne az elkötelezettség mellett egy világot irányítani akaró hatalom veséibe látni képes, ha kell e tudomány minden szükséges eszközét alkalmazó politika. Olyan, amelynek hiánya évszázadokon át képezte gyengénket.

És jól tudom, hogy ez a külpolitika, mely ráadásul az idegen érdeket belülről kiszolgálók miatt belpolitika is, rendkívül kockázatos. Ennek éppen napjainkban érezhetjük újra veszedelmeit.

A világ sorsát ma egy gyilkos, de valójában öngyilkos láncolat határozza meg. Ennek léte és működése hosszú viták tárgyát képezi, és bár nap mint nap észrevehető, mégis az összeesküvés elméletek skatulyájába akarják sülyeszteni..

Leginkább tiltott eleme az egy „emlegetni sem szabad” hatalom (ezt nevezik gyakran háttérhatalomnak) léte, s ennek meghosszabbított keze a minket éppen most is leplezetlen kettős mércével leckéztető USA. Saját elsőségét (saját hite szerint talán létét) biztosítandó, a szabadság és demokrácia valaha megálmodott hazájából, hazug „demokrácia exportórré” sülyedt. Kultúrkörünk azonban közös, a civilizációk hatalmas versenyében (harcában) természetes szövetségeseknek kellene lennünk.

Ezen a ponton azonban Európa megmenekülése egy magasabb szinten Amerika túlélésével fonódik össze.

Az Európából sarjadt, és glóbusz északi felét három földrészen keresztül körkörösén átölelő civilizáció összefogva még versenyképes lehetne. Ebből viszont nem zárható ki Észak-Amerika és Európa mellett a hatalmas orosz birodalom sem.

És mit látunk? Az USA Európát akarja maga alá gyűrni, de ugyanakkor Oroszországot is. Ezért a kettőt egymás ellen játssza ki. Saját jövőjének egyedüli támaszait pusztítaná.

A lánc azonban itt nem ér véget. Nem, mert Európa – amellet, hogy messzemenően kiszolgálja a tengerentúli erőt – szintúgy elköveti a maga sajátos öngyilkosságát. Kelet felé terjeszkedve, önmagát gyarmatosítja. Új tagállamok piaccá és olcsó munkaerővé sülyesztéséből tartaná fenn ideig-óráig a magállamok életszínvonalát? Vagy csupán a profitot akarná biztosítani urainak?

És ezzel sem értünk a végére. Hiszen ezek a kis „szégyenkalodák” egymást eszik, s vak-mohó vágyakozással homogenizálnak egy steril nemzetállam álmának képtelen ködében élve. Teszik, mint a Trianon győzteseit sem kímélő pszichózis áldozatai, és használják kicsinyes pártküzdelmek eszközeként is.

A hatalmas lánc körképe aztán a kisközösségek, majd a neoliberális szellem által atomizált és kapaszkodó nélkül maradt emberek „szóló haláltáncával” zárul.

Ha ezt végiggondoljuk, talán érthető, miért ismétlem tavalyi önmagammat.

Mi hát a remény? Mi lehet a megoldás számunkra?

Csakis egy pillanatnyilag komoly meghatalmazásból származó és nagy erővel rendelkező olyan pártpolitika, mely minden erejével a nemzetpolitikát tűzi ki célul, és hibáit határozott kézzel nyesegető, emelkedett, példává nemesülni képes, lankadatlan és alázatos, valamint – nagy hatalmához hasonló méretű – szerénységgel párosult munkát folytat az emberek, a mindenkit magába záró nemzet érdekében, annak a nemzetnek az érdekében: mely „él e hazán”. Ezt kellene nem csupán elvárni, de támogatni is, és ugyanakkor megkövetelni – tehát ha kell – jó irányba terelgetni!

A nemzetért, s annak állandó megtévesztések pergőtüze alatt bizonytalankodó egyedeiért folyó kormányzás tisztaságának felismerése belső erőket mozgósíthat. A sikeres példa külső szövetségeseket vonzhat. Nagyon fontos ez. Mert egy pusztító lavina létrejötte nem lehetetlen, s ezt éppen az a hatalmas külső összefogás igazolja, amely egyébként teljesen indokolatlan lenne egy ilyen kis ország, egy ilyen eltiport és meggyötört nemzet esetében, ha annak példája nem bizonyulna vonzónak és követhetőnek, tehát a támadók szemében veszedelmesnek.

A távlati kép, melyet nemzeti várakozásaink adventjén látok sokak által vitatható lehet. De öngyilkos világunk tébolyát akkor ki és mi magyarázza meg? Hiszen, ha a minket kettős mércével sújtókra nézünk, mit látunk?

- Saját tudósai jelzik a demográfiai katasztrófa örvényének veszedelmeit.
- Saját szakértőik figyelmeztetnek a környezetszennyezés végzetes kihatására.
- Saját kutatóik vizsgálják az elsivatagosodást és az előre látható vízhiányt, annak minden – akár háborús – következményével.

- Saját bőrükön tapasztalják az általuk kitalált (vagy nekik kitalált?) „politikailag inkorrekt” jelszó szorítása miatt kibeszélhetetlen „multikulti” képtelenségeit.
- Saját köreik leplezik le döbbenetes hazugságaikat és mesterkedéseiket.
- Saját közigazdászai sora figyelmeztet az általuk működtetett pénzügyi rendszer sérülékenységére.

És mégis tovább vágatnak a biztos vég felé.

Vajon azok az ismeretlenek, akik a haszonért, vagy a világalom álmáért ezt nem akarják látni, Istennek képzelik magukat? Ők mire várnak? Mit remélnék?

Erre a kérdésre felelni igen nehéz. Annál inkább világos rövidlátásuk újabb és minket igen érzékenyen érintő bizonyítéka, az a nagy igyekezet, mellyel a harmadik választási győzelme után harcba indultak a jelenlegi magyar kormányzó erő ellen. Ha nem támaszkodnék a hitem nyújtotta örök reménykedésre, igen erős aggodalmak kerítenének hatalmukba, hiszen a világot most (még) uraló erő összpontosít reánk. És gátlástalansága immáron közismert! Földi ésszel, saját gyengéinket is látva, milyen esélyeink lehetnek ellene?

Barátaim! Nekünk nem marad ma sem más, mint a legtöbb. A Mindenható mindent eligazító erejének hite. A megváltás biztonságának támasza. Advent és karácsony üzenete.

És az ezzel járó kötelességek!

2014 adventjén meggyőződésem, hogy a legfontosabb figyelmeztetés ebben rejlik.

Ne feledjük kötelességeinket, és ne feledjük, hogy ez áldozatvállalással jár. Egyéneknek, pártoknak, nemzeteknek, társadalmaknak. Kinek-kinek teherbírása és lehetőségei, s főleg felelőssége szerint. Tudom, hogy ez a neoliberális világ, csak önmagukra figyelő neveltjeinek igen kellemetlen üzenet lehet. És mégis ez vezet a megmenekülés felé.

Advent várakozása a megváltó születéséről szól. Ő pedig vállalta értünk a legfőbb áldozatot.

Elmélyült várakozást, ebből fakadó erős reményt és áldott karácsonyt kívánok!

Leányfalu 2014. november 23.

Tasi

*

Leányfalu, 2015 adventjére készülve

Drága Barátaim!

Sok földi gondunkra figyelve ismét elérkezik a csalódást soha nem okozó égi reménykedések ideje. Azoknál, kik élni tudnak eme legfőbb támasszal, igencsak szükség volt erre nap mint nap, az egész évben. S mekkora szüksége lehet reá az ezt nem ismerőknek?

Alig múltak el az evilági reményeinket életben tartó októberi hetek – azok, amelyek a hőseinkre való emlékezés által biztatnak örök küzdelemre, hiszen ezek a hősök és helytállásuk legfőbb példáink arra, miként lehet égi segítséggel a földi vereségből is győzelem – s a nemzet mellett máris középpontba kerül a család. Először halottainkra emlékezünk, hogy ezt követően az ő áldott emlékekkel szívünkben az ég felé forduljunk, s várjuk a Szent Család csodáját, a hit, a remény és a szeretet gyönyörű ünnepét, az adventi várakozást betetőző karácsonyt.

Ez a várakozásban töltött időszak mindenkit megmozgat, s alkalmat ad arra, hogy befelé forduljon, majd nézzen szét maga körül, és elvégezze önmaga „revízióját”, s ez a vissza-

visszatérő önrevízió valóban új vízióval gazdagítsa arról: miért is kapta küldetését erre a ma oly zaklatottnak bizonyuló világra.

Mert hiába tűnik sokszor reménytelennek helyzetünk, kicsinek és nagyoknak, apró feladatra vagy nagyra termettnek egyaránt, a maga területén felelősen kell gazdálkodnia adott talentumával. S ha ezt teszi, észreveheti, amint megnyílnak a lehetőségek is előtte.

Szabó Zoltánnak, a kolozsvári Hitel lapjain Zrinyi Miklósról, a nagy költőről, államférfiről és katonáról, főleg pedig az ő választott magyarságáról írott tanulmányából idézek pár sort: *„Kevés izgatóbb magyar író van Zrinyinél, alig lehet egyfolytában olvasni. Mi teszi ezt az izgalmat? (...) a helyzet és a feladat kettőssége. A helyzet reménytelen – mondja egyik szavával, a feladat nagyszerű – mondja a következővel. (...) vívódik a helyzetismeret és a feladatmutatás, a kétségbeesés és tervkészítés között.”* Életét és az ezt kitöltő magyarságát pedig, mint tudjuk, a nagy feladat vonzása és annak végrehajtása határozta meg.

Nos, az adventi várakozás arra is alkalom, hogy felismerjük a feladatot és, ha belevágtunk, felfedezzük a végrehajtás lehetőségeit.

Mert nem magunkért születünk e világra!

Mert a mai világ arról próbál meggyőzni, hogy csak a magunk megvalósítása a cél.

Mert ez utóbbinak – létünk értelmének felismerése nyomán – lehetséges formája éppen a mások szolgálata lehetne. Valószínű hát meg önmagunkat másokért. Találjuk meg életcélunkat olyan munkában, amivel képességeinket (akár politikusaink az Unió pénzéért) minél nagyobb százalékban *„lehívva”*, mások, esetünkben a nemzet szolgálatába állíthatjuk.

S a nemzet nagyon sokakat jelent, magába foglal mindenkit, aki hazánkat magáénak érzi, sőt, paradox módon azokat is, akik elvakultságukban ezt megtagadnák. Dsidával szólva tudjuk, akkor is magyar...

Sokszor mondhattuk: nagy időket élünk, történelmieket. Ha valamikor ezt nem volt tévedés kimondani, akkor ez az a pillanat. Egy kontinens sorsa forog kockán, s vannak, akik ezt tagadják. Az lehetetlen, hogy ne látnák, de mégis tagadják. Nos, ennek a furcsa kérdőjelnek a megfejtése mögött található meg az, ami napjaink történelmének végső magyarozatát rejt el előlünk.

Kicsiny hazánk csak létszámában csekély. Az emberiség haladásának nagy előmozdítói, problémáinak megoldói általában a kevesek voltak. Mint erről már volt alkalmam írni: valaha létszámot apasztó vérhullatással védtük örök nagy szerelmünket, Európát, most spirituálisan tehetünk érte. Ez a gondolat lassan már száz esztendő lesz és egyre aktuálisabb. Önző módon lehetünk önzetlenek. Mert, ha Európa süllyed, senki se gondolja, hogy megmaradhat egy kis magyar sziget, vagy akár másik hasonló. Gondolok itt a homogenizációs vágytól elborult agyú vezetőkkel ravaszkodó – Trianon ajándéka – szomszédokra. Mire ráeszmélnek, hogy valójában ők nekünk is sors adta testvéreink, már késő lehet.

Közületek, kikhez eljutnak soraim, némelyek arra figyelmeztetnek, hogy adventi leveleim pesszimisták, lehangolóak. Pedig nem ez a céloim.

Ha még elérhető számotokra egynémely régebbi üzenetem, egy dolgot mindenképpen megfigyelhettek azokban. Ama égi reménység ügyében ugyanis soha nem voltam pesszimista.

Az, hogy a világ olyan irányba indult el, amely veszedelmeket rejt magában, nem kizárható módon végveszélyt, nem az én megállapításom. S ha erre figyelmeztetek, csak azt teszem, amit tenni kell mindnyájunknak. Nem maradhatunk közönyösek és tétlenek.

Mert eljött az ideje a magunk revíziójának.

Egyenként és együtt. Nekem, neked, nektek s leginkább azoknak, akik még beleszólhatnak abba, ami történik, s ami történni fog.

Advent idején tehát csendesedjünk el, nézzünk magunkba és nézzünk szét magunk körül. Vegyük elő a lélek és a józan ész segítő erejét. Tegyétek ezt annak tudatában, hogy tökéletesség csak az Úr remélt világában van, próbáljuk felmérni helyzetünket, tennivalónkat, az ezzel kapcsolatban legelfogadhatóbb irányt.

Ki-ki a maga ereje és képességei szerint, de egyre gondolva. A remélt üdvösségre és a nemzet megmaradására. Ez nem két különböző irány. Az erre vezető útnak is egy a neve: A SZOLGÁLAT!

Áldott adventi várakozást és karácsony mindennél fontosabb csodájának átélését kívánom Mindnyájatoknak:

2015. adventje előtt

Tasi

EPILÓGUS:

Magyar advent

Alkonyira fordult a világ, s elindult útjára a félhomályba fényt hozó lámpagyújtogató. A remény! A kereszténység áhítattal vesz részt az adventi várakozás gondolatébresztő közös örömeiben. Mi is. Csak talán valahogy másként, az eltérő nemzeti sors mián.

Mi várakozó nemzet voltunk, s vagyunk! Hol térben, hol meg időben menekülve várakoztunk a békére. Arra, hogy magunkkal, egymással s a szomszédokkal békében élve neveljük a jövő számára, sokasodó fiainkat.

Míg a végtelen sztyeppéken vándorolva nemzedékről nemzedékre váltogattuk vezérlő Mózeseinket, már nem tudhatjuk, hogy ki volt az, aki ismerte, hogyan és honnan tudta: hol van számunkra a Kánaán. Térbeli vándorutunkat a Seregek Ura hol idegen kard meg íj által, hol a magyar ló és a magyar kocsis segítségével terelgette nyugatnak. Sűrűn szedtük fel a sátorfánkat, hogy újra lecövekeljünk jurtáinkkal, egy hazával arrébb, vagyis errébb. Voltunk birodalmak peremvidéke és védelmezője, máskor csatlakozó peremnépek lettek védelmezőink.

Mi meg csak mentünk-mentünk és vártuk-vártuk, reméltük, hogy egyszer megérkezünk.

Hunor és Magor népe aztán már Árpád népe lett, a csodaszarvas is elvégezte, amire rendeltetett. A Magyarok Istene pedig elérkezettnek látta, hát elérkezett az idő. S egy végső nagy lendülettel valóban megérkeztünk a Kárpátok őriző karjai közé.

Nem sokan vártak, tán még nyelvünket is volt ki értette, elfogadtak, s mi is elfogadtuk őket. Ősi erő vonzotta egybe az érkező törzseket meg a kevés ittlévőt. Pusztaszer szép legendája hatásában, eredményében élő valósággá lett.

De még nem készült el a „nagy mű”. Még volt mire várni. Nem térben, s nem időben, hanem önmagunkban kellett egy hatalmas áldozat árán átváltozni, és a hosszú út után megpihenve, annak lába elé borulni, aki idáig vezérelt.

Volt, aki hitte s volt, aki nem. Az egymással való megbékélés kellett ahhoz, hogy magunkkal is békét köthessünk. Az áldozat nem volt hiába folyt a magyar vér, hullottak a hitetlenkedő kemény testvérféjek, de nemzet született és élt ettől fogva e hazán. Az áldozat aztán meghozta a szomszédokkal való béke reményét is, vagy azt az erőt, amely akkor kellett, ha ama szomszéd nem a békét akarta.

Ez a nemzet többé nem hódított, csak védte a sok várakozás és véráldozat árán elnyert szent hazát, sőt eljött az idő, amikor ennél is többet. A civilizáció bölcsőjét jelentő kontinens nyugalmát. A fejlődéshez szükséges békét. Hogy körbehajózhassa a földet és ezt utóbb hódításra és rablásra használja fel. Mi meg csak véreztünk s vártuk a hálát, az elismerést. A szolidaritást. Hiába. Még megismerésünkre sem vették a fáradságot.

Így aztán a gyorsan múló időben várakozásaink sorra csődöt mondtak. Csak arra számíthatunk, amit magunk védtünk meg, amiért magunk küzdöttünk meg. Mert ha más közbeavatkozott, az még látszólagos siker esetén is kárunkra volt.

Mi fogytunk, mások szaporodtak. Mi befogadtunk és integráltunk, mások durván homogenizáltak, vagy ravaszul olvasztottak be.

S eljött annak az ideje is, hogy megismerjük azt, amire nem vártunk. Az Isten tenyerének hitt haza összezsugorodott, körötte pedig nem békét óhajtó, hanem éhesen vicsorgó szomszédság kezdett gyarapodni.

Azóta megint várunk. Várjuk az igazságtevőt. Lehet, hogy eljön, lehet, hogy nem érdemeljük. De mit tehetünk érte?

Csak egyet! Küzdünk az idővel, hogy időt nyerve a teret is megnyerhessük. Vagyis: túlélésünkkel képesek legyünk kitölteni és megtartani a megmaradt életteret. Mert akikkel megosztottuk, jórészt megcsaltak és pusztulásunkra várnak, még annak árán is, hogy összefogásunk nélkül az ma már őket sem kerülheti el.

Várunk tehát! Várunk! Cselekvő várakozással! És megpróbáljuk bizonyítani, hogy megérdemeljük a magmaradást. Mert annyiszor maradtunk meg, talán értelmetlenül, csodamódon.

Most az Örökkévaló bizonyítékot vár. Nem vért. Nem fejeknek hullását. Hanem verítéket, fejtörő és tenyeret kergesítő munkát. És egy másik várakozást, egy imádságost, egy töredelmest, egy igazi láb elé borulást. Mert lehet, hogy ezt mulasztottuk el, erről feledkeztünk meg mióta ide érkezvén először leborultunk?

Ez a másik egy olyan várakozás, amely soha meg nem csal, amelyre még várunk, holott már itt van. Nem kíván sem vért, sem verítéket, csupán hitet abban, amit már meg is adott. Az örök élet hitét. A Megváltás hitét. A Krisztusi szeretet nem vak, hanem hatékony gyakorlását. Ember voltunk égbe emelését, egyenként és együtt. Egy egész nemzet akaratóból.

Az erős hit pedig nemcsak magunkkal békít majd ki, de egymással is, azokkal, akik közülünk nehezebben járják be ezt az utat, s többet tamaskodnak.

Ami pedig a közeli és távoli szomszédokat illeti? A hit erejéből majd jut velük szemben is megvédeni azt, amire földi utunkon annyit várakoztunk. A hazát s az azon élő nemzetet. Mert a jogos önvédelem, a hívők sokaságának megvédése éppen olyan keresztényi cselekedet, mint az elesettek felemelése.

Az 1962 óta minden évben szétküldött adventi leveleimet folytatva, ezeknek a jegyében gondolkodtam tovább az idej advent előtt.

*

Leányfalu, 2016 adventjére várván

Drága Barátaim!

Évek óta vannak, kik szelíden figyelmeztetnek arra, hogy adventi leveleimben nem vagyok elég optimista. Ezért térek vissza újfent e kérdés megválaszolására: ha pesszimista lennék, nem írnék leveleket. A világot, a kontinenst, a magyarságot fenyegető veszedelem oly – sokak számára lefegyverzőnek tűnhető – méretet öltött, hogy akár a toll letevésére ösztönözhetne.

A tény, hogy újra meg újra írok, önmagában optimizmust jelent. Mert van miért írni! A látszat csupán azért borulást sugalló, mert a kétféle várakozás közül a földre koncentrálunk. Az igazi és örök égi advent, az, amelynek ígérte tulajdonképpen nem képezi várakozás tárgyát, hiszen több mint kétezer éve beteljesült. Ez a várakozásunk minden bizonnyal csakis optimista lehet, sőt annál sokkal több. Ugyanis a hit bizonyosságával segít a másik, a

borúlátásra ösztönző földi várakozás megpróbáltatásainak elviselésére és az ellenük való védekezésre.

Lássuk hát, mi is okozza és fokozza földi utunk borúlátását napjainkban?

A minket körülvevő világ gonoszságában valóban dantei mélységeket meghaladó szinten szervezi az emberiség jövőjét. A pénz által szerzett politikai hatalom a legkülönbözőbb civilizációkat kerítette karmai közé. Már nem összeesküvés elmélet a nemzetek feletti világkormányzás örült elképzelése. Teljesen nyilvánvaló, hogy a teremtés, vagyis – ami ezzel egyet jelent – a természet és az evolúció törvényeit semmibe vevő terveket próbál megvalósítani. Ennek körvonalai egyre láthatóbbak, sőt nagy önbizalmú előőrsei már nem egyszer nyíltan deklarálnak célokat. Vagyis fokozatosan meghaladjuk a találgatások idejét, és mint a lehúzó képet kapargató gyermek előtt, előttünk is kibontakozik a valóság.

Míg a természetet legyőzni akaró – egykor annyit hallott és dicsőített – kommunista terveken nevetgélünk, vagy szemináriumokon szajkóztuk mondataikat, nem sejtettük, hogy a rendszer bukása után – éppen a várva-várt buktatók jóvoltából – attól képtelenségben semmivel sem különböző újabb kori tervek pusztítják majd világunkat. Ezenközben a nyilvánvaló és nem csupán feltételezett következmények a fölgolyó örült kihasználása vagy a népvándorlás, egyként hidegen hagyják azokat, akik ezeknek a helyrehozhatatlan hibáknak az elkövetői. Sőt! Fel is használják terveikhez.

Ami még félelmetesebb, az a leírt valóságot megélni kénytelen embertömeg közönye, sőt gyakran együttműködése saját rabságba taszítóival. Egy nagy Stockholm szindróma tanúi lehetünk. Ez körvonalazódik nem kevés honfitársunk magatartásában is.

Mintha az Albrecht Dezső által nyolcvan évvel ezelőtt emlegetett nemzeti elsatnyulásnak lennénk tanúi. Ő mondta, hogy: *„Ez a nemzeti elsatnyulás okozta azt is, hogy válságos órákban tehetségnélküli kalandorok ülhetek a nemzet nyakára, anélkül, hogy valamirevaló ellenállással találkozhatnánk. Nem lehet évtizedeken keresztül az erős akarást elfojtani és aztán egyszerre azt kívánni, hogy egy adott pillanatban meglegyen.”* A saját sorsunkhoz ezért viszonyulhattunk az ismert módon 2004. december 5-én és 2016. október 2-án. Mert a veszély nagyságához mérten kevésnek érezhetjük a NEM-ek többségét. Bár ugyanakkor biztató és példaértékű a 98 százalékos egység. Európa pusztulást hozó vezetőinek ezt kellene észrevennie. Hogy kifele mit mondanak, az másodlagos, ha belül érzik az üzenet erejét.

S folytassuk akkor ismét Albrecht szavaival: *„Szükséges végre már látnunk, hogy mi az, amit lehet, és amit nem lehet. Lehet megmaradni magyarnak, de nem lehet megmaradni régi szellemmel, ha az idő megváltozott. Lehet kisszerű viszonyok között is nagyot alkotni, de nem lehet közösségi szellem és áldozatos élet nélkül. Lehet kis népnek lenni, de nem lehet mégis nagy nemzetnek, ha lélekkel nem pótoljuk ki azt, ami a számból hiányzik. Lehet nyomorúságosan is élni, de nem lehet anélkül, hogy nem tudnánk, miért tesszük.”*

Mert tenni, tenni kell! Már akkor tudja, hogy *„nem a lehet, vagy nem lehet”*, hanem a *„hogyan lehet”* kérdésére adott válasz vezethet megoldáshoz az azt követő azonnali cselekvés által.

Ma még erőteljesebb történések figyelmeztetnek az óriási veszélyre. Nincs már idő a habozásra.

Adventi levél ez és nem politikai röpirat, mondhatjátok. De elkerülhetetlen megemlíteni azt is, hogy nem csupán természeti környezetünk van veszedelemben, s nemcsak civilizált életünk meg biztonságunk, de lelki-szellemi-belső életünket is fenyegeti az, ami elkövetkezhet. S itt elsősorban a keresztény gyökerekre gondolok, azokra, amelyek meghatározzák egész létünket. Még azokét is, akik nem birtokosai a hit csodájának.

Ha elveszik tőlünk a megváltás és az örök élet adományát, mindent elvettek, mert egész kultúránk, civilizációnk, hagyományvilágunk, szocializációnk, igényeink és reményeink

magukon hordozzák látható, vagy láthatatlan módon a kereszténység bélyegeit. Még az igazi liberalizmus is, bár tagadja, elsősorban ezzel rokon.

Mi vár tehát reánk? A közelmúlt történései után mi a feladat? A „csakazértis” tennivaló! Mert létezik ilyen. Mert a magyarság, bármennyire korszerűtlennek tűnik ez a megállapítás,-küldetéses nemzet. Ennek megértése számos megválaszolatlan kérdésünket képes tisztázni.

Néhány jelesünket idézem a kolozsvári Hitel folyóirat szülőházamban szerkesztett számaiból, még a múlt század harmincas éveiből, és ezzel próbálom nyomatékot adni a minden áron való küzdelem szükségességének. Ők már akkor is látták milyen jövő vár ránk, és megpróbáltak felkészíteni teendőink sokaságára.

Németh Lászlóval indítanék. Mi volt az ő – ahogy mondták – komor alternatívája: „... meghalni vagy kovász-népnek lenni.” Amikor ezt mondta, Európa megmentésére gondolt. Annak a kontinensnek a megmentésére, mely már akkor, és általa tetten érve, elkezdte saját keresztény gyökereinek felszámolását.

Nagy kockázatot vállalt e kijelentéssel. Igaza volt Féja Géának a következőkben: „*A kinyilatkoztatató útja rögös, pályája szenvedés, jutalma kő és szitok, mert a szellemi és lelki elkorcsosultakat figyelmezteti az ember eredeti társadalmi, vagy kozmikus, olykor metafizikai helyzetére, rendeltetésére. Nem tehet mást, benne ég a jegy, nyílt és rettenetes arcával reá tekint a végzet.*”

Ma is ez az, ami nem tetszik a kiszolgálóknak, azoknak, akik vakon haladnak a komprádorság tévútján. Féja ezt így mondta: „*Nem tetszett mindazoknak, akiknek az élet: haladék egyéni ügyeik dús beváltására.*”

Innen ered a máig folyó vita, a legelőször Albrecht Dezső, majd Tamási Áron által kijelentett: „*Merjünk nagyok lenni*”, azóta nagy vitákká duzzadt kérdéséről. Mert ma is sokan vannak, akik megtévesztő módon parafrázálják ezt így: „*merjünk kicsik lenni*”, s ez olyan szép szerényen szólító szólam, amely valóban sokakat megtéveszthet. Csakhogy nem ez a mi hivatásunk.

Makkai Sándort kell most idéznem: „*A kicsi a gyöngye, a szétszaggatott csak akkor remélhet, ha a legnagyobbat, a leghősiesebbet, az egyedül egyesítőt, a naggyá tevőt van bátorsága vállalni.*”

Majd ezt is mondja: „*Az Európában halálraítélt magyar nemzet csakis akkor fellebbezheti meg és nyerheti meg pörét a jövőendő ítélőszéke előtt, ha ő maga hű marad azokhoz az evangéliumi igazságokhoz, melyekhez Európa hűtlen lett és ő maga képviseli azokat mind a saját belső életének vezetésében, mind mindazokkal szemben kifelé, akik létjogát kétségbe vonták, támadják és megsemmisítéssel fenyegetik.*”

Ez a nyolcvan éves látnoki írás soha nem volt olyan aktuális, mint napjainkban.

Ezt egészíti ki szervesen Juhász István, szintén korabeli, két mondata: „*Európának ezen a részén történeti és faji tényezőktől meghatározott népünkben fel kell ébrednie a hivatás gondolatának. Az a forradalmi újság, hogy nem nagy népek, hatalmas kultúrák által ide-oda dobált kis nép, lekötözött rabszolga vagyunk, kinek sorsa a véletlentől függ, hanem van életünknek célja, reánk van bízva sajátos, senki más által el nem végezhető feladatként egy nagy ügy szolgálata.*”

Itt az a pont, ahol a hitünk szerint beteljesült transzcendens várakozás, az adventi bizalommal és hittel teli várakozás, utat mutat a földi küzdelmek reménytelenséget sugalló, lefegyverző, tétlenségre ösztönző, minden-mindegy pillanatiban.

Újfent Juhász Istvánra hivatkozva: „*Csak egyetlen út van, mely mint utolsó felelet jön a mi végleges reménytelenségünk, mindenről való lemondásunk után: az Isten evangéliumi kijelentésében adott személyes parancs és életigéret. Ezért van ma létjogosultsága és sorsdöntő szerepe a magyar életben minden »akció«-nak és minden »mozgalom«-nak, mivel mindegyik a maga módján, a maga egyházi közösségében erre az emberi bukássorozaton kívül eső transzcendentális gyökérre mutat, erre a végső alapra visz vissza minden kérdést,*

hogy megújulásunk így ne félmegoldás legyen, újabb bukás csirája, hanem a legmélyebb szálból kihajtó, hivatástudatában is új élet.”

A Megváltó születésének ünnepére várva, a gondolatokban leggazdagabb hetek idején ne feledjük tehát a hivatástudatot, ne feledjük az egészséges veszélyérzetet, a keresztény gyökerek védelmének kötelességét, megmaradásunk zálogát. Mindezek egy helyen összegződnek és egymást erősítve támasztanak minket földi utunkon, ez pedig a nemzettudat!

Ha pedig gyengének érezzük magunkat, ha ránk telepszik oly sokszor tanácsként is felbukkanó kicsinységünk, akkor ott kell állania a küldetéstudat szerény, de mégis önbizalmat adó felismerésének, annak a tudatnak, amely tényleges gyengeségünkben egyedül képes felemelni *Megbízónkhoz*.

Mert ezen az úton járva még a legnagyobb mélységekből is ki tudtunk jutni a mába vezető útra. Ha ezt tesszük, akkor a majdani ma felé, tehát a jövőbe vezető út felismerhető lesz számunkra.

„*Ne féljete*”, szölt egy jól ismert figyelmeztetés a XX. században. A spirituális feladatok terén nincsenek kicsik és nagyok, mondhatjuk a legfontosabb és időfeletti felismerés pillanatában. Ebben kell egynek lennünk, ahogy Ravasz László mondta: a magyar corpus spirituáléban.

Ne legyünk pesszimisták, de elbizakodottak sem, s főleg nem közönyösek. A jövőnk csak egy módon képzelhető el: egy keresztény hagyományokon továbbépülő kontinens, nemzetállami keretek közt élő, magyar nemzettudattal bíró közösség keretei között.

Nem mások ellen, nemcsak magunkért, hanem másokkal, sőt ha kell másokért. A megváltottak nyugalmaival, az örökélet hitével, hivatásunk tudatával, s azokat is szeretve, akik közülünk ezt még nem értették és nem élték meg.

Áldott ünnepet sikeres új esztendőt kívánok: Tasi

2016. adventjére várva

*

Leányfalu, 2017 adventjére készülvén

Drága Barátaim!

A nemzetként való megmaradásunk reménységét veszélyeztető történelmi fejlemények immár nemcsak a magyarságot fenyegetik. Ebben a minket évezredek óta örök várakozásra kényszerítő helyzetünkben, amely mondhatni létformájává dermedt a magyarnak, újabban sorstársak is felsorakozhat(ná)nak mellénk, de egyelőre ennek a veszedelem mértékéhez képest csupán szerény jeleit észlelhetjük. Mi több, közvetlen szomszédjaink, kik a trianoni átok pszichózisának visszaját szenvedve féltik – minden várakozáson felüli – győzelmük gyümölcseit, nem látják a fától az erdőt. Az immáron indokolatlan félelmeiktől (is) hajtott homogenizációs vágy, mely az orrgazda örökös szorongását idézi, kioltja a valódi veszélyt felmérni hivatott képességeket. Így csak nagyon nehezen tudunk szövetségesekre lelni. Várakozásaink közepette pedig ez lenne az egyik igen fontos és nélkülözhetetlen kívánság.

De seperjük csak a saját portánkon. Hiszen legvisszataszítóbb, s a külső veszedelmeket hatványozó, ártó erő belül működik. Kívülről táplálva, de mégis belőlünk sarjadt „mégis magyarok” jóvoltából. S mi Dsida Psalmusának türelmével viseljük ezt. Ha gyilkos is, magyar!

Ennél is nagyobb veszedelem azonban az, ami bennünk rejtőzködik. A sokaságban. Abban, amely tehetne csodadolgokat, de ehhez hiányzik belőle valami. Ha volt is, de mára

kiölte az új neoliberais szellemű fogyasztói társadalomként működő csalóka világ, amely az önzés piedesztálra emelésével talán a kádári puha diktatúránál is nagyobb rendet vágott a tudatunkban.

Miről van szó tehát.

Most készültem el, és reménykedem annak a könyvnek a kiadásában, mely a kolozsvári Hitel folyóirat-nemzetpolitikai szemle csodálatos nemzedékének gondolatait hozná közel az érdeklődő és gondolkodni akaró közvéleményhez. Ők pedig Széchenyiből indultak ki, az ő önvizsgálatot hirdető szemléletéből. Szerinte a nemzetet szolgálni csak zarándoki alázattal lehet. Ez az üzenet tehát a politikusainkhoz szól elsősorban.

Sokszor emlegettem már és több formában írtam le, de úgy érzem most ideje annak, hogy várakozásaink és elvárásaink hangoztatása közben, megnézzük ennek az éremnek a másik oldalát is.

Ugyanis az örök választópolgár oldaláról vizsgálódva nyilvánvaló, hogy a fenti elvárás legnagyobb akadálya éppen az azt gyakran hangoztató választó. Mert ez az elvárás érvényes minden egyes magyarra. Szabó Dezső nyomán mondhatjuk, hogy mindannyian felelősek vagyunk mindannyiunkért, tehát személyünkben is van nemzetszolgálati feladatunk, ha a legapróbb is, de szükséges, sőt nélkülözhetetlen. A nemzetpolitikát mellőzve előzni akaró bármely erő pedig ennek hiányára építhet a legbiztosabban.

Történelmi tapasztalat és megannyi irodalmi olvasmány segít abban, hogy tudjuk: mióta választások léteznek, a hordószónokok és a csapra vert hordók főszereplők voltak a nemzet sorsát irányítók kiválasztásában. Az egyik legfrissebb élmény a közelmúltból az a bizonyos egyszeri 19 ezer Ft, amely eldöntő sikerrel vezette félre a nyugdíjasok egy részét.

Mikor e sorokat írom, zajlik az újabb nemzeti konzultáció. Vitatják értelmét és célját jobbról-balról. De ha arra gondolunk, hogy társadalmunkban milliós nagyságrendben élnek „mégis magyarok”, olyanok, akiket nem érdekel az egyéni létüket is meghatározó közös sorsunk, vagy akiknek szellemi horizontja – megszenvedett történelmünk ellenére – nem terjed a veszélyérzet megszabta határokig, akkor beláthatjuk, hogy a szemek nyitogatásának feladata milyen fontos, s most nem beszélek a véleménygyűjtés egyéb előnyeiről vagy szükségességének más okairól.

Adventi levelet olvastok és évtizedek óta sem juthattam el oda, hogy az égi várakozás tiszta és világos reménysége, pontosabban bizonyossága mellett ne kényszerüljek ama földivel kapcsolatos magyarázkodásokra.

Most azonban minden eddiginél nagyobb a tét. Ugyanis hitünk szerinti biztos reményünk otthonát, keresztény egyházainkat és keresztény kultúránkat próbálják eljátszani az eddigi történelem talán „legtörpébb”emberei.

Pedig minden lelki-szellemi előkészítés ellenére is könnyen felismerhető (kinek a tudás, kinek a tapasztalat szintjén, s főleg együtt), hogy a lehetetlent szervező erők égő olajat kevernének össze a tiszta vízzel. Munkálkodásuk az aranycsinálók ma már mosolyra ingerlő igyekezétesre hasonlíthatna, ha nem rejlene benne egy egészen más dimenziójú kockázat. Mi több, a biztos pusztítás veszedelme.

A lenni vagy nem lenni elcsépeltnek tűnő nagy kérdése ma – világ, kontinentális és nemzeti méretekben is – felettünk lebeg. De lehet-e világvége emberi erőből? A legfelsőbb akarat meddig engedi a gonosztól ösztökélve feszegetnünk emberi határainkat?

Ez az a pillanat, amikor az égi várakozás bizonyossága mindent felülmúló erejével képes eligazítani minket.

Ismét itt van az advent és ismét elmélyültebb gondolkodásra ösztönzi az embert. S a kevés szóval is világosan láthatóvá váló és erőt adó isteni perspektíva segíthet abban, hogy még oly hatalmas földi szorongásaink is oldódhassanak.

De továbbra is áll az örök intés igazsága, melyet a népi emlékezet közmondásossá tett. Segíts magadon, s az Isten is megsegít. Tehát feladatunk nem a passzív várakozás, hanem a

jövőt munkálkodással előkészítő aktív részvétel, az ajtók kitarása a kegyelem előtt. Feladat, amely a költővel szólva: „nem is kevés”.

Az, ami ma a világban és itt maradék kis hazánkban történik, emberi mércével mérve történelmi pillanatok sorozata. Ezeket a történelmi pillanatok történelmi tettekkel kell emlékeztetnünk, vagyis sikeressé tennünk. Ehhez a legelső lépés az, hogy felelősen döntsünk döntéshozóinkról.

A következő időszak erről szól, de nem csupán erről. Mert az egyéni felelősség, az örökös várakozók hétköznapi cselekedetei, egész életük szolgálattá nemesítése éppen olyan fontos, mint az, hogy választott vezetőinket Széchenyi üzenete hassa át, és munkájukat képesek, legyenek: „zarándoki alázattal” végezni.

Szerencsések vagyunk, mert tudjuk, hogy égi várakozásunk bizonyossága felment a legnagyobb félelem nyomása alól, és szerencsésnek nevezhetjük magunkat azért is, mert ama földi, emberi léptékű várakozásunk közben van iránytűnk, olyan, amely a helyes irányt mutatja. Ez pedig a magyar nemzet, a magyar haza, a magyar megmaradás szolgálata.

Legyen tehát kétszeresen áldott ez az adventünk is, adjon erőt a munkához és éleslátást a zavarkeltés közben, s legyen minden félelmet és szorongást feloldó a ránk váró idej karácsony és annak öröme.

2017. adventjére készülvén

Tasi

*

Leányfalu, 2018 adventjének első vasárnapja előtt

Drága Barátaim!

Isten kegyelméből beléptem a kilencedik évtizedembe. Statisztikusok biztatnak az átlagéletkor rohamos növekedésével. Én biztatom magam kötelességemnek vélt teendőim időigényességével. Hátha a kegyelem révén marad idő bár egy részére annak, amit szeretnék örökösen hagyni, s amit szerénytelenül reám háruló feladatnak képzelek.

Az ismét csak villámgyorsan elillant esztendő meghozta első nagy álmom beteljesülését, és ebben az évben elkészültem a szüleimtől átvett szolgálatot talán kiteljesítő nagy Hitel kötettel. A közel 3000 oldalnyi kéziratot egy nagy és két kisebb kiegészítő kötetbe foglalva sikerült kiadni. A „nagy könyv”, hiú ábrándjaim szerint, mint profán biblia állhat majd magyar értelmiségi családok asztalán, hogy fel-felütve – amint azt egykori szerzői kívánták – sok kérdésükre találjanak benne választ. Ezt próbáltam cikkről cikke, tanulmányról tanulmányra kiegészíteni mai gondolataimmal, hogy így további elmélkedésre serkentsem a mának szóló – nem egyszer – csodás üzenetek olvasóját.

Adventi levelet ezzel kezdeni furcsának tűnhet, de én ezt a Gondviseléstől kapott teendőnek tekintetem, s a sikert is csak ennek tulajdoníthatom. Ha valaki tapasztalta a „soli Deo gloria” igazát, akkor én most nagyon. Így aztán számomra nem furcsa, inkább adventi szép kötelesség ezzel indítani, sőt folytatni is, hiszen e pótolhatatlanul nagy nemzedék üzenetei most korszerűbbek, mint 80 éveknél előtte. S hogy ez így van, igyekszem eme 2018-as adventi levélen át is közvetíteni nektek. Úgy hiszem, nem tévedek abban, hogy nagy szükségében vagyunk az erőt adó és tisztán látni segítő üzeneteknek. Olyanok ezek, mintha égi lektorok kezén át értek volna a mába.

Nemzettudatunktól végletesen megfosztva, történelmünk talán legármányosabb veszedelme előtt állunk. A veszélyt sokszor hasonlítják Buda egykori ravasz „meglátogatásához”, de amennyiben sikerrel jár, most már nem remélhető annak vége. Sem

százötven, sem annál is több év után, és az idő múlásával egyre kevésbé. Demográfiai háború közepén van az egykor keresztény kontinens, és védekezés helyett odadobja magát egy nagyobb terveihez szükséges lakosságcserét szervező erőnek.

A kolozsvári Hitel munkatársai akkor, a múlt század harmincas éveinek közepén, még nem sejtették a hogyan, de Európa öngyilkosságnak tagadhatatlan első jeleit ezek a nagyjaink éppen úgy, mint az anyaországban Németh László, észrevették és leírták.

Már a lap 1935. januári első számában Makkai Sándor református püspök ezeket írja: *„Az Európában halálraítélt magyar nemzet csakis akkor fellebbezheti meg és nyerheti meg pörét a jövődő ítélőszéke előtt, ha ő maga hű marad azokhoz az evangéliumi igazságokhoz, amelyekhez Európa hűtlen lett, és ő maga képviseli azokat mind a saját belső életének vezetésében, mind mindazokkal szemben kifele, akik létjogát kétségbe vonták, támadják és megsemmisítéssel fenyegetik. (...) A kicsi, a gyöngye, a szétszaggatott csak akkor remélhet, ha a legnagyobbat, a leghősiesebbet, az egyedül egyesítőt, a nagyvá tevőt van bátorsága vállalni.”*

A Hitel vátesze, Albrecht Dezső így ír 1936-ban: *„A magyarnak csak egy rokona van: Európa s ez a rokon sem akar tudni rólunk. (...)A magyarság Európa reménytelen szerelmese. Ami hibánk van, mind ebből a reménytelen szerelemből fakad: odadoztuk az életünket védelméért s ez volt a kisebb hiba, hiszen magunkat védtük elsősorban, de eldobtuk lelkünk sajátos, Keletről hozott értékeit csakhogy a Nyugathoz annál hasonlatosabbakká váljunk. Bennünk Európa túléli saját magát: mi még most is európai öntudatról, közösségi érzésről ábrándozunk, amikor már Európa nem akar tudni saját magáról sem.”*

Ugye hihetetlennek tűnik, hogy ezt nyolcvan esztendeje írták le? Ismét csak arra kell ráébrednünk, hogy már megszenvedett tapasztalatainkat használni kell. Nagy hiba „a múltat végképp eltörölni”, elfelejteni és mindent előlről kezdeni, mint azt egyéni, családi sorsunkban is megfigyelhetjük a generációk vonatkozásában.

A történelmi sors hatalmas tapasztalattal sújtott s egyben ajándékozott meg minket. Trianon annak a neve. S bár örök átkától nem menekülhetünk, hiszen naponta beleütközünk következményeibe, mégis egyetlen lehetőségünk, hogy azt tanulsággá szűrve, a csakazértis megmaradás szolgálatába állítsuk. Mert már ezzel is megpróbáltak letörölni a nemzetek diverzitásának színes térképéről, de nem sikerült nekik. Most azonban már nemcsak minket fenyeget ez a veszedelem, hanem az akkor magukat győztesnek képzelő szomszédjainkat is. Nem lehet nem gondolni arra, miszerint Trianon átka most őket azzal sújtja, hogy nyereségük féltésétől menekülve a homogenizációs, xenofób vágy elhomályosítja látásukat, s nem mindnyájan veszik észre a védekezés egyetlen módját: a testvéri összefogást, a felesleges ködös célok mellőzésével.

Advent szólal meg ismét bennem. A reményteljes várakozás, az örökélet nekünk adott ígéretének megszületése, hogyan függhet össze ezzel a földi küzdelemmel?

S akkor lelki szemeim előtt feltűnnek a Nyugat üres templomai, a lignitbányászás miatt lerombolt Isten háza, az iszlámnak átadott vagy átadni javasolt ősi gótikus templomok. S persze, mint magyarnak, a budavári Nagyboldogasszony templom tornyán egykor diadalmasan ragyogó félhold.

A nemzethez tartozás nem jelent nacionalizmust a szó újabban csupán pejoratív értelmében, az internacionalizmus mai értelmezése sem az eredeti. A nemzettudat szükséges és nem mások ellen való, sőt másokért való is lehet. Ha van biodiverzitás és a tudomány eszközeivel próbáljuk védelmezni, miért kell az emberiség diverzitásának szükségességét, a természet törvényeit semmibe venni? Hogyan telepíthető az etióp hosszútávfutó a fókavadások tájaira és fordítva? Még közös gyermekük is elveszti az évezredek alatt kialakult alkalmazkodóképességét, és az új körülmények között nem élhet teljes értékű életet, hát még ő maga.

De advent van. Igen, és mi, amikor a természet törvényei elleni lázadásra figyelmeztetünk, a teremtés törvényeiről beszélünk!

Ismét idéznék a Hitelből. Imre Lajos sorait a szerkesztőség hozza fel intelmünkre: *„Az tartozik egy nemzethez, aki hitvallást tesz az életével arról, hogy az élete alapját képező isteni életparancsot annak a nemzetnek a kebelében, körülményei és feladatai között akarja szolgálni és teljesíteni. Azt az internacionalizmust, amely ezt nem akarja a saját nemzete kebelében vállalni, meg kell vetni, mert ez a szellem nemcsak káros, de mivel az ember rendeltetésének a parancsát utasítja vissza, erkölcstelen is. Az emberi hivatástudattal szakított ilyen lelkek árvák. Gondtalanok, és éppen ezért károsak az emberi közösségben, mert közösségbontó hatást gyakorolnak. (...) az erkölcsi magatartásnak a kiépítésével kell új bevehetetlen bástyát állítanunk magyar voltunk számára. (...) ennek az erkölcsi magatartásnak a megvalósítása csak a teljes (totális) nemzetletben juthat teljesedésre.”*

Ahhoz, hogy keresztény európai, magyar gyökereinkhez ismét képesek legyünk visszanyúlni, nemzettudatra van szükségünk. Ha adventi könyörgéseinkben valami fontos, akkor az isteni kegyelem megköszönése után ez legyen az egyik leghőbb kérésünk: Uram add vissza egykor volt nemzettudatunkat! Azt a tisztát, annak a magyarságnak a nemzettudatát, amelyik államot alkotva nem igaz, hogy a nemzetek börtöne volt, hanem sokkal inkább azok bölcsője, s aki ezt most nem hiszi, üljön le egy sarokba csendesen, és miután felmérte valós hibáinkat is, gondolja át a minket körülvevő népek igaz történetét. Meg a minket ért anakronisztikus vádakat.

Egy népnek ez a tudata olyan, mint az egyes ember önérzete. Ezt gróf Mikó Imre már a XIX. században leírta. Hogyan lehetne önbecsülés nélkül előrelépni a jövőbe, s különösen egy ilyen jövőbe, melyben a tét a megmaradásunk.

Várákozunk, s mint annyiszor írtam, kétszeresen. Égi üdvöt magunknak és földi túlélést a nemzetnek. És e kettő esetünkben nem ellentétes egymással. A bibliai időkben is túlélésre várákozó, abban reménykedő népek éltek a világban, és közben egyénként is az égi könyörületben bíztak. S ha a kettő nem mondott ellent egymásnak, meg is maradtak.

Aztán természetesen, két lábon állva, újra megszólal a józan ész parancsa: segíts magadon, az Isten is megsegít. A Hitel szerkesztői erről így vélekedtek: *„Mindenuzt bele kell kapni férfiasan a kerékbe, ki ahol éri: az élet nem elmélet s csak a két kéz erejével lehet alakítani. De nehogy összetévezzük ezt a cselekvésre való felszólítást a buta markosság dicséretével. Gondolkozni és cselekedni: egy legyen – csak ez, amit kívánunk”*. Miközben azt is tudjuk, amit Németh László üzen: *„Vagy a tízmilliónak kell tehát harminc milliót érnie, vagy a tízmillióra sincs szükség többet. A magyarság előtt egy választás van: meghalni vagy kovász népnek lenni.”* Aztán azonnal vigasztal és felemel: *„A keserű tapasztalatok, az ész sivár meggondolásai mögött van és megragadható egy másik valóság is, a lelki nemzet elpusztíthatatlan képe és örökkévaló értéke.”* Szekfű Gyula pedig reménységét a fiatalokba helyezi, majd így szól lélekben és alkotásban is visszatérve Széchenyi István örök magyar programjához, a: *„...reform és konzerválás, újítás és hagyomány szintéziséhez, a magyarabb magyarsághoz”*. A főszerkesztő Albrecht Dezső ugyanakkor elsőnek mondja ki, hogy: *„merjünk nagyok lenni!”* Majd folytatja: *„Az a kettős feladat, hogy a legmagyarabb magyar és legemberibb ember legyen, földi impériummal nem rendelkezvén, a lélek, a jellem impériuma által valósíthatja meg.”* A gondolatsort így zárja: *„Igazi találkozásunkat az új, most születő magyar kultúra készíti elő és igazi közösségünk akkor lesz velük, ha az egységes, alkotó, magyar nemzeti lélek megszületik.”* Az 1988-ban bűvópataként feltűnő budapesti Hitel alapító főszerkesztője, Csoóri Sándor – az elődök látomásait megerősítve – a lap húszéves évfordulóján hasonló tapasztalatáról ír: *„Az 1956-os magyar forradalom, a Prágai Tavasz és a lengyelek szolidaritási mozgalma után szinte bizonyos voltam abban, hogy az elerőtlenedő nyugat-európai kultúrát a közép-európai kis népek konoksága és szenvedésterhe fogja majd megújítani.*

Eddig ez sajnos nem sikerült.

Mondjuk Zrínyi Miklóssal együtt, hogy a »küzdelemhez nem kell remény«?”

Vagy mégis! Hiszen karácsony éjszakáján ismét reánk köszönt a remény csodája. Csak rajtunk múlik, hogy üdvösségünket előre elnyerjük, de vajon nemzeti sorsunk lehet-e közömbös a keresztény ember számára? A mai európai és világ kontextusban keresztény ember nem viszonyulhat így a kontinens sorsához, amelyik egyben a kis nemzetek sorsát is meghatározza. Ezért nem igaz az a tétel, hogy a politikának a templom kapuin kívül kell maradnia. Lehetetlen kívánság. Aminek azonban mindenképpen kívül kell maradnia Isten házának kapuin, az a nemzetellenes neoliberais világból áradó gyűlölet viszonzása. Nem ez a dolgunk.

Végül Aradi Zsolt szerény, de határozott véleményét idézem: „(...) olyan magyar jövőt kell megtervezni és megvalósítani, amelyik megőrizve és betartva minden nemzetközi, sőt emberi és keresztényi normát is, térségünkben visszaserzi demográfiai, szellemi és gazdasági fölényünket és befolyásunkat. A szó jó – másoknak nem ártó – értelmében”.

Ez hát a dolgunk, „és nem is kevés”! Nem kevés, mert amint azt az Írásban olvashatjuk, Jézus Krisztus nem azt ígérte, hogy besétálunk az üdvösségbe, hanem már a bibliai időkben a márt és az előttünk állót idéző próbatételek eljövételét jósolta. De az Írás szerint azt is mondotta, hogy ezek azok a próbatételek, amelyek lehetőséget adnak a tanúságtételre. Ugyanis, amit most magunknak jósolhatunk, az olyan időkről szól, amelyek bőséggel adnak majd alkalmat nekünk egyénileg és közösségként is ilyen tanúságtételekre. Mert földi életünk – mai szóval élve – teszt is.

Áldott adventet és boldog karácsonyt kívánok Nektek:

Tasi

Leányfalu, 2018 advent első vasárnapja előtt

*

Leányfalu, 2019 adventje előtt

Barátaim!

Idei adventi levelem megírása közben ismét csak eseményekben bővelkedő hónapok – sajnos többnyire nyomasztó – hatása alatt s ennek jegyében vizsgálódván, meg kellett állapítanom, hogy az ember egyre gyakrabban méri magát Istenhez, de közben paradox módon éppen Isten tagadja. Cél gyanánt áll előtte, akit nem akar elfogadni? Skizofrén állapot ez, mint Karinthy ama két macskájának példázata, sőt olykor az a játszadozó macskapár kint is és bent is akarna egeret fogni. S nap mint nap saját, hazai közegünkben is felfedezhetjük az e tévhitben büszkén tévelygőket. Nem nehéz, hiszen ők a lehangosabbak és külső (küldői) támogatottságuk még elbizakodottá is teszi őket.

A testi ember, beleértve szellemi kapacitásait is, a civilizációs spirálon látszólag felfelé kapaszkodik, s ennek sikere olyannyira megszedíti, hogy észre sem veszi a lelki ember elsatnyulását. Pedig az agyonideologizált szabadságvágytól túltengő testi, tudjuk jól, hogy személyében is és civilizációjában is véges valami, túlélést csak a lelki ember remélhet. Ha!...

Elérkezett az az idő, midőn a Teremtő alkotását utánozni képtelen (és ebbéli igyekezetében egyre dühösebb) ember annyit már elért, hogy legalább földi viszonylatban képes lehet mindezt lerombolni, úgy látszik, e rémes, de a nagy egész szempontjából jelentéktelen képesség benne azt az érzetet keltette, hogy isteni magasságokba emelkedett. Emlékezzünk csak! A szocializmust építő időkben a természet legyőzése volt az egyik ismert

jelszó és célkitűzés. Ma is ez folyik, csak hogy már látjuk ennek lehetetlenségét, sejtjük az út végét, s mégsem vagyunk képesek meghajolni e felismerés előtt. És ebben benne van minden. Éghajlat, víz, szennyezés, túlnépesedés, és amiről kevesebbet beszélünk: a szabadság hamis jelszava alatt fokozódó saját örülségünk felszabadított elszabadulása. Sőt! Lelkeink szennyezettsége is.

Mindaz a sok – nem is olyan régen még képtelenségnek tűnő – változás, amely napjainkat jellemzi és sűrűn készlet csodálkozásra, felháborodásra vagy jobb hangulatunkban nevetésre (bár nem nevetni való), ezzel hozható összefüggésbe. Egy magasabb szinten tudatos és történelmi gyökerű, jól megtervezett háttér munka megtervezői mellett, az ennek eredményeként neoliberalisra nevelt embertömeg velük együtt járja ezt a veszedelmes tévutat.

Túlzás nélkül kijelenthető, hogy kicsinységre szánt országunk napjainkban küldetésstudattal száll szembe ezzel a mindent elsöprő erejűnek tűnő fősodorról. Ennek a feladatának megfelelni vezetőink azonban csak egy nagyon elkötelezett és áldozatkész többséggel a hátuk mögött lehetnek képesek, s bár ez egyelőre létező valóságnak látszik, de számban további növekedést igényel, erejét pedig időben is meg kell őriznie. Mégpedig sokáig! Ennek nehézségére figyelmeztetnek a legutóbbi hazai események. Jól láthatjuk, hogy mindennek legfőbb, nagy erők által „ellenséggé izgatott” ellenfele maga a választói joggal felruházott, jobb sorsra váró, de az emberi gyarlóságra alapozva mások gyűlöletére jól felhasználható, félrevezetett embertömeg, különösen annak egy – elsilányosított, éppen lelkiemberségét nélkülöző – jól „hasznosítható” alantas érzések kiélésére is könnyen kapható, és mint érzékelhettük nem elhanyagolható része.

Adventi leveleim hagyományát felhasználva, egy a nemzeti közösségünk önbizalmát veszélyeztető kényes kérdés felvetésére szánom most el magam.

Régóta emlegetem azt az alapvető igazságot, mely szerint a jó és a rossz harcában a jó mindenkor jelentős hátrányban van, mert önmaga szabta korlátokat tisztelve küzd a korlátokat nem ismerő rossz ellenében. Amikor manapság egyre gyakrabban találkozni jóérezésű magyar, gondolkodni is hajlandó, valamint erre képes emberekkel, akik elégedetlenek azokkal a lépésekkel, amelyeket az a minket képviselő erő tesz, melyet hatalomba emeltünk és magunkénak érzünk, nagyon fontos nekik elmagyarázni ezt a helyzetet, s azt, hogy az ellenfél nem csupán saját gátlástalanságának előnyeit élvezi, de külső és belső támogatottsága is sokkal nagyobb az általunk vélténél. A harc aránytalanságának csak a transzcendensbe vetett hitünk mondhat ellent, amely arra tanít, hogy minden földi mesterkedés felett ott áll egy ennél is magasabb hatalom.

Ez azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy ölbe tett kezekkel várakozzunk a külső és belső ellenség horizontális erőit a vertikálisból megsemmisítő felsőbb akaratra. Ősi tapasztalatunk is azt mondja: segíts magadon, az Isten is megsegít!

A mai magyar értelmiség a megmaradásunkért folyó harcban minden eddiginél nagyobb felelősséggel tartozik, s ezt csak tovább fokozza az a tét, amely már nem csupán nemzeti megmaradásunk, de kontinentális, sőt civilizációs fennmaradásunk felelősségében is komoly feladatot helyez vállainkra.

A vertikális segítség legfőbb jele, hogy ebben a küzdelemben jelenleg van ezt felvállaló vezető elitünk. Ez az elit azonban egyre szélesedő alapot igényel, s ezért az egykor Erdélyben „nevelő értelmiségnek” nevezett réteg nem bújhat el a felelősség elől, nem öltheti magára a megfelelési kényszer terepszínű zubbonyát.

Nos, visszatérve e gondolatsor elejére, azt kell megértenünk, hogy a helyzet sokkal összetettebb annál, mint azt jogos indulataink mondatnák velünk. Kívánt célunk elérése stratégiai és taktikai elemek sokaságának helyes alkalmazását igényli. Ennek titkaiba pedig a felkészületlen nagy nyilvánosságot nem minden esetben lehet bevonni. Ez a szembenállás mely háborúvá terebélyesedett, nem bírja el a demokrácia minden elemének gépies megvalósítását. Különösen nem korunknak a politikai korrektség című fegyverrel hadonászó

harcosait ismerve. Információ híján pedig csak kontárkodnunk lehet. Mégpedig ártalmasan. Ne feledjük tehát, hogy egy újfajta háború folyik és ennek a hétköznapi gondolkodását meghaladó követelményei vannak. A veszedelmet tekintve merhetjük akár szükségállapotnak is nevezni, bár pánikba esni ezzel együtt sem szabadna. Mindezt pedig nem mi vagyunk a felelősök.

Ha sorsunk adta vezetőinkben bízunk, a teljes egészében csak általuk ismert külső és belső helyzetből fakadó döntéseiket több bizalommal kell elfogadnunk. Vagyis bármennyire meglepődünk egyes látszólag nehezen elfogadható lépéseken, például a külső vagy belső másik oldalon tett esetleges engedményen, tudnunk kell, hogy soha még ennyire átláthatatlan nem volt az a terep, amelyen ma az emberiséget egy történelmi jelentőségű csapda felé terelik. Ezen az ingoványon és sűrű ködön kell átvezetnie minket azoknak, akiket erre alkalmasnak találtunk. Az okoskodásnak nem lehet eredménye, sőt az további akadályt jelent.

Példának okáért ne feledjük, hogy azok a szomszédok, akik ma Trianon haszonélvezői, nem szégyellték a politika minden eszközét bevetni ellenünk. S ezek soha nem kristálytiszták. Ezek ellen fellépni nem elégségesek az ismert tiszta válaszok. Ha e küzdelemben nem is akarunk az ő szintjükre süllyedni, de legalább számoljunk ezzel, és legyünk képesek mi is egy-egy váratlan „húzásra”. S ha ilyen lépés történt, ne kezdjünk fintorogva vitatkozni, mert ellenzékünk úgyis megteszi azt. Saját érekeinket semmibe véve is. (Lásd pl. a Törökország, pontosabban Erdogan esetét!)

Azt is meg kell éretnünk, hogy nem egy alkalommal a gyakorlatban láthattuk, amint a kedvünkre való lépés felé mozdulva irányt kellett váltani, hogy aztán más oldalról próbáljuk ugyanazt a célt megközelíteni.

Tudom, hogy vitát ébresztő és nagyon kényes kérdést feszegetek, de a sok, esetleg felesleges iromány közepette egyszer ezt is meg kellett tennem. S erre nagymértékben készített az, hogy derék magyarok sokszor értetlenkedve keseregnek egyik-másik jelenségen, most legsűrűbben éppen a kultúrharcnak nevezett terepen tévelyegve. Természetesen mindez nem jelenthet kritikálanságot, de egy ilyen helyzetben a bizalom és a nehezen megérthető valóság pengeélén kell egyensúlyoznunk, amikor véleményt mondunk.

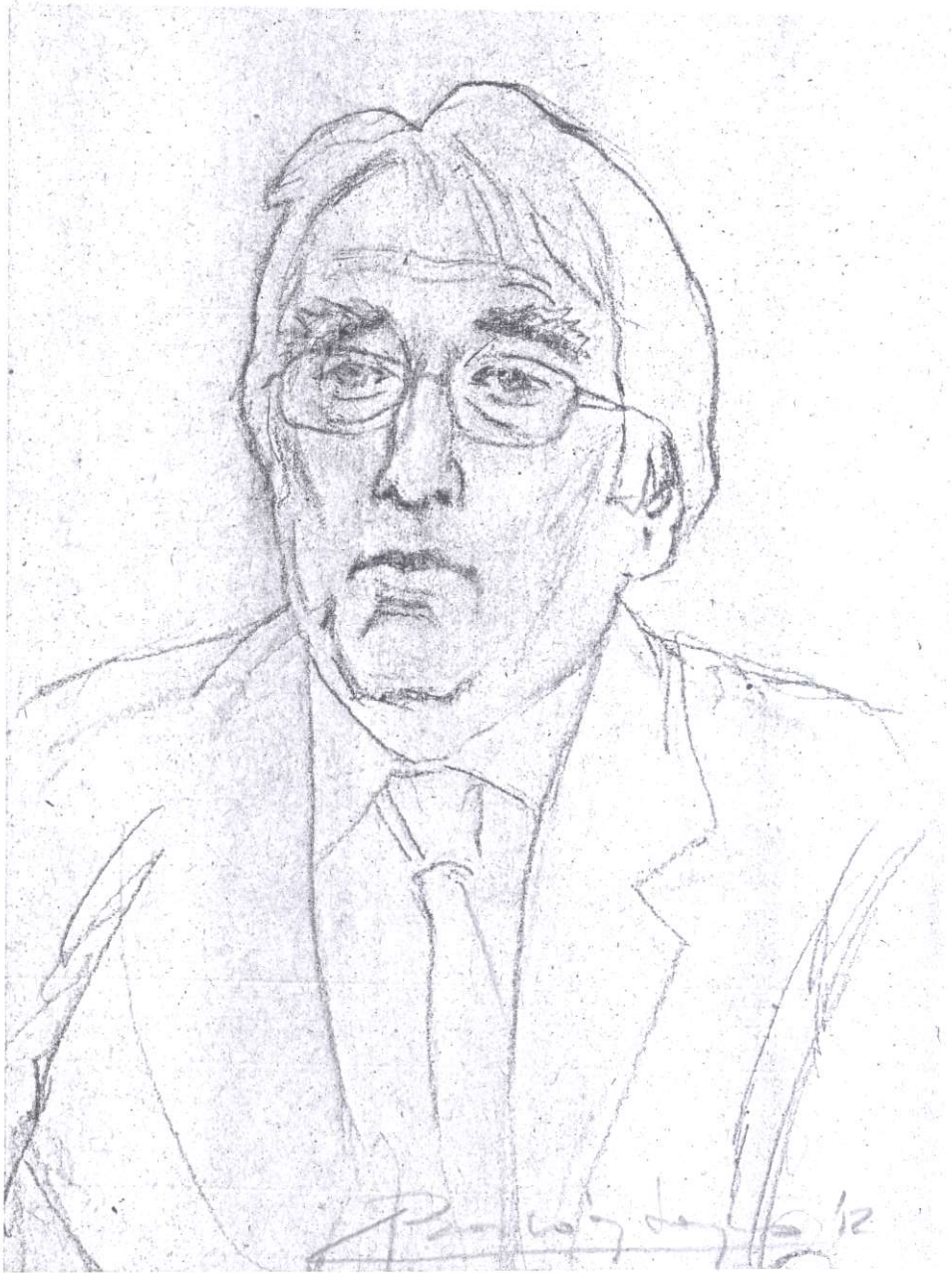
A felvállalt külső harc fontos kelléke a kétharmad, vagyis a nagy erő, ennek elérése viszont nagyobb nyitást kívánt és így statisztikailag is több lehet közöttünk a gyarló vagy akár csak társutas, ami aztán a belső küzdelemben jelent nehezen elviselhető terhet, kockázatot. Ezért ne feledjük az önvizsgálatnak, a magunk revíziójának szükségességét és az eleget nem hangoztatható alázatot.

Újfent elérte az annak kimondásához, hogy tovább kell várakoznunk, de ismételném magam, ez a várakozás nem lehet tétlen, s ez egyaránt érvényes az évek óta együtt emlegetett égi és földi várakozásainkra. Az egyik, az örökké bizonytalan földi várakozás, küzdeni sarkall, s ez emberséget és nemzettudatot igénylő áldozatvállalást jelent, neoliberais környezetünkben pedig elsősorban példás önkorlátozást és egységépítő közösségi szellemet. A másik, az örökké biztos felé is ezen az úton kell haladnunk. A testi ember múlandósága felett így győzedelmeskedik advent imádságos és önmagába tekintő lelki embere.

Mert ezen az őszön a pontos meghatározását is megkaptuk ennek a kettős feladatnak. Ez pedig a „keresztény szabadság”, s ennek feltételeként az „európai életforma” védelme. A földi erőfeszítések közül ennek eszköze a legfontosabbnak nevezett gazdasági erősödés, s általa a demográfiai célok megvalósítása, hiszen csak így maradhatunk meg küzdve-bízó és reménykedő magyar nemzetnek, egyedi értéknek az emberiség nagy diverzításában.

Az ebből fakadó apróbb vagy nagyobb személyes feladatokhoz kívánok mindnyájatoknak erőt, az esetleges frusztrációkhoz türelmet, hitet a felemelő, nagy energiákat felszabadító – advent reményétől gyönyörű – hetek elmélyüléséhez:

*

Bardócz Lajos rajza

**Azoknak, akik ma is hisznek
a cselekvő reménykedésben.**